اشاریۂ
روحِ ادب
مرتبہ:
بلقیس بیگم

اشاریۂ
روحِ ادب

بلقیس بیگم

اشاریہ روح ادب

مرتب : بلقیس بیگم

پتا : ۱/۱۶، گوراچاند لین، کولکاتا۔۱۴

سنہ اشاعت : ۲۰۰۴ء

تعداد : ۵۰۰

قیمت : ۱۲۵روپے

ناشر : مرتبہ

طباعت : دی گلوزی آرٹ پریس

پتا : ۲۔۱۱۶یچ ۱۷/ کینل ویسٹ روڈ، کولکاتا۔۱۲

کمپوزر : سید ضیاء الدین

پتا : 8A/1 توپسیا فرسٹ لین، کولکاتا۔۷۰۰۰۳۹

فون : ۲۳۴۴ ۷۷۳۶/۹۸۳۰۳۰۹۷۰۴

Asharya-e-Rooh-e-Adab

Compiled by:

Bilquis Begum

C/o Md. Hanif. 16/1, Gora Chand Lane

Kolkata - 700014

Rs 125/-

والدین

کے نام

دیباچہ

کسی ملک یا قوم کی ترقی کا اندازہ اس بات سے لگایا جاسکتا ہے کہ اس ملک یا قوم کے افراد میں تحقیقی کاموں سے کتنی دلچسپی ہے اور اس میدان میں آگے بڑھنے کی رفتار کیا ہے؟ یہ تحقیقی کاموں کا ہی نتیجہ ہے کہ آج انسان چاند پر گھر بنانے کی سوچ رہا ہے۔ اگر یہ کہا جائے کہ تحقیق ہماری زندگی کو آگے بڑھانے اور ترقی کی راہ پر گامزن کرنے میں ایک اہم کردار نبھاتی ہے تو غلط نہ ہوگا۔

لیکن تحقیق ایک دشوار گزار عمل ہے۔ اس میں محقق کو اپنے موضوع کے مطابق مواد کی تلاش میں ادھر اُدھر بھٹکنا پڑتا ہے، کافی دوڑ دھوپ کرنی پڑتی ہے اور مختلف کتب خانوں کی خاک چھاننی پڑتی ہے، مختلف کتابوں اور رسالوں کی ورق گردانی کرنی پڑتی ہے۔ ان سب میں محقق کا وقت ہی خرچ نہیں ہوتا بلکہ اس کی توانائی بھی کافی صرف ہوتی ہے۔ انہی دشواریوں سے بچنے کیلئے 'علم اشاریہ' عالم وجود میں آیا۔ لائبریری سائنس کی کتابوں میں اشاریہ سازی کی تعریف کچھ یوں کی گئی ہے:

The word index is derived from the Latin word "INDICARE" meaning "to point out" or "to show". An indexing periodical is an access tool to a systamatically arranged list of periodical literature providing complete bibliographical references of already published individual items of primary documents, which are published in regular interval. It is organised in a convenient maner to search the location of entries.

اسی طرح ''اشاریہ'' کی تعریف فیروز اللغات اردو میں یوں ہے۔ یہ وہ علم ہے کہ'' جس میں کسی کتاب کے مضامین کی

تفصیلی فہرست حروف تہجی کے اعتبار سے کتاب میں کوئی مضمون، موضوع یا نام ایک سے زیادہ مقام پر آئے تو تمام متعلق صفحات کے نمبر ایک ہی عنوان کے تحت دئے جائے جاتے ہیں"۔ ۱

مذکورہ دو جامع تعریفوں کی روشنی میں یہ کہا جاسکتا ہے کہ اشاریہ کتابوں، رسائل، انسائیکلو پیڈیا وغیرہ کے آخری صفحات پر درج وہ فہرست ہے جو قاری کو معلومات حاصل کرنے میں رہنمائی کرتا ہے۔ قاری چاہے ایک محقق ہو یا کوئی عام فرد، کتاب کے مطالعے میں اسکی رہنمائی ضروری ہے۔

اردو میں اشاریہ سازی کا کام بہت دیر سے شروع ہوا۔ جبکہ یورپی ملکوں اور زبانوں میں اس پر توجہ بہت قبل سے دی جارہی ہے۔ کیونکہ ان کے دانشور اس بات سے بخوبی واقف ہیں کہ کسی زبان کا علمی و تحقیقی کام اس وقت تک صحت مند اور مستند نہیں ہوسکتا، جب تک اس زبان میں اشاریہ کی کتاب موجود نہ ہو۔ یہی وجہ ہے کہ وہاں اشاریہ اور اشاریہ سازی پر بہت ساری کتابیں موجود ہیں۔ ویسے اس سلسلے کی پہلی کتاب J.D.Pearson کی کتاب Index Islamics ہے۔ اردو میں سب سے پہلے اشاریہ سازی کی طرف کس نے توجہ دی، یہ کہنا ذرا مشکل ہے۔ گرچہ اردو میں اشاریہ سازی کی عمر زیادہ نہیں ہے، پھر بھی اس پر مستقل کام اب تک نہیں ہوا ہے۔ البتہ پاکستان میں "نیشنل بک سینٹر" اور "مقتدر قومی زبان" نے کافی کام کیا ہے۔ مذکورہ اداروں نے اردو ادب، تاریخ، اسلامیات، سائنس اور انجینئرنگ کے مختلف موضوعات کے الگ الگ اشاریے تیار کئے ہیں۔ ہندوستان میں اردو رسائل کی اشاریہ سازی کے سلسلے میں جمیل اختر کی رائے (۱) اور اسکے اجمالی جائزہ کے سلسلے میں محمد قمر سلیم کی تحریریں (۲) جو ذیل میں دی جارہی ہیں، اہمیت کی حامل ہیں۔

(۱) "رسائل کے اشاریے کی اہمیت کا اندازہ وہی لوگ لگا سکتے ہیں جنہیں تحقیقی کام سے واسطہ پڑتا ہے پھر یہ کہ رسائل کے اشاریہ کی اہمیت محقق کیلئے یوں بھی ہے کہ رسائل کے اندر کسی موضوع پر خاصا تنوع ہوتا ہے اور ایک ہی موضوع پر کئی مضامین مختلف انداز سے مل جاتے ہیں اور ہر مضمون میں کسی ایک مسئلے پر بھرپور روشنی ڈالی جاتی ہے اور مختلف پیرائے میں تمام باتیں کہنے کی کوشش کی جاتی ہے۔ اسلیے بسا اوقات ایک مضمون سے جتنی معلومات حاصل ہوجاتی ہے وہ کبھی کبھی ایک کتاب سے بھی فراہم نہیں ہوتی۔ اس وقت ریسرچ کے طالب علم کیلئے ایک مضمون کی اہمیت پوری کتاب سے زیادہ ہوتی ہے۔ رسائل میں موضوعات کا بھی تنوع ہوتا ہے اسلیے تقریباً تمام اہم موضوعات پر مضامین

مل جاتے ہیں جو کسی ایک کتاب میں نہیں ملتے۔ پھر یہ کہ رسائل میں قاری اور وقت کے تقاضے کو بھی سامنے رکھتے ہوئے مضامین لکھوائے اور شائع کئے جاتے ہیں لیکن اس موضوع پر کوئی کتاب ایک عرصے بعد کبھی آجاتی ہے اور کبھی نہیں۔ اسطرح تحقیق میں مواد کی فراہمی جتنی رسائل سے ممکن ہے کتابوں سے نہیں۔ آج بھی بہت سے ایسے موضوعات ہیں جن پر مواد صرف مختلف رسائل میں موجود ہیں اور کتابیں اس سلسلے میں کوئی رہنمائی نہیں کرتیں۔ ایسی صورت میں اگر رسائل کے اشاریے موجود ہوں تو کئی ہزار رسالوں کی ورق گردانی اور اس پر صرف ہونے والے وقت دونوں سے محقق کو بچایا جاسکتا ہے''

(۲) ''ہندوستان میں اشاریہ سازی کی عمر کچھ زیادہ نہیں ہے۔ پندرہ روزہ' ہماری زباں اور اردو ادب نے اشاریہ سازی کا کام شروع کیا تھا۔ انجمن ترقی اردو اور اردو اکادمی دہلی نے حالیہ برسوں میں اشاریہ کے سلسلے میں پیش رفت کی۔ ان اداروں کی طرف سے باترتیب رسالہ ''اردو'' اور رسالہ ''آج کل'' کا اشاریہ تیار کیا گیا ہے' نوائے ادب (بمبئی) مجیب اشرف ندوی کی نگرانی میں اس رسالے کے شماروں کے اشاریہ سازی کا کام شروع کیا گیا۔ اس کے علاوہ پٹنہ کی خدا بخش لائبریری کی طرف سے ہر دس سال کی تحریروں کے اشارے تیار کیے جارہے ہیں۔ صلائے عام اودھ پنچ' معیار ادب' فکر ونظر' تعارف اور تحریر کے اشاریے تیار کئے جاچکے ہیں۔ شخصیاتی اشاریوں میں اقبال' غالب' پریم چند' آزاد سے متعلق اشاریے اہمیت کے حامل ہیں۔ شخصیاتی اشاریے تیار کرنے میں سب سے زیادہ محنت پروفیسر عبدالقوی دسنوی نے کی ہے۔ غالبیات' اقبالیات اور اشاریہء انیس و دبیر مثال کے طور پر پیش کئے جاسکتے ہیں۔ انھوں نے خدا بخش کلیکشن میں محفوظ رسائل کی فہرست ''ایک اور مشرقی کتاب خانہ'' کے نام سے تیار کی ہے۔'' [1]

[1] اشاریہء دلگداز ص: ۲۳

مذکورہ دو اقتباسات سے اشاریہ کی اہمیت، افادیت اور اردو میں اشاریہ سازی کے کام کی رفتار سے بخوبی واقفیت ہو جاتی ہے اور یہ بھی اندازہ ہو جاتا ہے کہ ابھی اس شعبے میں کتنا کام کرنا باقی ہے۔ اردو کے سارے اہم رسالوں کی اشاریہ سازی ضروری ہے۔

میں نے اسی ضرورت کے پیش نظر مغربی بنگال سے شائع ہونے والا ادبی رسالہ ''روحِ ادب'' کی اشاریہ سازی کی طرف توجہ کی ہے۔ ''روحِ ادب'' کی اشاعت ۱۹۸۴ء سے مسلسل ہو رہی ہے۔ ''روحِ ادب'' مغربی بنگال اردو اکیڈمی کا سہ ماہی جریدہ ہے، جس میں اردو ادب کی اہم اصناف پر مضامین کے علاوہ کہانیاں، نظمیں، غزلیں، انشائیہ، تراجم اور خصوصی طور پر بنگلہ ادب کے ترجمے شائع ہوتے رہے ہیں۔ میں نے کوشش کی ہے کہ ان تمام مذکورہ اصناف کا اشاریہ لائبریری سائنس کے اصول پر تیار کروں۔ میں اپنی اس کوشش میں کتنی کامیاب ہوں، اس کا اندازہ اشاریہ سازی کے علم سے واقفیت رکھنے والے ہی بتا پائیں گے۔ البتہ ''روحِ ادب'' کی اشاریہ سازی سے مغربی بنگال کی رفتار ادب کے سلسلے میں جو باتیں سامنے آئی ہیں، وہ یہ کہ یہاں بھی دوسرے علاقوں کی طرح شاعری سے لگاؤ زیادہ ہے اور علمی، تحقیقی اور سنجیدہ مضامین لکھنے پر توجہ کم ہے۔ لیکن جو سب سے اہم بات ہے وہ یہ کہ بنگلہ ادب کی تقریباً تمام اصناف کے تراجم کئے گئے ہیں اور تقریباً ہر شمارہ میں ایک دو ترجمے مل جاتے ہیں۔ اور یہ کام اردو ادب کو مالا مال کرنے میں زیادہ مددگار ہے۔ ویسے کچھ کوتاہیاں بھی ہوئی ہیں۔ مثلاً ایک ہی غزل کچھ وقفے کے بعد دوبارہ شائع ہوتی ہے (جسکی نشاندہی مقررہ مقام پر کر دی گئی ہے) اور اس عمل میں مقامی اور بیرونی شعراء دونوں شامل ہیں۔

''اشاریہ روحِ ادب'' میری پہلی کوشش ہے۔ بقول پروفیسر یوسف تقی، اشاریہ سازی پر مغربی بنگال سے یہ پہلا کام ہے جو کتابی شکل میں آیا ہے۔ میں اپنے اس کام میں کس حد تک کامیاب ہوں، اس کا اندازہ آپ اہلِ نظر لگائیں۔ میں تو یہاں صرف چند باتیں عرض کرنا چاہتی ہوں، جو میرے خیال میں ضروری ہیں۔

میں نے اشاریہ کی ضرورت اپنے تحقیقی کام کے سلسلے میں محسوس کی اور سوچا کہ اگر ''روحِ ادب'' کا اشاریہ بنا دیا جائے تو بہتوں کو کام کرنے میں آسانی ہوگی۔ میرے اس خیال کو پروفیسر یوسف تقی نے تقویت بخشی اور انھوں نے نہ صرف میری رہنمائی فرمائی بلکہ قدم قدم پر میرے پست ہوتے ہوئے حوصلوں کو تازہ دم بھی کیا۔ ان کے اس احسان کا بدلہ میں کسی طرح بھی چکا نہیں سکتی۔ ان کے علاوہ میرے اس کام میں مغربی بنگال اردو اکیڈمی لائبریری کے اسٹاف جناب نیاز الحق، شوکت علی اور جاوید اقبال صاحبان نے کافی مدد پہنچائی ہے جن کی میں بے حد شکر گزار ہوں۔ ساتھ ہی ساتھ محمد امتیاز احمد اور شاہد بھائی (شاہد ساز) کی بھی شکر گزار ہوں، جنھوں نے اپنی بساط بھر میری مدد کی۔

بہر کیف، کتاب آپ کے ہاتھوں میں ہے۔ اگر میرے اس کام سے کوئی بھی فیض یاب ہوتا ہے تو میں سمجھوں گی کہ میری محنت برباد نہیں گئی۔

بلقیس بیگم

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
	آ		
آتش کا ایک گمنام شاگرد	شاداب ذکی بدایونی	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
آج کی اردو شاعری	نعیم احمد	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
آرزو سہارن پوری	اشرف احمد جعفری	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
آرزو لکھنوی کے ایک باکمال شاگرد۔ جرم محمد آبادی	عاصم شاہنواز شبلی	۲۸	جنوری تا جون ۱۹۹۱ء
آزاد بحیثیت مکتوب نگار	جوہر عبداللہ	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء
آزاد کا خاندانہ شخصیت کے تشکیل عوامل	ظفر اوگانوی	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
آزادی سے قبل بیسویں صدی میں بنگال کی اردو شاعری	لطف الرحمٰن	۵	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
آزادی سے پہلے بیسویں صدی میں بنگال کی اردو شاعری	جاوید نہال	۵	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
آزادی کے بعد اردو افسانے کی صورت حال	ڈاکٹر صغیر ابراہیم	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
آزادی کے بعد بنگال کے نثری ادب میں طنز و مزاح	ابوذر ہاشمی	۶۸/۶۷	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
آزادی کے بعد مغربی بنگال میں اردو تحقیق	محمد شمشیر عالم	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
آزادی کے بعد مغربی بنگال میں نثری ادب میں طنز و مزاح	اشفاق احمد	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
آسمان محراب کی سیر	ابومحفوظ الکریم معصومی	۵۶۔۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
آغا حشر۔ جدید اردو ڈرامے کا معمار	ڈاکٹر لطف الرحمٰن	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
''آگ کا دریا'' اور جدید افسانہ	سلیم شہزاد	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
آگ کا دریا میں قرۃ العین حیدر کی تخلیقیت شناسی	مناظر عاشق ہرگانوی	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
''آگے سمندر ہے'' ایک تجزیاتی مضمون	سرور الہدیٰ	۶۴/۶۳	اکتوبر تا مارچ ۰۱-۲۰۰۲ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
	ا		
اب پرندے اس طرف نہیں آتے	آفاق عالم صدیقی	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
ابراحسنی ایوان ادب میں	شاداب ذکی بدایونی	۶	جنوری تا مارچ ۸۶۔۱۹۸۵ء
ابراہیم ہوش۔شخصیت صحافت اور شاعری	ظہیر ناشاد دربھنگوی	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
ابراہیم ہوش غزل کے احاطہ میں	ڈاکٹر شمیم انور	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
ابراہیم ہوش کی صحافت	ڈاکٹر یوسف تقی	۱۸۔۶۳	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۱ء
ابوالکلام آزاد۔مصنف اور قاری کے درمیاں رشتوں کا ایک مطالعہ	انور معظم	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء
ابوالکلام آزاد وادئ شاعری میں	عبدالقوی دسنوی	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء
اپنے دکھ مجھے دیدو	ظفر حبیب	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
اپنے وطن میں سب کچھ ہے پیارے۔ایک جائزہ	ضیاء چکدینوی	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
اجتبیٰ رضوی۔فنِ غزل کا رمز شناس	ڈاکٹر رئیس انور	۵۲۔۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
احتشام حسین۔''ویرانے'' میں	اشرف احمد جعفری	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
احتشام صاحب کے خطوط	ڈاکٹر عبدالرحیم نشتر	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
احمد جمال پاشا کی تحریف نگاری	ظفر کمال	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
احوال مجروح! کچھ دیدہ کچھ شنیدہ	ڈاکٹر نیاز سلطان پوری	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
اختر الایمان اور تنقیدی رویہ	خواجہ نسیم اختر	۴۵	
اختر بحیثیت غزل گو	ایم حاذق فرید	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
ادب اطفال اور جاوید نہال	سید حسین احمد زاہدی	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
ادب اور تجزیہ	حافظ محمد طاہر علی	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۹۳۔۱۹۹۲ء
ادیب الملک نواب سید نصیر حسین خیال	بہزاد فاطمی	۷۔۸	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
اردو ادب پر مارکسی اثرات	پروفیسر محمد حسن	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
اردو اسٹیج ڈراموں کا فروغ اور اکاڈمی	ڈاکٹر خواجہ عبدالغفور	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
اردو افسانہ اور انگارے کی روایت	ڈاکٹر جلال اصغر فریدی	۶۳۔۶۴	اکتوبر تا مارچ ۰۲۔۲۰۰۱ء
اردو افسانہ اور فسادات	مثیل آصف (علیگ)	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
اردو افسانہ بنگلہ دیش میں	ابوسعید نورالدین	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
اردو افسانہ۔ ترقی پسند تحریک تک	نعیم احمد	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
اردو افسانے اور انگارے کی اہمیت	ڈاکٹر جلال اصغر فریدی	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
اردو انشائیہ۔ ایک جائزہ	مظفر حنفی	۲۰۔۲۱	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
اردو انشائیہ کا امام۔ خواجہ حسن نظامی	محمد مظاہر الحق	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹
اردو ادب میں جدیدیت کا غلغلہ اور بنگال کا اردو ادب	ڈاکٹر سید الابرار	۴۰	جنوری تا جون ۱۹۹۵ء
اردو الفاظ۔ مطالعے کا ایک پہلو	رئیس انور	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
اردو ادب میں منظوم ترجمہ نگاری کی روایت اور غالب کی نادرہ کاری	طاہر محسن علوی کاکوروی	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
اردو تحقیق۔ چند مسائل اور تجاویز	محمد شاہد پٹھان	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸۔۱۹۹۷ء
اردو زبان میں لین دین	شمس کنور	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
اردو زبان کی ساخت سے متعلق ایک نوٹ	محسن رضوی	۶۷/۶۸	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
اردو شاعری میں استادی شاگردی کی روایت	سالک لکھنوی	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
اردو شاعری میں اصلاح کی اہمیت	مولانا اے۔ ایم۔ کے معصوی	۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
اردو شاعری میں طنز و مزاح	محمد رضی الدین	۲۰۔۲۱	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
اردو صحافت اور بنگال	افضال عاقل	۶۲	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۱ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
اردو صحافت کی ابتدا	ثریا جبیں	۶۴/۶۳	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
اردو کا پہلا ظریف شاعر۔ جعفر زٹلی	سید حسین احمد زاہدی	۵۰۔۴۹	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
اردو کا ذخیرہ الفاظ	عتیق احمد صدیقی	۳۲	اپریل تا جون ۱۹۹۲ء
اردو کا عظیم ادیب و شاعر۔ ایڈورڈ ہنری پام	رئیس الدین فریدی	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
اردو کا محبوب شاعر ''محبوب راہی''	مصطفےٰ جمیل	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
اردو کی شہروں میں وابستگی	شباب للت	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
اردو کی مقبولیت اور بقا میں گیت کا کردار	پریم پال اشک	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
اردو کے ظریفانہ ادب کا باوا آدم میر محمد جعفر زٹلی	ڈاکٹر ابو البرکات	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
اردو کے لوک گیت۔ تصور اہمیت و ماہیت	ڈاکٹر ایم۔ اے شاہد	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
اردو کے یورپین شعرا	ڈاکٹر الف انصاری	۶۸/۶۷	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
اردو لفظ ''شہدا'' کی اصل	مولانا ابو محفوظ الکریم معصومی	۶۷/۶۸	اکتوبر تا مارچ ۰۳۔۲۰۰۲ء
اردو مرثیہ نگاری اور مرزا دبیر	کلیم سہرامی	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
اردو میں بچوں کے ڈرامے	ڈاکٹر بانو سرتاج قاضی	۵۳۔۵۲	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
اردو میں لکھی ہوئی ہندی کے نو قلمی نسخے	فروغ صباجامی	۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
اردو میں مکتوب نگاری کی روایت	سید صابر حسن	۴۳	جنوری تا جون ۱۹۹۶ء
اردو ناول کا ایک لافانی کردار خوجی	مصطفےٰ کمال	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
اردو نثر کے ارتقا میں داستانون کا حصہ	ڈاکٹر شہریار احمد	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
اردو (ہندوستانی) کا پہلا اخبار	ایم۔ اے۔ حمید لکھنوی	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸۔۱۹۹۷ء
اسلوب اور شناخت	ایم علی	۳۲۔۳۱	اکتوبر تا مارچ ۹۲۔۱۹۹۱ء
''اسی نام کا ہے مضطر''	شاہ نواز قریشی	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
اصلاح سخن کی پہلی غزل پر آخری اصلاح	ابوعفوظ الکریم معصومی	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
اعجاز صدیقی مرحوم	عبدالقوی دسنوی	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
افسانہ اور عصمت چغتائی کا شعور	عاصم شہنواز شبلی	۳۲_۳۱	اکتوبر تا مارچ ۹۲_۱۹۹۱ء
اقبال اور اصنافِ نظم	جگن ناتھ آزاد	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
اقبال کا مردِ مومن	منظر اعجاز	۴۳	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
اقبال کی تاریخِ ولادت	جگن ناتھ آزاد	۸_۷	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
اقبال کی منظری شاعری	منظر اعجاز	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
اقبال کے فکری سرچشمے	نورالحسن نقوی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
اقبال کے نظام فکر پر نسطشے کے اثرات	منظر اعجاز	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸_۱۹۹۷ء
اقبال کے نظامِ فکر میں پیکر کا تصور	منظر اعجاز	۲۱_۲۰	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
اقبال کے نظام فکر میں حرّیت کا تصور	منظر اعجاز	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
اکبرالہ آبادی بحثیت "لسان العصر"	ضیاء چکدنیوی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
اک دھوپ تھی جو ساتھ گئی آفتاب کے	عاصم شہنواز شبلی	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
الہاماتِ سرمدؔ رباعیات سرمدؔ اور سرمد	تاراچرن رستوگی	۲۲	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۹ء
انتخاب لاجواب	ساحل احمد	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
انجم شیخ پوری۔ شاگردِ غالب	محمد رضوان احمد خان	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
انگریز مصنفین و مترجمین کی کلکتے میں ادبی خدمات	سید حیدر علی	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۹۳_۱۹۹۲ء
انور دہلوی ایک مطالعہ	ڈاکٹر فیروز مسرّت	۶۸/۶۷	اکتوبر تا مارچ ۲۰۰۳ء
انیسویں صدی میں بنگالہ کی اردو شاعری	عبدالرؤف	۵	اپریل تا جون ۱۹۸۵ء
انیسویں صدی میں بنگال کی اردو صحافت	ڈاکٹر محمد کاظم	۶۲	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۱ء
انیسویں صدی میں بنگال کے شعری رجحانات	شبانہ نسرین	۴۰	جنوری تا جون ۱۹۹۵ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
اودھ میں سودا کی جاگیر کا تعین	ڈاکٹر حامد آفاق قریشی	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
ایٹم۔ایک ذرہ جو آفتاب ہے	نور الہدیٰ	۲۱۔۲۰	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
ایک خوش فکر شاعرہ۔صبیحہ صبا	شیمہ رضوی	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
ایک منفرد نثر نگار۔فکر تونسوی	سالک لکھنوی	۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
ایمائی لہجہ کا شاعر	اویس احمد دوراں	۱۲۔۹	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
ب			
بادل سرکار اور تھرڈ ڈھیر	ظہیر انور	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
بچوں کا ادب اور اسکی اہمیت	سید ابو الفیض سید آبادی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
بدلی نہ ہم نے وضع خرام	محمود ایوبی	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
بنگال اردو شاعری۔۲۰ صدی کے نصف اول میں		۵	اپریل تا جون ۱۹۸۵ء
بنگال کا اردو نثری ادب (انیسویں صدی کے اختتام تک)	ڈاکٹر شجاعت سندیلوی	۴۰	جنوری تا جون ۱۹۹۵ء
بنگال کا پہلا افسانوی مجموعہ ''پریمی اور دیگر افسانے''	عشرت بیتاب	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
بنگال کا پہلا نظم گو شاعر۔بدر الزماں بدر کلکتوی	یوسف تقی	۳۲	اپریل تا جون ۱۹۹۲ء
بنگال کا محسن اردو۔پروفیسر شبیر علی کاظمی	ظہیر ناشاد	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
بنگال کی اردو شاعری اور تخلیقی حسیت	علقمہ شبلی	۴۰	جنوری تا جون ۱۹۹۵ء
بنگال کے افسانوی ادب میں ایک معتبر نام۔ جاوید نہال	ڈاکٹر عشرت بیتاب	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
بنگال میں آزادی کے بعد اردو شاعری کے میلانات	علقمہ شبلی	۵	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
بنگال میں اردو ڈراما اور اسٹیج	نورالہدیٰ	۴۰	جنوری تا جون ۱۹۹۵ء
بنگال میں اردو شاعری۔ انیسویں صدی کے آخر تک	شانتی رنجن بھٹا چاریہ	5	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
بنگال میں اردو کا نثری ادب' ابتدا سے			
انیسویں صدی کے اختتام تک	شانتی رنجن بھٹاچاریہ	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
بنگال میں اردو کے ارتقاء میں مشائخ کا حصہ	جاوید نہال	۱۹_۱۸	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء
بنگال میں اردو مثنوی کا ارتقاء	مشتاق احمد	۱۹_۱۸	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء
بنگال میں اردو نثر (آزادی کے بعد)	پروفیسر وہاب اشرفی	۴۰	جنوری تا جون ۱۹۹۵ء
بنگال میں اردو نثر کا ارتقا (۱۹۰۰ء سے ۱۹۷۷ء تک)	ڈاکٹر کرامت علی کرامت	۴۰	جنوری تا جون ۱۹۹۵ء
بنگال میں اردو نثر (آزادی کے بعد)	پروفیسر وحید اختر	۴۰	جنوری تا جون ۱۹۹۵ء
بنگال میں اردو نثر کی تاریخ	ڈاکٹر سعید عارفی	۶۱/۶۰	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
بنگال میں اردو کے چند صحافی	شانتی رنجن بھٹاچاریہ	۶۲	جنوری تا ستمبر ۲۰۰۱ء
بنگال میں ترقی پسند ادب کی تحریک			
اور اس کے اثرات	سالک لکھنوی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
بنگلہ ادب: مسلمانوں کے کارنامے (تقسیم ملک تک)	پروفیسر جعفر رضا	۵۰_۴۹	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
بنگلہ دیش کے لوک گیت	ڈاکٹر سلمیٰ	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
بنگلہ دیشی اردو ادب کا تاریخی اور ثقافتی پس منظر	غلام محمد	۱۲	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
بودھ گان ودوہا	انصار اللہ	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
بوریٹر اپنی شاعری کے آئینے میں	ایم۔علی	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
بہار حسین آبادی۔ مجرد مرثیہ گو	محسن رضا نقوی	۶۱/۶۰	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
بہار کی رثائی شاعری کا مستقبل	سید حسن عباس گوپال پوری	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
بے پرواز پرندے	انور مینائی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
"بے جڑ کے پودے" کے کرداروں کے محاسن ومعائب	محمد اقبال حسن	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
بیدی اور گرہن	قیام نیرّ	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
بیدی دانہ ودوام کے آئینے میں	محمد جلیل الدین شعلہ	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
بیدی متوسط طبقے کا ترجمان	عبدالمنان	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
بنی نرائن جہاں	عبدالمنان	۸۔۷	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
بیسویں صدی میں آزادی سے پہلے بنگال میں اردو نثر۔ایک جائزہ	کلیم سہسرامی	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
پ			
پرت پرت زندگی ایک تجزیہ	ڈاکٹر نفیس بانو	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸۔۱۹۹۷ء
پروفیسر مظفر حنفی سے مکالمہ (بی بی سی لندن کا ایک نشریہ شرکاء سے گفتگو۔مظفر حنفی)	رضا علی عابدی	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
پرویز شاہدی۔ایک فیچر	مظہر امام	۴۳	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
پرویز شاہدی۔ایک مطالعہ	عبدالوحید	۴۰	جنوری تا جون ۱۹۹۵ء
پرویز شاہدی۔شخص وشاعر	جاوید نہال	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
پرویز شاہدی کا نظریہ فکر وفن	ڈاکٹر ابوبکر جیلانی	۵۰۔۴۹	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
پرویز شاہدی کی قومی وطنی شاعری	ڈاکٹر منظر اعجاز	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸۔۱۹۹۷ء
پطرس کی مزاح نگاری	محمد جمیل اختر نیماوی	۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
پریم چند اور حقیقت نگاری	محمد امین	۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
پریم چند کا ذہنی منظر نامہ	پروفیسر ادریس احمد دوراں	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
پریم چند کی افسانہ نگاری	ڈاکٹر محمد علی اثر	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
پیدا کہاں ہیں ایسے پراگندہ طبع لوگ	پروفیسر نصر غزالی	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
پیروڈی کا فن	ڈاکٹر شہریار احمد	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
پیکر مہر وفا۔ نوشاد نوری	شعیب عظیم	۶۱/۶۰	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
ت			
تحریک آزادی اور شاد	ڈاکٹر محمد عارف	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
تحریک آزادی میں بہار کا حصہ	ڈاکٹر محمد عارف	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
تحقیقی تنقیدی دبستان کی حیثیت اور عبدالحق کی تنقیدی نگاری	سید تنویر حسین	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
تذکرۂ کاملانِ رامپور	عتیق جیلانی سالک رامپوری	۵۲_۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
ترجمے کے دو قدیمی ادارے	حامد مرزا بیگ	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
ترقی پسند ادب کے محرکات۔ فیض	خورشید عیسٰی	۹_۱۲	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
ترقی پسند افسانہ۔ ایک جائزہ	مصطفٰے کمال	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
ترقی پسند تحریک اور اردو نظم	ڈاکٹر خواجہ نسیم اختر	۶۱/۶۰	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
ترقی پسند تحریک کے آغاز کی ایک قابل ذکر افسانہ نگار۔ رشید جہاں	مصطفٰے کمال علی	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
ترقی پسند ناول	مصطفٰے کمال	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
تصوف کی سماجی معنویت	مظفر حنفی	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
تعلیم نسواں	ڈاکٹر روشن اختر کاظمی	۵۶_۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
تفہیم مطلع دیوانِ غالب	حشم الرمضان	۴۵	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
تقسیم ہند کا المیہ اور خدیجہ مستور کا ناول ''زمین''	محمد نسیم	۴۳	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
تلوک چند محروم کی شاعری	پروفیسر ہارون رشید (بنگلہ دیش)	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
تلگو کے لوک گیت	کے۔ بھگتہ وتسل راؤ	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
تہہ دار شخصیت۔ مولونا ابوالکلام آزاد	قیصر سرمست	۴۵	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
	ٹ		
ٹیگور کے اردو تراجم	سید عابد حسین	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
	ج		
جدید اردو شاعری میں سیکولرزم	اختر بستوی	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
جدید پاکستانی غزل پر ہندی زبان کے اثرات	اسعد بدایونی	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
جکری۔ ایک قدیم صنف سخن	ڈاکٹر گیان چند	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
جگر مرادآبادی کا تصور وطنیت	شجاعت علی سندیلوی	۳۲۔۳۱	اکتوبر تا مارچ ۹۲۔۱۹۹۱ء
جمیل مظہری کی قومی و وطنی شاعری	منظر اعجاز	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
جنگ آزادی ۱۸۵۷ء کی فضابندی میں اردو زبان و ادب کا حصہ	محمد مہتاب عالم	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
جواز ۱۹۸۰ء کے بعد کی شاعری کا	ڈاکٹر کوثر مظہری	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
جودت مرشدآبادی اردو تذکروں کی روشنی	پروفیسر عبدالستار شاہدی	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
جوش اور فراق۔ اردو شاعری کے گنگا جمنا	محمد امین	۲۱۔۲۰	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
جوش۔ شاعر آخرالزماں	مظہر امام	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
جوش کا کلام۔ ہماری ادبی اور تہذیبی میراث	ڈاکٹر نعیم احمد	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
جوش کی حیات معاشقہ	عصمت ملیح آبادی	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
جوش ملیح آبادی شاعر انقلاب نہیں، شاعر جذبات تھے	انور بارہ بنکوی	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
جوش ملیح آبادی کی تحریر	ڈاکٹر یوسف حسن	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
جوش نعرۂ انقلاب	عصمت ملیح آبادی	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
جوگندر پال کا افسانوی تنوع	ڈاکٹر انعام ناظمی	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
''جہانِ خاک زا'' میں نقشِ سالک ہے کلام اس کا	ابوذر ہاشمی	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
''جھینگر کا جنازہ'' ایک مطالعہ	ضیاء چکدنیوی	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
	چ		
چنگل صنعت پر ادبار کی کالی گھٹا	محمد امین	۵۶_۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
چلے چلو کہ وہ منزل ابھی نہیں آئی	سالک لکھنوی	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
چے خف ایک عظیم انسان ایک قد آور کہانی کار	نسیم احمد نسیم	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
چین کا پریم چند۔لوشون	بے نام گیلانی	۱۶	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
	ح		
حاذق اسی کا نام ہے نیرنگی حیات	نسیم عزیزی	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
حالی بحیثیت تنقید نگار	سید تنویر حسین	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
حالی کا اسلوب نثر	ڈاکٹر نثار احمد فاروقی	۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
حالی کی تنقیدی افکار	محمد شاہد پٹھان	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
حالی کی طنزیہ شاعری	سید حسین احمد زاہدی	۵۲_۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
حرمت الاکرام۔حیات اور کارنامے	پروفیسر مشتاق احمد	۴۰	جنوری تا جون ۱۹۹۵ء
حسرت موہانی کی عظمت	اشفاق احمد	۴۵	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
حسرت۔نغمہ عشق رنگ پیراہن اور خوشبوئے بدن کا شاعر	منظر شہاب	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
حشر' اردو ڈرامے کی دوسری آواز	ڈاکٹر اسلم پرویز	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
حضرت شاد عارفی۔انکی شخصیت اور انکا فن	بشیشر منور پرشاد لکھنوی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
حکیم الشعراء امجد حیدر آبادی اور افضل العلما ڈاکٹر عبدالحق کرنولی	ڈاکٹر اقبال احمد	۷۰/۷۱	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۳ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
حمید سہروردی کا منظر نامہ	انور داغ	۵۲_۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
حیات اللہ انصاری اور اردو صحافت	احمد کمال	۵۲_۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
حیات اللہ انصاری کا ناول۔			اکتوبر تا مارچ
''لہو کے پھول'' ایک جائزہ	ڈاکٹر جلال اصغر فریدی	۴۸	۱۹۹۷_۹۸ء
خ			
''خدا سب دیکھتا ہے'' بنام مٹھی میں جگنو	موسیٰ مجروح	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
خدیجہ مستور کے ناول ''آنگن'' پر تقسیم ہند کا المیے کا اثر	محمد نسیم	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
خواجہ میر درد کی فارسی رباعی گوئی	مظہر امام	۳۲	اپریل تا جون ۱۹۹۲ء
خواجہ میر درد کی فارسی غزل گوئی	مظہر امام	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
د			
دامنِ گلستان	کلیم سہرامی	۷_۸	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
دبستانِ آرزو کا آخری چراغ' نواب دہلوی	نواب دھلوی اشرف احمد	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
درد کے عہد کا ادبی اور سماجی ماحول	مظہر امام	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
''دریا کے اس پار'' ایک مطالعہ	ظہیر انور	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
دریائے سخن جوش ملیح آبادی	رفعت سروش	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
دسویں لوک سبھا کے انتخابات کے بعد ملک کا سیاسی نقشہ	محمد امین	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
ڈ			
ڈاکٹر عبدالرحمٰن بجنوری کی تنقید نگاری	محمد شاہد پٹھان	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
ڈراما اور اسٹیج	ظفر کمال	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
ڈرامہ انار کلی کس کردار کا المیہ ہے	عبدالبارک	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
ذ			
ذکر کلکتے کے تین اساتذہ سخن کا	وفا راشدی	۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
ذوق شعر فارسی اور مولانا ابوالکلام آزاد	منظر امام	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء
ر			
راجہ رام موہن رائے	رؤف خیر	۶۷/۶	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
راہ سلوک کا مسافر	پروفیسر نصر غزالی	۵۴-۵۵	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
رائے بینی نارائن سے متعلق چند معروضات	سمیع اللہ خاں	۱۸	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء
رباعی کا فن اور پرویز شاہدی	ڈاکٹر عبدالمنان	۴۰	جنوری تا جون ۱۹۹۵ء
رشک فارسی،، پر ایک نظر	ڈاکٹر مظفر حنفی	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
رشید احمد صدیقی اپنی تحریر کے آئینے میں	ڈاکٹر عبدالمنان	۵۴-۵۵	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
رفتید و لے نہ از دل ما	صغیر ابراہیم	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
رند باہوش	علقمہ شبلی	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
رئیس احمد جعفری۔ عہد فراموشی کی زندہ یادگار	خورشید اختر فرازی	۶۲	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۱ء
ریاض خیر آبادی	خلیل اللہ خان	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
ژ			
ژاں زینے۔ ایک مطالعہ	ظہیر انور	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
س			
ساجدہ زیدی کا اردو شعر و سخن میں مقام	تارا چرن رستوگی	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
ساحر لدھیانوی۔ ہمارے تنقیدی رویوں کے پس منظر میں	شاہ نواز قریشی	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
سالک لکھنوی کی شعری ونثری خدمات	ہمایوں جمیل	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
سجاد ظہیر کی تنقید نگاری	نیلوفر مرتضیٰ	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
سحبان الہند علامہ چڑیا کوٹی مرحوم کے سرزمین بنگال (کلکتہ) میں صحافتی کارنامے	راز اعظمی	۶۲	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۱ء
سحر البیان۔ جمالیاتی تناسب کے تناظر میں	محسن رضا رضوی	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۹۳-۱۹۹۲ء
سرزمین بنگال کا ایک نقاد۔ جاوید نہال	ڈاکٹر عمر غزالی	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
سرسید علی گڑھ تحریک اور کلکتہ	ڈاکٹر وفا راشدی	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
سرمایۂ وحشت رام پور میں	شعائر اللہ خان راپوری	۳۲	اپریل تا جون ۱۹۹۲ء
سلگتے لمحوں کا مزاج داں	شہزاد شبلی	۵۴-۵۵	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
سماجی ڈرامے۔ ڈرامے کی ایک شاخ	ظہیر انور	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۳ء
سہیل عظیم آبادی کی گمشدہ ایک کتاب	مناظر عاشق ہرگانوی	۴۵	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
سیاہ فام افریقی قوموں کا ادبی شعور	ظہیر انور	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
سید امیر رضا کاظمی کی شخصیت اور شاعری	ظہیر ناشاد در بھنگوی	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
سید انور حسین آرزو لکھنوی اور اردو غزل	سالک لکھنوی	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
سید صباح الدین عبدالرحمٰن کے ادبی تاریخی تہذیبی کارناموں پر مختصر تبصرہ	ابو محفوظ الکریم معصومی	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
سیماب اکبر آبادی بحیثیت غزل گو	خالد حسین خاں	۳۲	اپریل تا جون ۱۹۹۲ء

ش

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
شاد عظیم آبادی اور ان کے مخلص احباب	بہزاد فاطمی	۲۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
شاد عظیم آبادی اور کلکتہ	بہزاد فاطمی	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۲ء
شاد کی شاعری	ڈاکٹر صفیہ اختر	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
شاعری کی ابتدا: ایک مختصر جائزہ	ڈاکٹر انور مینائی	۶۸/۶۷	اکتوبر ۲۰۰۲ءتا مارچ ۲۰۰۳ء
شانتی رنجن بھٹاچاریہ: حیات وخدمات	ڈاکٹر شاہد اقبال	۶۸/۶۷	اکتوبر ۲۰۰۲ءتا مارچ ۲۰۰۳ء
شاہد جمیل کا فنکارانہ تشخص	علیم اللہ خاں	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
شعرائے بنگال کے نئے فکری رجحانات	اقبال عباس عباسی	۴۰	جنوری تا جون ۱۹۹۵ء
شمس کلکتوی کی شاعری	ڈاکٹر عبدالمنان	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
شکیلہ اختر۔ایک منفرد افسانہ نگار	مثیل آصف	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
شہود عالم آفاقی اور رفاقت کے ۳۰ سال	انجم عظیم آبادی	۶۴/۶۳	اکتوبر تا مارچ ۰۲-۲۰۰۱ء
	ص		
صحافت کی غرض وغایت	ڈاکٹر ہمایوں اشرف	۶۲-۱۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۱ء
صدائے بیداری کے امین	تسلیم عارف	۷۱/۷۰	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
صدی کو الوداع کہتے ہوئے	نگار عظیم	۶۸/۶۷	اکتوبر ۲۰۰۲ءتا مارچ ۲۰۰۳ء
	ض		
ظاہر میں تجارت ہے حقیقت میں جوا ہے۔ سود ایک کا لاکھوں کے لئے مرگ مفاجات	محمد امین	۵۵-۵۴	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
ضلع بردوان کے چند قابل ذکر افسانہ نگار	عابد ضمیر	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
ضیاء عظیم آبادی اور انکا فن	ڈاکٹر سید ابوالفیض سید آبادی	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
	ط		
طب یونانی اور اس کے بنیادی اصول	ڈاکٹر زاہد الباری احسن	۶۱/۶۰	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
ظ			
ظرافت کا فن	ڈاکٹر ابوالبرکات	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
ظریفانہ سہرے	ڈاکٹر حسین احمد زاہدی	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
ظفر اوگانوی اور بیچ کا ورق	نسیم احمد نسیم	۶۳/۶۴	اکتوبر تا مارچ ۰۲-۲۰۰۱ء
ظفر۔ ایک مقتول شاعر	علقمہ شبلی	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
ظفر عدیم۔ شخص، شاعر اور ناول نگار	منظر اعجاز	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
ظہیر غازی پوری۔ اجلی قدروں کا شاعر	شاہد کلیم	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
ع			
عبدالغفور شہباز کی شاعری میں ہندوستانی ثقافت	کنیز کنول	۴۵	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
عبدالغفور نساخ کی شاعری	ام سلمٰی	۱۸_۱۹	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء
عصمت اللہ فتح۔ حیات اور شاعری	ڈاکٹر عبدالمنان	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
عصمت چغتائی سے انٹرویو	فروغ صبا جامی	۳۱_۳۲	اکتوبر تا مارچ ۹۲-۱۹۹۱ء
عصمت نامہ	سالک لکھنوی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
علامہ اقبال کی پہلی تصنیف۔ علم الاقتصاد	جگن ناتھ آزاد	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
علامہ اقبال کی غیر فرقہ پرستانہ عملی زندگی	ہیرالال چوپڑا	۲۰_۲۱	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
علامہ اقبال کے فکر پر مولانا روم کے اثرات	منظر اعجاز	۳۱_۳۲	اکتوبر تا مارچ ۹۲-۱۹۹۱ء
علامہ شبلی نعمانی	ضیاء الدین اصلاحی	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
علامہ شبلی نعمانی۔ ایک صاحب نظر سیاح (سفرنامہ مصر و روم و شام کی روشنی میں)	محمد ہمایون جمیل خان	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۹۳-۱۹۹۲ء
علامہ نورالحسن میر کاکوروی کی شاعری اور ادبی رجحان	طاہر محسن مجلوی کاکوروی	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
علامہ نیاز مرحوم بحیثیت صحافی	قیصر سرمست	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
علامہ وحشت کے ایک اہم شاگرد۔ پروفیسر قمر صدیقی	وفا راشدی	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
علامہ وحشت۔ مکاتیب کے آئینے میں	ڈاکٹر مظفر حنفی	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
علقمہ شبلی کی رباعی نگاری	ڈاکٹر اسلام عشرت	۶۳/۶۴	اکتوبر تا مارچ ۰۲-۲۰۰۱ء
علی سردار جعفری: ایک ہمہ گیر شخصیت	شہاب ظفر اعظمی	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
علی سردار جعفری: جلال سے جمال تک	محمد علی صدیقی	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
علی سردار جعفری سے بات چیت	فضل امام ملک	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
عنوان چشتی کی غزل	پروفیسر مظفر حنفی	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
عوام سے مکالمہ کرتی آواز کی موت	نصر غزالی	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
عورتیں بیدی کی	ابوذر ہاشمی	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
عہد آصفی میں اردو زبان کا ارتقاء	محمد رضی الدین معظم	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
عہد آفریں آواز۔ عرفان صدیقی	عاصم شہنواز شبلی	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
عہد آفریں شاعر۔ فیض	شفیع اللہ خان راز اٹاروی	۱۴۔۹ ☆	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
	غ		
غالب اور جانکی پرشاد سرور کی بابت عجیب انکشاف	ابو محفوظ الکریم معصومی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
غالب ایک حقیقت پسند شاعر	ڈاکٹر شہریار احمد	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
غالب کا اندازِ گل افشانی گفتار	ڈاکٹر رئیس انور	۵۴	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
غالب وغالبیات پر نئی روشنی	ڈاکٹر تارا چرن رستوگی	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
غنڈے	ڈاکٹر نور الاسلام صدیقی	۵۲۔۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
غیاث احمد گدی کی افسانہ نگاری	م۔ق۔خاں	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
غیاث احمد گدی کے افسانوی موضوعات	مثیل آصف	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء

☆ یہاں شمارہ نمبر ۱۲۔۹ ہونا چاہئے جبکہ رسالے میں ۱۴۔۹ درج ہے

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
غیاث احمد گدی کے دو افسانوں کا فنی تجزیہ	کلیم سہسرامی	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
ف			
فراق گورکھپوری ۔ حیات وشاعری	شہریار احمد قدسی	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
فسانہ اعجاز ۔ فسانہ عجائب کی پہلی تنقید	ڈاکٹر نورالحسن ہاشمی	۱	اپریل تا جون ۱۹۷۴ء
فورٹ ولیم کالج کے پنڈت	عبدالمنان	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
فیض احمد فیض ایک مطالعہ	کہکشاں پروین	۱۴۔۹	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
فیض احمد فیض ۔ بعض خواتین کی نظر میں	خالدہ حسینی	۱۴۔۹	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
فیض اور اقبال	ڈاکٹر عبدالرؤف	۱۴۔۹	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
فیض ۔ ایک آفاقی شاعر	شبانہ نسرین	۱۴۔۹	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
فیض ایک تجزیاتی مطالعہ	ارون کمار	۱۴۔۹	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
فیض بحیثیت نثر نگار	حبیب احمد عثمانی	۱۴۔۹	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
فیض سے چند ملاقاتیں	محمد امین	۱۴۔۹	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
فیض کا ذہنی سفر	نورالہدیٰ	۱۴۔۹	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
فیض کا شعری کردار	نصر غزالی	۱۴-۹ ☆	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
فیض کا فیض	خواجہ احمد عباس	۱۴-۹ ☆	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
فیض کا غالب سے رشتہ	ڈاکٹر جاوید نہال	۱۴-۹ ☆	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
فیض کی سمت فکر اور ذہنی سفر	عتیق احمد (پاکستان)	۱۴-۹ ☆	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
فیض کی شاعری	ہارون رشید	۱۴-۹ ☆	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
فیض کی شاعری	پرفیسر ممتاز حسین	۱۴-۹ ☆	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
فیض کی شاعری۔ انقلابی افکار اور جمالیاتی اقدار کے تناظر میں	ڈاکٹر ممتاز احمد خان	۴۹-۵۰	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
فیض کی غزل گوئی	ساحل احمد	۱۴-۹ ☆	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
فیض کی قید و بند کی شاعری کے مناظرات	پروفیسر قمر رئیس	۱۴-۹ ☆	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
فیض کی مقبولیت میں جیل کا ہاتھ	رام لعل	۱۴-۹ ☆	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
فیض کی مرثیہ گوئی	سید حسن عباس	۱۴-۹ ☆	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء

☆ یہاں شمارہ نمبر ۱۲-۹ ہونا چاہیے جبکہ رسالے میں ۱۴-۹ درج ہے

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
فیض کی نثر	عبدالمنان	۱۴۔۹☆	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
فیض کے نام خط	فکر تونسوی	۱۴۔۹☆	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
فیض کے نظام فکری میں حیات کا تصور	منظر اعجاز	۷۰/۷۱	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۳ء
ق			
قاضی نذرالاسلام اور بچوں کا ادب	ایم۔علی	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۷۔۱۹۹۸ء
قد آور بونا	علقمہ شبلی	۷۔۸	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
قرۃ العین حیدر اور اردو فکشن میں ان کے کارنامے	اختر بستوی	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
قرۃ العین حیدر کے ناول ''میرے بھی صنم خانے'' اور تقسیم ہند کا المیہ	محمد نسیم	۴۵	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
قدیم شاعر وفارسی تذکرہ نگار۔میر حسن دوست ذاکر	ڈاکٹر سعادت علی صدیقی	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
قدیم مصر اور عہد فراعنہ کے سیاسی وتمدنی تغیرات کا پس منظر	فضل حق عظیم آبادی	۵۶۔۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
قلم کا سپاہی غریبوں کا مسیحا پریم چند۔ کفن کے آئینے میں	سعادت علی صدیقی	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
ک			
کاروفا	سحر انصاری	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
کچھ اردو ڈرامے کے بارے میں (مغربی بنگال کے خصوصی حوالے سے)	مظفر حنفی	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
''کربل کتھا'' پر ایک نظر	محمد اقبال حسن	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
کرشن چندر کا افسانہ 'کالو بھنگی'۔ایک سماجیاتی مطالعہ	عمر غزالی	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء

☆ یہاں شمارہ نمبر ۱۲۔۹ ہونا چاہئے جبکہ رسالے میں ۱۴۔۹ درج ہے

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
کلام اقبال میں سائنس کے اشارے	عبدالغنی	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
کلام غالب کے بنگلہ تراجم	کلیم سہسرامی	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
کلکتہ اور غالب وداغ	علقمہ شبلی	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
کلکتہ رابندر ناتھ کی تحریروں میں	مشتاق انجم	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
کلکتہ سے شائع ہونے والا اردو کا پہلا اخبار	ڈاکٹر مناظر عاشق ہرگانوی	۶۲	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۱ء
کلکتہ قدامت۔ وجہ تسمیہ، تاریخی حیثیت، پرانے کلکتہ کے چند مناظر	عبدالرؤف	۳۲	اپریل تا جون ۱۹۹۲ء
کلکتہ کی دو مشہور شاعرات	ڈاکٹر وفا راشدی	۵۲-۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
کلکتہ کی روبہ زوال اردو صحافت	رئیس احمد جعفری	۱۸-۶۲	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۱ء
کلکتہ کے قدیم علمی۔ ادبی اور تعلیمی ادارے	شانتی رنجن بھٹاچاریہ	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
کنور کی رباعیاں	ڈاکٹر ابوبکر جیلانی	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
کنہیالال کپور کی طنز نگاری	ڈاکٹر ابوالبرکات	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
کہانی پشاور ایکسپریس۔ ایک مطالعہ	ڈاکٹر قاسم فریدی	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
کیا جاب چارنک ہی کلکتہ کا بانی تھا؟	معصوم شرقی	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۲ء
کیفی اعظمی کے آوارہ سجدے میں اشتراکیت	ابوالوفا وارثی	۵۶-۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
کیفی اعظمی کے شعری اسالیب	شہاب الدین ظفر	۶۴-۶۵	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء

گ

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
گجرات کے ہولناک مظالم کی داستان اور موقع پرستی کی سیاست کے بے نقاب چہرے	محمد امین	۶۳/۶۴	اکتوبر تا مارچ ۰۲-۲۰۰۱ء
گرم کوٹ۔ تجزیاتی مطالعہ	ڈاکٹر محمد معظم الدین	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸-۱۹۹۷ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
گلِ نغمہ	پروفیسر محمد حسن	۹-۱۴	اکتوبر ۱۹۸۶ء تا ستمبر ۱۹۸۷ء
گوپی چند نارنگ اور قاری اساس تنقید	ڈاکٹر مناظر عاشق ہرگانوی	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
گیان پیٹھ ایوارڈ یافتہ تیلگو شاعر ڈاکٹر سی۔ نارائن ریڈی	کے۔ بھکتہ وتسل راؤ	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء

ل

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
ل۔ احمد۔ اکبر آبادی	پروفیسر نصر غزالی	۴۰	جنوری تا جون ۱۹۹۵ء
ل۔ احمد۔ ایک صاحب طرز ادیب	ڈاکٹر جاوید نہال	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
لاجونتی	راجندر سنگھ بیدی	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
لاجونتی۔ ایک تجزیاتی مطالعہ	ظفر اوگانوی	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
لسان الصدق (کلکتہ) میں آزاد کے تبصرے	سہیل صدیقی	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
لمحوں کی صدا کا تجزیاتی مطالعہ	خورشید ملک	۵۴-۵۵	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء

م

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
مابعد الطبیعات کا آخری بڑا شاعر۔ اجتبیٰ رضوی	اویس احمد دوراں	۲۰-۲۱	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
ماجد الباقری کی غزلیں	ڈاکٹر رشید نثار	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
مجاز کا ادبی مرتبہ	ڈاکٹر خورشید نعمانی ردولوی	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
مجتبیٰ حسین کا اسلوب	ڈاکٹر افسر کاظمی	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
مجروح کی غزل	پروفیسر جگن ناتھ آزاد	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
مجید امجد کی نظم نگاری	اشفاق احمد	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
محبِ وطن بہادر شاہ ظفر	جسٹس خواجہ یوسف	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
محروم کی شاعری میں ابوالکلام آزاد کا ذکر	جگن ناتھ آزاد	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۵ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
محمد حسین عطا خان تحسین	انصاراللہ	۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
مختصر افسانے کی صنف اور ریڈیو کی پابندی	اختر بستوی	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
مخدوم محی الدین۔ایک تاثر	شہنشاہ مرزا	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
مخطوطہ شناسی اور تعین متن	محمود انور	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
مرشد آباد کا اردو ادب۔ماضی و حال	سید محمد رضا علی خان	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
مزدوروں کا شہر۔کلکتہ	ظہیر ناشاد در بھنگوی	۳۲	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
مشرقی ریلوے اور کلکتہ	معصوم شرقی	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
مضطر حیدری کی شاعری	عبدالمنان	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
مظفر امام۔ایک تخلیقی ناقد	محفوظ الحسن	۵۶_۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
مظفر حنفی ''یا اخی'' کے آئینے میں	آل احمد سرور	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
مظفر علی سید کا تذ ور ادب	شہزاد منظر	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸_۱۹۹۷ء
مغرب اور تیسری دنیا کا ناول	شہزاد منظر	۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
مغربی بنگال۔اردو صحافت کا قاعدہ	ظہیر غازی پوری	۶۲	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۱ء
مغربی بنگال کا شعری مزاج	مظفر حنفی	۵	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
مغربی بنگال کی انقلابی اردو صحافت	رئیس الدین فریدی	۶۲	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۱ء
مغربی بنگال کی صنعتی پالیسی	محمد امین	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
مغربی بنگال میں اردو ادب	محمد شفیع	۴۰	جنوری تا جون ۱۹۹۵ء
مغربی بنگال میں اردو تحقیق و تنقید	ابوبکر جیلانی	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
مغربی بنگال میں اردو ڈرامے کی روایت ۱۹۴۷ء کے بعد	ڈاکٹر محمد کاظم	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
مغربی بنگال میں اردو شاعری: آزادی کے بعد	مظہر امام	۵	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
مغربی بنگال میں اردو صحافت	سید منیر نیازی	۶۲	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۱ء
مغربی بنگال میں اردو صحافت	جہانگیر کاظمی	۶۲	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۱ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
مغربی بنگال میں اردو صحافت کا سفر	رضوان احمد	۶۲	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۱ء
مغربی بنگال میں ۱۹۶۰ء کے بعد اردو افسانہ (نمائندہ رجحانات کی روشنی میں)	ڈاکٹر ظفر اوگانوی	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
مغربی بنگال میں بایاں محاذ کی حکومت میں اقلیتوں کے مفادات کی حفاظت	محمد امین	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
مغربی بنگال میں فرقہ وارانہ امن	محمد امین	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
مغربی بنگال میں نئی تخلیقی حسیت کا جواز	ڈاکٹر ظفر اوگانوی	۴۰	جنوری تا جون ۱۹۹۵ء
ممتاز صحافی عابد علی خاں	بھکتہ ونسل راؤ	۱۸	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء
منتخب ہائیکو	نظیر صدیقی	۲۲	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۹ء
منٹو کی افسانہ نگاری	ہمایوں جمیل	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
مندر اور مسجد کی تعمیر کے سوال پر ایک اور گل کھلا	محمد امین	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
مومن کی پیکر تراشی۔غزل کے حوالے سے	عنوان چشتی	۷۔۸	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
مولانا آزاد اور جامع ازہر	مولانا ابو محفوظ الکریم معصومی	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء
مولانا آزاد اور شوخی: نئی تحقیقات	محمد شعائر اللہ خان رامپوری	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء
مولانا آزاد کا صحیح سال پیدائش	مولانا ابو محفوظ الکریم معصومی	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء
مولانا آزاد کا نظریۂ تعلیم	اشفاق احمد	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
مولانا آزاد کی دو بہنیں۔ایک نادر تصویر کا تعارف	شائستہ خان	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء
مولانا آزاد کی شخصیت۔ایک ہشت پہل ہیرا	مولانا سید ابوالحسن علی حسینی ندوی	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء
مولانا آزاد۔مفسر قرآن	مولانا ابو محفوظ الکریم معصومی	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء
مولانا ابوالکلام آزاد اور ملک کی تعلیم	محمد امین	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء
مولانا ابوالکلام آزاد ایک ایرانی مصنف کی نظر میں	سید عباس گوپال پوری	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
مولانا ابوالکلام آزاد: مصنف اور قاری کے درمیان رشتوں کا ایک مطالعہ	انور معظم	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء
مولانا حالی کے نظریہ شاعری پر ایک نظر	شجاعت علی سندیلوی	۲۰-۲۱	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
مولانا عبدالرزاق ملیح آبادی: ایک بے باک صحافی	سنجر ہلال بھارتی	۶۲	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۱ء
مولانا محمد علی جوہر بحیثیت صحافی	عبدالوحید	۶۲	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۱ء
مولانا محی الدین احمد ابوالکلام آزاد کی نثر نگاری	سالک لکھنوی	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء
منشی نول کشور بہار گو	ڈاکٹر نعیم الدین شاہین اجمیری	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
منفرد لب ولہجہ کا شاعر۔ نصر غزالی	ہمایوں جمیل	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
منی کہانیاں	سید محمد عقیل	۵۲-۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
مہ وسال آشنائی	ڈاکٹر عبدالقیوم ابدالی	۹-۱۴	اکتوبر ۱۹۸۶ء ستمبر ۱۹۸۷ء
میر شیر علی افسوس کی تصحیحات	عبیدہ بیگم	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
میر کا دیوان فارسی (غیر مطبوعہ) ایک تعارف	ڈاکٹر اکبر حیدری کاشمیری	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
میر کا ہجو "گھر کا حال"	حسین احمد زاہدی	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
"میلی سی چادر"۔ والا بیدی	انیس رفیع	۴۳	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء

ن

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
نازش سہرامی کے شعری امتیازات (حریم شوق کی روشنی میں)	ڈاکٹر قاسم فریدی	۵۴-۵۵	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
ناسخ کی شاعرانہ عظمت	ڈاکٹر شجاعت علی سندیلوی	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
ناشر بلیادی کی شاعری	پروفیسر قیصر شمیم	۴۰	جنوری تا جون ۱۹۹۵ء
ناول "ابن الوقت" کا مجموعی جائزہ	محمد علی رضوی	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
"ندیا کہاں ہے تیرا دیش" کا تجزیاتی مطالعہ	ڈاکٹر معصوم شرقی	۶۳/۶۴	اکتوبر تا مارچ ۰۲-۲۰۰۱ء
نذیر احمد۔ ایک جائزہ	نون مظفر پوری	۲۰-۲۱	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
نساخ کی شخصیت وتنقید نگاری	انور بارہ بنکوی	۵۵-۵۴	جولائی تادسمبر ۱۹۹۹ء
نشاط طرب کی کج کلاہی	پروفیسر محمد حسن	۱۴-۹	اکتوبر۸۶تا ستمبر۱۹۸۷ء
نشور واحدی بحیثیت نثر نگار	ڈاکٹر شجاعت علی سندیلوی	۲	جولائی تا اگست ۱۹۸۴ء
نقش مٹاتے نہ بنے	مظہر امام	۷۰/۷۱	جولائی تادسمبر ۲۰۰۳ء
نواب شاہ جہاں بیگم آف بھوپال اور کلکتہ	محمد خالد عابدی	۳۹	اکتوبر تادسمبر ۱۹۹۴ء
نواب مرزا داغ دہلوی کی زندگی کا ایک ورق	نثار احمد فاروقی	۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
نوشاد نوری کی کہانی	کنیز بتول	۶۳/۶۴	اکتوبر تا مارچ ۰۲-۲۰۰۱ء
نہال چند لاہوری	سالک لکھنوی	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸-۱۹۹۷ء
نئی شاعری اور اسکی تنقید	نثار احمد صدیقی	۳۶	اکتوبر تادسمبر ۱۹۹۳ء
نئی صدی میں تخلیقی حوالے سے کچھ باتیں	مشرف عالم ذوقی	۶۷/۶۸	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
نئی غزل کا مزاج	اسعد بدایونی	۱۵	اکتوبر۸۷تادسمبر ۱۹۸۷ء
نئی فکر کی راجدھانی۔کلکتہ	معین اعجاز	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
نئی کہانی کی بازیافت اور عبید قمر	پروفیسر جاوید حیات	۶۳/۶۴	اکتوبر تا مارچ ۰۲-۲۰۰۱ء
نئے افسانوں کے موضوعات	ڈاکٹر زیب النساء (زیبا)	۵۱	اکتوبر تادسمبر ۱۹۹۸ء
نیلی رگیں۔ایک جائزہ	ڈاکٹر یوسف تقی	۴۳	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
نیم باز آنکھوں کی شاعری	ڈاکٹر نسیم احمد نسیم	۷۰/۷۱	جولائی تادسمبر ۲۰۰۳ء
و			
واجد علی شاہ اور مٹیا برج	سالک لکھنوی	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
واجد علی شاہ کی مثنوی (حزن اختر)	سالک لکھنوی	۴۰	جنوری تا جون ۱۹۹۵ء
وحشت کلکتوی کا ایک باکمال شاگرد۔محمود اسرائیلی	ڈاکٹر سعادت علی صدیقی	۱	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء

عنوان مضامین	نام مصنف	شمارہ	سنہ اشاعت
وحشت کلکتوی کا ایک غیر مطبوعہ خط	سعادت علی صدیقی	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
وحشت کی انفرادیت	خواجہ احمد فاروقی	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
وحیدالدین سلیم پانی پتی۔ فن اور نظریہ وطنیت	ڈاکٹر شجاعت علی سندیلوی	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
وحید عرشی ورطہ ظلمت کا شاعر	ایم۔ کے۔ اثر	۶۳/۶۴	اکتوبر تا مارچ ۰۲-۲۰۰۱ء
وفا راشدی اور کلکتہ	علقمہ شبلی	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
وقار کا المیہ۔ ابراہیم ہوش	سالک لکھنوی	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
وہ جا رہا ہے کوئی شب غم گذار کے	سید منیر نیازی	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
وہ تو جب آتے ہیں مائل بہ کرم آتے ہیں	ڈاکٹر میلا دسیلورا	۹۔۱۴	اکتوبر تا ستمبر ۸۷-۱۹۸۶ء
وہ ہم اور عوام	آشفتہ چنگیزی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
ہ			
ہماری شاعری پر ایک نوٹ	اسلم حنیف	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
ہندوستان میں فرقہ پرستی کا ابھرتا ہوا خطرہ	محمد امین	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
ہوڑہ کا اردو افسانوی ادب	احسن شفیق	۴۰	جنوری تا جون ۱۹۹۵ء
ی			
''یا خدا''۔ ایک جائزہ	ظفر سعید	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۹۳-۱۹۹۲ء
یاد ایام (ایک تمثیلی مشاعرہ)	ماجد الباقری	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
یعقوب یاور کی صحافتی تحریریں	ڈاکٹر نفیس بانو	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸-۱۹۹۷ء
یگانہ چنگیزی	راقم لکھنوی	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت

آ

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
آبشاروں کی روانی لکھے	مہدی پرتاپ گڑھی	۵۲_۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
آپ کتنا ہی ملیں لوگوں سے ہشیاری کے ساتھ	ادریس ضیاء	۴۳	جنوری تا مارچ ۱۹۹۶ء
آپ کی اک نظر بہت ہے مجھے	عاصم شہنواز شبلی	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
آپ کی محفل میں جشن رقص کب سویا رہا	عطا عابدی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
آج پھر طنز کر گیا وہ شخص	شوکت عظیم	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
آج فرقت نہیں ہے، قربت ہے	سید وسیق الارشاد القادری ضیغم	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
آج ہے سایہ بہت دور شجر سے آگے	بدر نظیری	۴۹_۵۰	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
آخر آخر وہ کافر بھی اس نکتے کو مان گیا	مظفر حنفی	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۷_۱۹۹۶
آرزو در آب آنکھوں میں	عمران ابن عرشی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
آسان ہوئی منزل کانٹے ہیں نہ چھالے ہیں	ولی رضوی	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
آسماں سے اترے ہیں ہم امتحاں کے واسطے	محمد سالم	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
آگ پہ تپ کر نکھرا ہوں	خان فہیم	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
آگ گلزار میں لگا رہی ہے	احترام اسلام	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
آگ ہوا اور پانی لکھ	آنند اختر	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸_۱۹۹۷
آگہی دے مگر خود نمائی نہ دے	اسلم در بھنگوی	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
آمادہ کوئی شخص بھی ہجرت پہ نہیں ہے	اختر شاہجہانپوری	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
آنکھ کہتی ہے ذرا چہرے کی حالت دیکھوں	فراق جلال پوری	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
آنکھوں میں جو لہو کا سمندر اتار لے	گوہر شیخ پوری	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
آنکھوں میں کوئی خواب سنہرا نہیں آتا	منور رانا	۱	اپریل تا جون ۱۹۹۴ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
آواز اسے دی تو کہا اس نے صدا کیوں	رئیس الدین رئیس	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
آئینہ بن کر بھلا کیا کیا دکھائیں آپ کو	اوشا بھدوریہ	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
آئینہ توڑنے والوں سے یہ کہہ دو جا کر	نیرہ مجیدی	۶	جولائی تا مارچ ۸۵۔۱۹۸۶ء
آئینہ دھوپ سے جب ہم نے بچا کر رکھا	ساحل احمد	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
آئینے میں عکس ہے لیکن ظفر میرا نہیں	ظفر اقبال ظفر	۶۱/۶۰	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
	ا		
ابتدا ہی میں انتہا گم ہے	وفا براہی	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
ابتک تو دیکھنے کو یہ منظر نہیں ملا	خواجہ جاوید اختر	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
اب خواہشیں ہیں کتنی گراں بار دیکھ لو	آمر صدیقی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
ابر میرے ہیں، نہ بارش میری	فضا ابن فیضی	۲۱۔۲۰	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
اب ایسی باتیں کوئی کرے جو سب کے من کو لبھا جائیں	سالک لکھنوی	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۷ تا ۱۹۹۶ء
اب کہو اپنے لہو کی کتنی ارزانی کریں	ڈاکٹر نصر حمید خلش	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
اب کے ہوائے تیز عجیب پیچ ہو گئی	شہر بانو شہر	۵۰۔۴۹	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
اب نہ پاؤ گے کوئی راہ میرے بعد	حنیف اسعدی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
ابھی کل تک تو میں افضل رہا ہوں	م۔ اخلاق	۵۵۔۵۴	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
اتنی گہری نیند پتھر سو گئے	شفیع اللہ خاں راز	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
اپنا ضمیر بیچ کے ناقص دباؤ پر	گوہر شیخ پوری	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
اپنی آگ میں جلتا ہوں	عاصم شہنواز شبلی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
اپنی جیب تھی خالی خالی کرتے کیا	انجم عظیم آبادی	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
اپنی کمزوریوں کا خود پر چار کروں	ناظم سلطان پوری	۶۴/۶۳	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
اپنے اعزاز و تجمل میں نہ کمتر ہوتا۔	احتشام اختر	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
اپنے چہرے کو بہ انداز دگر لکھنا پڑا	مطرب بلیاوی	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
اپنے خوں سے حادثوں کا سلسلہ لکھ جائیں گے	شاہد رضا	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
اپنے دشمن جاں کو جب بھی مدعا لکھا	اختر بانوناز	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
اپنے دیار سے ہٹ گیا ہوں میں	سید معراج جامی	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
اجنبی شہر کو گھر یاد آیا	معظم علی خاں	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
اچانک خانہ بربادی کا منظر کیا نکل گیا	نصر غزالی	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
اچھا کیا کہ درد کا مظہر اٹھا لیا	مطرب بلیاوی	۶۹_۷۰	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
اچھے وقت کے ساتھی سب تھے دکھ میں ساتھ نبھائے کون	طلحہ تابش	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
اداس کوئی ہو ہم دل کا چین کھوتے ہیں	مناظر حسن شاہین	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
ادب اور فن کے سوداگر پس دیوار بیٹھے ہیں۔	روشن لال روشن	۵۲_۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
ارباب علم و اہل بصیرت کے شہر میں	منشاالرحمٰن خان منشا	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
اڑا کے لے گیا طوفان گھر پرانے سب	احمد سعدی	۴۹_۵۰	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
اس پہ ظاہر نہیں کیا چیز تھکن ہوتی ہے	عرش صہبائی	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
اس طرح بھی نہ مجھے ذوقِ تن آسانی دے	اخلاق سہسوانی	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
اس کو ادنیٰ اس کو اعلیٰ کر دیا	مختار ٹونکی	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
اس کی خواہش کے قفل ٹوٹ گئے	عبدالمتین	۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
اسے جس وقت تک دیکھا نہیں تھا	طاہر	۴۴	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۶ء
اسے یقین ہمیں یہ گماں ہو گیا ہے	شاہد اختر	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
اشک انکھوں میں ابھی کچھ تو بچا رہنے دو	غ۔ج۔ بیتاب جمشید پوری	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
افشا ہو رازِ غم یہ گوارا نہ کر سکے	بہزاد فاطمی	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
اک بھینی بھینی خوشبو ہے اک نور فضا میں پھیلا ہے	اویس احمد دوراں	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
اک ذرا مصروفیت ہم سے وفا کرتی رہی	ظفر امام	۴۳	جنوری تا مارچ ۱۹۹۶ء
اک مکاں بستی میں بے دیوار و در میرا بھی ہے	اخلاق سہوانی	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
اک نئی غزل مرے پیش نظر رکھ جائے گا وہ	اشفاق عادل	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۵ء
اگرچہ زندگی ویران سی ہے	مہدی پرتاپ گڑھی	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
اگر نفرت کی آتش نہ ہوتی	بہار صدیقی بدایونی	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
امیدوں کا دیا تو جل رہا ہے	مہدی پرتاپ گڑھی	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
ان کے ہر حکم کی تعمیل ہوا ایسا تو نہیں	مطرب بلیاوی	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
ان کے ہر حکم کی تعمیل ہوا ایسا تو نہیں ☆	مطرب بلیاوی	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
اندر اندر اداس گھر ہے میاں	ناظم سلطان پوری	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
اندر کے ہر وار کو ہنس کے خود پہ اٹھانیوالے ہم	فاروق شفق	۲	جولائی تا اگست ۱۹۸۴ء
اندھیروں کا ہے کتنا سخت حملہ	بدر نظیری	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
انسان گھٹائے جاتے ہیں سایوں کو بڑھایا جاتا ہے	قیصر شمیم	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
انقلابات زمانہ کا سبب ہوتا ہے۔	عرش صہباتی	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
اوڑلوں عشق سے پہلے کا لبادہ کیسے	فاروق جائسی	۵۲-۵۳	جنوری۔جون ۱۹۹۹ء
اور کیا دیتی ثبوت وصفِ ہمدردی ہوا	اخلاق سہوانی	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
اور نکل شیشہ بن کر	شجاع خاور	۳۴	اکتوبر ۱۹۹۲ء تا ۲۰۰۳ء
اہل دل اہلِ ہنر بھی آتے	مہتاب پیکر اعظمی	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
اہل زرنیند سے بیدار نہ ہونے دیں گے	نور پیکر	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء

☆ یہ غزل اس سے قبل بھی شمارہ ۲۹ اپریل۔جون ۱۹۹۱ء میں شائع ہو چکی ہے۔

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
ایسا نہیں ہم سے کبھی لغزش نہیں ہوتی	سیفی سرونجی	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
اے غمزدوں کی زندگی تو کیوں اداس ہے	اویس احمد دوراں	۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
ایک دکھ جس کو نہ کرپایا زمانہ دریافت	فراق جلال پوری	۶۷/۶۸	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا ۲۰۰۳ء
اے گھٹا اتنا برس، اتنا برس اب کے برس	شاہین سہسرامی	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
ایک نہیں سب منظر دیکھا	شجاع خاور		اکتوبر ۱۹۹۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
ب			
بات رہنے دے درد بونے کی	ناظم سلطانپوری	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
بات سرگوشیوں میں کرتے ہیں	پرکاش فکری	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
باتیں کرتا ہے جب کتاب ذرہ	فرحت قادری	۶	جولائی تا مارچ ۱۹۸۵ـ۸۶ء
باخدا آں ایک لحہ کرب سے عاری ملے	فیروز اختر	۱۸ـ۱۹	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء
بادل سے محبت کی نمی مانگ رہا تھا	مہتاب پیکر اعظمی	۵۲ـ۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
بار احساس ندامت میں اٹھاؤں کیسے	مختار ٹونکی	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
بال و پر ہوں تو فضا کافی ہے	سلیم شہزاد	۶	جولائی تا مارچ ۱۹۸۵ـ۸۶ء
بتا رہے ہیں یہ تیور تیرے ابھی سے مجھے	فردوس گیاوی	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
بت مصر میں ہمیں خدا کہتے	امر چند قیس جالندھری	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
بجز متاعِ دلِ لخت لخت کچھ بھی نہیں	رئیس الدین رئیس	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
برفباری سے تو کچھ آرام بھی دل پائے گا	مبارک شمیم	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
بڑھایا اس نے توجہ کا سلسلہ کچھ اور	غلام مرتضیٰ راہی	۶۰ـ۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
بڑے سلیقے سے توڑا ہے سلسلہ اس نے	اشہر ہاشمی	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
بس اتنے پر گھورا یا ہے شہر نگاراں غصے میں	ف۔س۔اعجاز	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
بستی کے سب گھروں میں اندھیرے اتر پڑے	سجاد مرزا	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
بگولوں کے پریشاں قافلے اترے بہت	رؤف صادق	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
بلا سے راستے دشوار گر ہیں	صدف جعفری	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
بلا کی دھوپ میں رہ کر بھی وہ امان میں ہے	سعید رحمانی	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
بن جائے گا سوال ہر اک کے نشان پر	غلام مرتضیٰ راہی	۵۴-۵۵	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
بن چکے ہیں آج وہ بار گراں اپنے لئے	طلحہ تابش	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
بن مکینوں کے یہ ویراں ہو گیا	ساحل احمد	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
بنا کر بھیس وہ آتا ہے کیسا دیکھ لیتے	مشتاق جاوید	۶۷/۶۸	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
بنا کر، مٹا کر، مٹا کر بنا کر	دیپک قمر	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۲۰۰۳ء
بوئے گل خوابِ تمنا تھی سحر ہونے تک	سیف سہرامی	۵۴-۵۵	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
بہت دشواریاں ہیں رہگزر میں	شفیع اللہ خان راز اناوی	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
بہت سستی سیاست کر رہا ہے	عمران راقم	۶۵/۶۶	اپریل تا دسمبر ۲۰۰۲ء
بہت گھبرا گئے دور خزاں سے	سید معراج جامی	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
بھری زمیں کھلا آسماں میرا تھا	حبیب کیفی	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
بھر کے آنکھوں میں در و دیوار لے جاؤ گے کیا	ناظم سلطانپوری	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
بے برگ و بار شاخ و شجر دیکھتے چلیں	ناز قادری	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
بیت گیا میں بیٹھا بیٹھا	شجاع خاور	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
بیت گیا ہے پیار کا موسم گھر گھر میں صحرا جیسا ہے	محمد سالم	۵۴-۵۵	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۹ء
بے چہرگی کے شہر میں کوئی نشاں نہ مانگ	محسن زیدی	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
بے رمق زندگی بے اثر زندگی	ضمیر یوسف	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
بے سبب ستانے کی عادتیں نہ بدلیں گی	محمد منشاءالرحمٰن خان	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
بیکسوں کو حالِ دل اپنا سنانے دیجئے	شفیع اللہ خان راز اناوی	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
بے نوا دست میں راہبر تو ملے	مشتاق جاوید	۶	جولائی تا مارچ ۸۶تا ۱۹۸۵ء
بے نیاز ہوش بے صورت وصدا میں کون ہوں	جمیل فاطمی	۴۳	جنوری تا مارچ ۱۹۹۶ء

پ

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
پانی کو خون خون کو پانی لکھے گا کون	شگفتہ طلعت سیما	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۷تا ۱۹۹۶ء
پاؤں کو خار دے سر کو دیوار دے	اسد الزماں اسد	۲	جولائی تا اگست ۱۹۸۴ء
پلٹ کے گھر کی طرف اپنے دیکھتا ہی نہیں	سیف سہرای	۶۶/۶۵	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
پہاڑیوں میں ندی راستا بناتی ہے	فراق جلال پوری	۴۳	جنوری تا مارچ ۱۹۹۶ء
پہچان کی حدود سے باہر نہیں ہوں میں	شہود عالم آفاقی	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
پھر اٹھا لہروں پہ سر ڈوبا ہوا	ڈاکٹر ہلال فرید	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
پہلے تو ہم پیار کی باتیں کرتے ہیں	آفتاب احمد آفتاب	۷۱/۷۰	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
پہلے گھر کے دروازے پر رام لکھوں	ڈاکٹر نریش	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
پہنچ چکے ہیں قدم خون کے نشانوں تک	اعزاز افضل	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
پھنسا ہوں الجھنوں کی دلدلوں میں	ڈاکٹر انور مینائی	۷۱/۷۰	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
پھول کے کھلنے سے وابستہ ہے مرجھانے کا نام	طارق متین	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
پھولوں کی مہک آئے تو لگتا ہے کہ تم ہو	انظر حمزہ پوری	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
پیاس سے ہم بیتاب بہت ہیں	بدر نظیری	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
پیاس کب قابو میں رہتی ہے سمندر دیکھکر	باقر بلیاوی	۴۳	جنوری تا مارچ ۱۹۹۶ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
پیغام روز اُدھر کے اِدھر لائے نہیں	شجاع خاور	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
ت			
تاریک زندگی کو بنانے لگا ہے وہ	خالد رحیم	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
تجویز بھی کرتا ہے مرے نام سزائیں	قاضی انصاری	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
تجھ کو اپنے شعروں میں تحلیل کروں	رئیس الدین رئیس	۶۹_۷۰	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
ترا غرور سلامت مری انا قائم	اشہر ہاشمی	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
تری آنکھیں گواہی دے رہی ہیں	شفیع اللہ خاں راز اناوی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
تری پلکوں پہ جب کوئی ستارہ جگمگائے گا	عتیق الہ آبادی	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
تری پناہ یقین تھا مجھے بچالے گی	رضوان احمد خان	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
تری جستجو بھی عجیب تھی کہ جنوں کی حد سے گزر گیا	عشرت رومانی	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
تری خوش آثار یادوں نے سلوک اچھا کیا	درد چاپدانوی	۵۶_۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
تشنگی کا ہے مزہ خشک ہو لب اور ذرا	نوشاد احمد کریمی	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
تشنہ لبی کا نام سنا ہے مٹ جائے گا لیکن کب؟	حسن نجمی سکندر پوری	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
تمام جسم شکستہ ہے سنگ باری ہے	شاہد کلیم	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
تمام زندگی درپیش ایک سفر سا ہے	عرش صہبائی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
تمام عمر جئے کون سادبائے زخم	فراق جلال پوری	۶۳/۶۴	اکتوبر تا مارچ ۲۰۰۲ء
تم سمجھتے ہو کہ جنس رائیگاں ہو جائیں گے	ڈاکٹر ممنون شاہ جہانپوری	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
تم سمندر ہو تو قطرے کی بھی قیمت سمجھو	مہدی پرتاب گڈھی	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
تم سے ملنا ہے روشنی کا سفر	ڈاکٹر عفت زریں	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
تم عظمتِ فن اوج نظر بیچ نہ دینا	مہتاب پیکر اعظمی	۵۲_۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
تم کچھ اس ڈھنگ سے دیتے ہو سزا مان لیا	ظہیر غازی پوری	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
تنہائی کا منظر دیکھ	خلیل رمزی	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
تنہائیوں کا تیری مقدر سنوار دوں	اوشا بھدوریہ	۶۴/۶۳	اکتوبر تا مارچ ۲۰۰۲ء
تو ہی کہہ دے مری خطا کیا ہے	مشتاق انجم	۵۱۔۵۲	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
تیز چلتی ہے ہوا رات کے سناٹے میں	شفیع اللہ خاں راز اناوی	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
تیغ محشر ہے رواں فتنہ رفتار کے بیچ	راز اعظمی	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
تھی درد کی اک لہر جو بلبل کی نوا میں	رضا مظہری	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء

ج

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
جاتے جاتے زخم پر آخر وہ نشتر رکھ گیا	کمال الدین کمال	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
جا رہے ہیں لوگ دل کی پاسبانی چھوڑ کر	راشد انور راشد	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸۔۱۹۹۷ء
جانے کس کا خیال آیا ہے	شیوراج بہار	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
جانے کیوں پا کے اس کو مجھے ڈر لگتا ہے	ایوب جوہر	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
جانے کیوں وہ میرے خون کا پیاسہ ہے	ساحر داؤ دنگری	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
جان لے پہلے فن ہے کیا	شوکت عظیم	۳۱۔۳۲	اکتوبر تا مارچ ۹۲۔۱۹۹۱ء
جب تری زلفیں ترے رخ پر پریشان ہو گئیں	نور الحسن ہاشمی	۳۱۔۳۲	اکتوبر تا مارچ ۹۲۔۱۹۹۱ء
جب تری زلفیں ترے رخ پر پریشان ہو گئیں ☆	نور الحسن ہاشمی	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۷۔۱۹۹۶ء
جب دل سے سلسلہ تری اس چاہ کا نہ تھا	اسد الزماں اسد	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
جب دیکھو ہو تم مجھ کو مسکا کے چلو ہو	انظر حمزہ پوری	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء

☆ یہ غزل اس سے قبل بھی شمارہ ۲۹ اپریل۔ جون ۱۹۹۱ء میں شائع ہو چکی ہے۔

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
جب کبھی انکی یاد آتی ہے	شیوراج بہار	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
جب سے غیروں کا ہوا ہے تو مجھ کو بھول گیا	اوشا بھدوریہ	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
جب کوئی مسئلہ نہیں ہوتا	شاہد کلیم	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
جب لگے خود کو روشناس سے ہم	اختر نظمی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
جب ہوا و ہوس میں رہتا تھا	غلام مرتضیٰ راہی	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
جس خرابے میں رہوں شور سفر کا جانے	عین تابش	۵۶_۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
جس طرف دیکھیں جہاں جائیں اداکاری بہت	فاروق شفق	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
جس کو دیکھا ہی نہیں اس کی ستائش کرنا	فراق جلال پوری	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۷_۱۹۹۶ء
جسم کہاں بس آنکھیں، چہرا باقی ہے	فضا ابن فیضی	۷_۸	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
جس کی دنیا میں صداقت کا اجالا ہوگا	علی عرفان زیدی بدایونی	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
جسم ہی پامال ہو جائے تو سر کیا کیجئے	اعزاز افضل	۶	جولائی تا مارچ ۸۶_۱۹۸۵ء
جس میں ٹوٹے دلوں کی گواہی نہ تھی	ظہیر ناشاد دربھنگوی	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
جس میں ہوگا کمال ابھرے گا	محمد اقبال نجمی	۲۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
جس نے لوٹا سرِ بازار کوئی اور نہ تھا	ولی رضوی	۵۶_۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
جگمگاتی راہوں پر خوف کا اندھیرا ہے	محمد ہارون رشید حشر سلفی	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
جگمگائیں میرے دل کے بام و در دشوار ہے	طارق متین	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
جلتی مٹی نیچے نم ہے تم نے چھو کر دیکھا بھی	مظفر حنفی	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
جمال دوست نے وہ معجزے دکھائے ہیں	صہبا ساقی	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
جنگ افلاس سے کرتا ہے جو ہر پل بابا	وفا ٹونکی	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
جنگ بھی جیت گیا اور نہ کھایا کوئی زخم	مظفر حنفی	۶۸/۶۷	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
جنون عشق سے کچھ کم نہیں ذوق سخن رکھنا	سرور الہدیٰ	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
جواختلاف کا رستہ پسند کرتے ہیں	شفیع اللہ خان راز اٹاوی	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
جو پہلے تھا سواب ہے اور کیا ہے	محبوب راہی	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
جو تم پہ گزری ہے اس کا ملال مت کرنا	فردوس گیاوی	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
جو چاہتے نہیں کہ کوئی جستجو کریں	احمد کمال حشمی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
جو چاہتے ہو کہ منزل تمہاری جادہ ہو	شمس تبریزی	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
جو حق کی پوچھیے یہ اس نظر کا ہے اعجاز	عرش صہبائی	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
جو دیکھنے میں حقیر وفقیر لگتا ہے	محمد ناظم اجنبی	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۷-۱۹۹۶ء
جو سب سے الگ ہو بھی ایسی بھی دعا مانگ	عرش صہبائی	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
جو عدل ختم ہوا اور مزاج قہر بنا	اخلاق سہوانی	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
جو قبر کی آغوش میں خاموش پڑا ہے۔	شاہد فروغی	۵۲-۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
جو کر رہا ہے دعا میری سرفرازی کی	فیروز مرزا	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
جو نفرتوں کا دلوں میں بھرا غبارا ہے	عاشق فیض آبادی	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
جہاں بھی کمائی ہے ٹھوکر نشان چھوڑ آئے	شاہد رضا	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
جہاں پہ خوفِ جاں رہتا نہیں ہے	عطا عابدی	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
جہاں خواب سکندر بولتا ہے	رونق نعیم	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
جہاں لگے خود کو روشناس سے ہم	اختر نظمی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
جھوٹا سچا وقت کا سہتا رہا الزام کون	ناظم سلطانپوری	۷-۸	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
جیسے جسموں کی چتائیں کھا گئیں	عرفان نجمی	۶۰/۶۱_۱۸	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
	چ		
چار دن کی زندگی اور ناز برداری بہت	جمیل فاطمی	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
چاندی کے دیار میں رہنا	محمد اقبال نجمی	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
چاہتا ہے وہ ایسے دوستی نبھاؤں میں	عطا عابدی	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
چپ رہنے کی اس طرح سزا دی ہے کسی نے	ڈاکٹر مظفر حنفی	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
چراغ جیسا جلانے بجھلنے لگتے ہو	رونق نعیم	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
چراغ دل کا تھا روشن سمجھا کیا پانی	احتشام اختر	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
چراغ طاقوں میں جل رہا ہے	پرکاش فکری	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
چراغ میرے گل و آفتاب میرے ہیں	فضا ابن فیضی	۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
چڑیوں کی چہکار	کرامت بخاری	۵۰	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
چل پڑے تو سہل کیا دشوار کیا	نصر غزالی	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
چل گیا وقت تیرا جادو داور	ظہیر غازی پوری	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
چھا گیا ہر طرف تیرگی کا بدن	راز اعظمی	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
چھپی ہوا میں تھی خوشبو گلاب اس کا تھا	ماجد الباقری	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
چھت سے منڈیر سے جو اترنے لگی ہے شام	ریحانہ یاسمین	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
چیخ اٹھتی ہے ڈگر رات کے سناٹے میں	معراج احمد معراج	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
	ح		
حادثات وقت سے جوڑ گیا	گوہر شیخ پوری	۵۰_۴۹	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
حالات کے اسیر ہیں بے داد مت کرو	اعجاز احمد اعجاز	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
حدیث خواب کی تفسیر تم نے لکھی ہے۔	احترام اسلام	۵۷_۵۶	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
حرمت زندگی کو بچالے گئے	مہدی پرتاب گڈھی	۴۹_۵۰	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
حسنِ خاموش کبھی تجھ سے بھی لغزش ہوگئی	معظم علی خاں	۲۱_۲۰	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
حسن ہے حسن فقط حسن نظر ہونے تک	نورالحسن ہاشمی	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
حسن ہے حسن فقط حسن نظر ہونے تک ☆	نورالحسن ہاشمی	۲۸	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
حسین پھولوں کے پیکر بولتے ہیں	راز اعظمی	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
حق بات جو کہتے ہیں ان کو سولی پہ چڑھایا جاتا ہے	محسن باعشن حسرت	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۷ـ۹۸ء
حق پرستی کا جنوں کچھ مجھ پہ یوں طاری ہوا	مصطفےٰ اکبر	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
حق ناحق کی ہر موقع پر میں رکھ کے پہچان بہت	عطا عابدی	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
حقیقتوں کا مجھے اعتراف رہتا ہے	نوشاد احمد کریمی	۴۳	جنوری تا مارچ ۱۹۹۶ء
حلقہ زنجیر میں جب بھی زباں رکھ دی گئی	اسدالزماں اسد	۸_۷	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
حوصلوں کا خوبرو پیکر تراش	ولی مدنی	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
حوصلوں کی داد لازم ہے کے میں زندہ رہا	ماہر آروی	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
حوصلہ ہو تو مقدر کی لکیر	نادک حمزہ پوری	۴۳	جنوری تا مارچ ۱۹۹۶ء
حضور آپ کو لوگ کم جانتے ہیں	خواجہ جاوید اختر	۴۱	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
حیرت سے تک رہا ہے ہر اک آدمی مجھے	شفیع اللہ خان راز اناوی	۶۸/۶۷	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء

خ

خالی اک کشکول اور ٹوٹا دیا لے جائے گا	شفیق الدین شایاں	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء

☆ یہ غزل اس سے قبل بھی شمارہ ۲۸ میں شائع ہو چکی ہے۔

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
خالی ساحل پر چمکتی سیپیاں چنتے رہے ☆	پرکاش تیواری	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
خالی ساحل پر چمکتی سیپیاں چنتے رہے	پرکاش تیواری	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
ختم ہو جائے فاصلوں کا درد	عطا عابدی	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
خدا کے واسطے اب کوئی خواب مت دینا	شرون کمار ورما	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
خراب حال تھے پھر خراب اتنے نہ تھے	انجم عرفانی	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
خرد کہتی ہے یہ دنیا اہم انگیز ہے پیارے	ڈاکٹر ظہیر ناشاد دربھنگوی	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
خرد کی قتل گہہ میں پھر جنوں کی آزمائش ہے	ابوذر ہاشمی	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
خط سے کبوتر اب بیگانا رہتا ہے	اشہر ہاشمی	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
خلوت کے پاس ہے نہ کسی انجمن کے پاس	مجاز جے پوری	۶۹_۷۰	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
خواب آنکھوں میں نیاں ہے اب بھی	احتشام اختر	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
خواب پلکوں سے سرک کر جو گرا ٹوٹ گیا	منظر اعجاز	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
خواب پلکوں سے سرک کر جو گرا ٹوٹ گیا ☆☆	منظر اعجاز	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
خواب میں الجھے ہوئے دوست کے تیور دیکھے	بدر نظیری	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
خواہشوں کی موت پر روتی رہی	احمد سعدی	۵۴_۵۵	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۹ء
خواہشوں کی ہری وادیوں سے پرے کیسا منظر کھلا کیسا دفتر کھلا	سید قیصر قلندر	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
خوشا وہ دن کسی کی جستجو تھی اور یہیم تھی	سالک لکھنوی	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۷ء
خوش ہے کہ رخ یہ زردی نہیں دیکھی	مناظر حسن شاہین	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
خوف و دہشت کی حکمرانی ہے	رحمٰن جامی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء

☆ یہ غزل اس سے قبل شمارہ ۳۴ اکتوبر۔مارچ ۱۹۹۳ء میں شائع ہو چکی ہے

☆☆ یہ غزل اس سے قبل شمارہ ۳۰ جولائی۔ستمبر ۱۹۹۱ء میں شائع ہو چکی ہے

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
خوابیدہ لمحوں کو جگانے والا ہوں	خالد رحیم	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
خود کو سوچتی ہوں میں خود کو لکھ رہی ہوں میں	اوشا بھدوریہ	۶۷/۶۸	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
خیال و خواب ہوئے اس بھری زباں والے	قاصر مکرم پوری	۲۰_۲۱	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
د			
در بدر بھٹکا میں اسکی آرزو کے واسطے	محمد سالم	۱۹_۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
درد پتوں کا ہرے پیڑ سے رستہ کیا ہے	فیروز مرزا	۴۳	جنوری تا مارچ ۱۹۹۶ء
در در پھرے سکون کا لمحہ نہیں ملا	ادریس ضیاء	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
درد میں دل مبتلا نہیں	اخلاق	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
دست ہوتے ہیں نہ در ہوتے ہیں	راقم لکھنوی	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
دشت الم میں نیت رہبر نہ دیکھیے	اے۔ایچ۔بیکس الہ آبادی	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
دشت در دشت راستا ہی جاؤں	عنبر شمیم	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
دعا سنگِ مرمر سے کیا مانگتا	مظفر حنفی	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
دکھ اس سے بچھڑنے کا زیادہ بھی نہیں ہے	لطف الرحمٰن	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۹۳-۱۹۹۲ء
دکھا کے میرے گریباں کا تار تار مجھے	مجاز جے پوری	۶۵_۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
دل دھڑکتا ہے گھر کی فضا دیکھ کر	عاصم شہنواز شبلی	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
دل ظربِ غم دہر سے ٹوٹا بھی نہیں ہے	اختر بستوی	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
دل عشق زدہ ہو تو چھپائے سے چھپے نا	آزاد گورداسپوری	۶	جولائی تا مارچ ۱۹۸۵۔۸۶ء
دل کی باتوں کا نگاہوں سے پتہ چلتا نہیں	نازاں جمشید پوری	۶۸/۶۷	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
دل میں امید جگاتے ہوئے ڈر لگتا ہے	شمیم انور	۲۱۔۲۰	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
دل میں تیرا جمال رکھتا ہوں ☆	سید معراج جامی	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
دل میں تیرا جمال رکھتا ہوں	سید معراج جامی	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
دل میں جب سودا ہوا تھا اے خدا تیرے لئے	محمد سالم	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
دلوں میں جب محبت جاگتی ہے	شفیع اللہ خاں راز اناولی	۶۸/۶۷	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
دل میں جذبوں کی تڑپ ہونٹ پہ نغمہ رکھ دے	سعید رحمانی	۴۳	جنوری تا مارچ ۱۹۹۶ء
دل میں درد چھپانے والا میں	عاصم شہنواز شبلی	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
دل ونگاہ میں پہلے زوال رکھ دینا	عادل حیات	۵۳۔۵۲	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
دلوں میں کیسے نہ آئے اب امتحان کا خیال	ناز قادری	۵۰۔۴۹	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
دل ہے آئینہ یہ آئینہ اگر سامنے ہے	سید معراج جامی	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
دن ڈھلتے ہی بجتی ہے خیالوں کی دکاں اور	راشد ندیم	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
دنیائے آگہی تھی خیال سفر نہ تھا	ناز قادری	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
دو چار سال اور لڑائی اصول کی	شجاع خاور	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۶۔۹۷ء
دورِ جدید آیا یہ منظر لئے ہوئے	احمد کمال حشمی	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
دوست کا گھر اور دشمن کا پتہ معلوم ہے	شجاع خاور	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء

☆ یہ غزل اس سے قبل شمارہ ۳۳ میں شائع ہو چکی ہے

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
دھند چھٹتی جائیگی منظر بدلتے جائینگے	حمید الماس	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
دھوپ چمکی اگر نظاروں پر	پرکاش فکری	۸۔۷	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
دھوپ کچھ حد سے سوا ایسی ہے	عنبر شمیم	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
دھوپ گھرے جنگلوں میں خیمہ زن ہوتی ہوئی	اسعد بدایونی	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
دھیرے دھیرے یہی بہر خدا تو چلے	شگفتہ طلعت سیما	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
دیار دل میں نرم دھوپ آش کی اداس ہے	اکرام آزر	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
دیکھنا چاہوا گر تم دل کے اندر دیکھنا	شین عرفی	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
دیکھا تو کہیں جسم کا سایا بھی نہیں تھا	سید شکیل دسنوی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
دیوانگی ہی عشق کی محلم اساس ہے	اخلاق سہوانی	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
	ڈ		
ڈس گئیں شہنایاں تو اس سے کیا	محمد اقبال نجمی	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
ڈگریوں کے ڈھیر تو خوش رنگ تھے	زاہد امر	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
ڈوب جاتا ہے یہاں تیرنا آتا ہے جسے	مظفر حنفی	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
	ذ		
ذوق دل ذوق نظر کچھ نہ بچا کچھ نہ رہا	آفتاب انجم	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
ذوق نظر نے بخشا ہے تاب نظر مجھے	توفیق شمس	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۶۔۹۷ء
	ر		
رات جیسے بھی ہو بسر ہوگی	سید معراج جامی	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
رات دن کلیات میر نہ دیکھ	قیصر شمیم	۶	جولائی تا مارچ ۱۹۸۵۔۸۶ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
راہ چلتے گر ہمیں اک آشنا مل جائیگا	ماہر آروی	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
رخ بہار پہ عکس خزاں بھی کتنی دیر	نصر غزالی	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
رخ جہاں پہ جو دیکھی ہے بے بسی میں نے	اختر بسوی	۱۸_۱۹	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء
رشک جلوہ زار دنیائے خیالی ہوگی	ناز قادری	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
رقص جنوں کیوں عام ہے ہمدم میں بھی سوچوں تو بھی سوچ	ملک زادہ منظور احمد	۵۲_۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
رقص کرتی ہوئی تلوار نظر کے آگے	ناز قادری	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
رن سے لوٹیں گے تو با فتح و ظفر لوٹیں گے	احسان شام	۳۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
رنگ طرز بیان انوکھا ہے	شفیع اللہ خاں راز اناوی	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
رنگ، کرنیں، برف، جھرنے پھول پتھر پھینک دے	خورشید افسر بسوانی	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
رنگ ہے پھول ہے خوشبو ہے صبا ہے کوئی	شگفتہ طلعت سیما	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
روبرو کر کے مرے اور رلاتی خوشبو	شرون کمار ورما	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
روح میں اسکو اتاروں اور عبادت میں کروں	فراق جلال پوری	۴۹_۵۰	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
روز شبنم کی طرح رات کو رونا چاہوں	فراق جلال پوری	۳۱_۳۲	اکتوبر تا مارچ ۹۲_۱۹۹۱ء
روشن ہوئی ورق پہ جو تحریر لفظ کی	سعید رحمانی	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
روشنی کو پرونا پلکوں میں	شاہین بدر	۵۶_۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
رہے جہاں میں مانندِ مہر و ماہ بلند	احتشام اختر	۱۸_۱۹	اپریل تا دسمبر ۱۹۸۸ء
رہ رہ کے ان کٹوروں کے بھرنے کے دن نہ تھے	احسان دربھنگوی	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
ریت کی دیوار نکلا آخر اندازہ مرا	فاطمی داؤد سحر	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸_۱۹۹۷ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
ز			
زباں پہ نام خدا اور گلے پہ خنجر ہے	سمیع اللہ اسد		جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
زخم دل کا ہرا بہت کچھ ہے	محمد امین بھیلونی	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸۔۱۹۹۷ء
زرد پتوں کا ہرے پیڑ سے رشتہ کیا ہے	فیروز مرزا	۴۳	جنوری تا جون ۱۹۹۶ء
زرد زرد شاخوں پر پھول کھلنے والے ہیں	خواجہ جاوید اختر	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
زمانہ جھوٹ فرفر بولتا ہے	منصور عمر	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
زمین پر حشر کچھ ایسا بپا ہے	عادل حیات	۵۲۔۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
زمین شیشے کی نہ آسماں شیشے کا	شمیم انور	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
زمین شیشے کی ہے آسماں شیشے کا	شاہین بدر	۲۴	جنوری تا جون ۱۹۹۰ء
زمیں کیا فلک سے بھی اونچا گیا	علیم صبا نویدی	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
زندگانی میں حسیں حادثہ ہوتا تھا ہوا	راشد انور راشد	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
زندگی اپنی تو بس اک درد کی تصویر ہے	ڈاکٹر سید مظفر	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
زندگی جب تلک لہو نہ ہوئی	ظہیر ناشاد در بھنگوی	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
زندگی صورت حساب سہی	وفا براہی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
زندگی گزرے کب تک بے سلیقا دیکھنا	ڈاکٹر نوشاد احمد کریمی	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
زندگی میں اک کہانی چاہئے	شہنواز شبلی	۵۲۔۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
زندگی میں حسیں حادثہ بھی تو ہو	شگفتہ طلعت سیما	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
زندگی! ہم نے ترا ہر اک ستم سہنا بھی ہے	عرش صہبائی	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
زہر پیتا ہے شب و روز دعا دیتا ہے	ابوالخیر نشر	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
زہر کی صورت اگر میٹھی زباں ہو جائے گی	گوہر شیخ پوروی	۴۹_۵۰	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
	س		
سارا عالم برسرِ پیکار ہے	گوہر شیخ پوروی	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
سارے قصے ساری کہانی اس چہرے کے نام	عاصم شہنواز شبلی	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
ساری دوائیں دے دیں تڑپنے نہیں دیا	شجاع خاور	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
سازِ دل تھم گیا سانس جاتی رہی	نازاں جمشید پوری	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
سازشیں روکیں گی کیا میں تو گزر جاؤں گا	غیاث انجم	۶۹_۷۰	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
سائے اپنے ساتھ لے آتے ہیں آلائش بہت	مظفر حنفی	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
سبز خواہش کا اب سلسلہ بھی نہیں	خورشید اکبر	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
سب سے آگے وہی بکتے ہیں	اصغر ندیم	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
سبق نہ مجھ کو پڑھائیں جناب ہجرت کا	شجر نکاروی	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
سب کی نظروں کو تو لئے جاناں	شگفتہ طلعت سیما	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
سچائیوں کا اپنی تماشا کرے گا کون	خیال انصاری	۴۳	جنوری تا مارچ ۱۹۹۶ء
سراب خو بدحواس دریا	رونق نعیم	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
سر پہ اک سائبان رکھتے ہیں	طفیل انصاری	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۷_۱۹۹۶ء
سر پہ سورج ہو مگر سایہ نہ ہوا ایسا نہ تھا	عطا عابدی	۴۳	جنوری تا مارچ ۱۹۹۶ء
سزاوار سزا شور فضاں ہے	شاہ مقبول احمد	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
سفر سفر نئے عذاب دیکھتے رہو	انور مینائی	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
سفر کو دن تھکن کو رات کرنا	ناظم سلطانپوری	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
سفر میں ساتھ دیتا ہے غبار رہ گزر آخر	قمر زاہدی	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
سفر میں ہم نے نکلنے کا جب ارادہ کیا	جمیل فاطمی	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۷-۱۹۹۶ء
سکوں میں کچھ نہیں رکھا سفر میں کچھ نہیں رکھا	م۔اخلاق	۵۴-۵۵	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۹ء
سلگتی دھوپ کے صحرا میں سائبان نہ تھا	کمال الدین کمال	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
سلگتے وقت کی چنگاریاں خدا کی پناہ	عابد امام زیدی	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
سلیقہ زخم دوزی کا اگر دے	بدر نظیری	۴۹-۵۰	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
سمجھ رہے ہو کہ بجھتا ہوا دیا ہوں میں	اختر شاہ جہاپوری	۵۶-۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
سمجھ سے کام گر لیتا تو پھر دھوکا نہیں ہوتا	عمران راقم	۵۶-۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
سمیٹ لایا تھا یادیں جو چلتے وقت بہت	عمر انصاری	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
سناٹا آواز بنا ہے	مومن خان شوق	۳۱-۳۲	اکتوبر تا مارچ ۹۲-۱۹۹۱ء
سنا ہے چشم تر کے پیچھے اک گہرا سمندر ہے	شجاع خاور	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
سنور کے پھر مری تعبیریں خواب خواب ہوئیں	بدر نظیری	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
سوال گونج کے چپ ہیں جواب آتے نہیں	راشد جمال فاروقی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
سوجھی نہ سمت راہ بدلنے کے بعد بھی	اعزاز افضل	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
سورج تھا ہم رکاب کھلا آسمان تھا	فراغ روہوی	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
سوئے مقتل مجھ کو جب میری وفا لئے جائے گی	کیفی بلگرامی	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
سیاہ رات کی حد سے نکل رہے ہیں لوگ	انور پانی پتی	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
سیاہ وقت منفعل کوئی نہ تھا محاذ پر	عین تابش	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
سینکڑوں غم تھے مگر راحت کا اک پہلو بھی تھا	عرش صہبائی	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء

ش

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
شاداب کتنے زخم دل و جاں ہیں آج کل	فرحت قادری	۵۴_۵۵	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۹ء
شادابی کی اس بھگدڑ میں روح بہاراں بھاگ نہ جائے	پرویز شاہدی	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
شام ہوتے ہی دیئے یادوں کے کچھ ایسے جلے	فیروز مرزا	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
شام ہوتے ہی لوٹ آئیں گے	جمال اویسی	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
شائستگی درد بھی تحریر میں رکھنا	حامی گورکھپوری	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
شاید کہ کوئی دیپ جلا شہر ہوس میں	منظر شہاب	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
شاید کہ یہی قرب قیامت کی ادا ہے	شفیع اللہ خان راز اٹاولی	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
شبنم سی چشم گل سے چھلکتی ضرور ہے	اقبال حسین آزاد	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
شبنمی شام آنگن میں جب آتی ہے	فاروق شفق	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
شب ظلمت اترے صدقے یہ کیسا انقلاب آیا	ارشد کمال	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
شب ہوئی یاد کا عنوان جاگا	ماجد الباقری	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
شدت رنج والم واس زدا تو آئے	منشاالرحمٰن خان منشا	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
شعر و نغمے کی جان لگتا ہے	ناظم سلطان پوری	۲۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
شعر میں کچھ کسر کچھ کمی رہ گئی	مظفر حنفی	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
شعلہ شعلہ رہی خواہش میری	مضا ابن فیضی	۲۰_۲۱	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
شکاری نے رکھا ٹھکانہ بلند	قاضی حسن رضا	۶	جولائی تا مارچ ۸۶_۱۹۸۵ء
شکوے کی چبھن مجھ کو سدا اچھی لگی ہے	صدف جعفری	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
شمع بجھتی نہیں جلنے سے پہلے	سیما فریدی	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
شہر اگر جلتے ہیں تو جل جانے دو	ملک زادہ جاوید	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
شہر تمنا سے جنگل میں کیا کیا لے کر آتا ہوں	مظفر حنفی	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
شہرِ دل لٹ گیا ہے کیا کیجئے	رفعت سروش	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
شہر کو پھر سے ستم گر کے حوالے کر دو	کمال الدین کمال	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
شہر میرا تھا زمین میری تھی گھر میرا نہ تھا	شاہین بدر	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
شہیدوں پہ الزام آنے نہ پائے	مظفر حنفی	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
شیش محلوں کے مکیں ہیں سب کھنڈر دیکھے گا کون	ضمیر یوسف	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء

ص

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
صحرا کے سفر میں کہیں سنرا بھی تو دیکھوں	ظفر اقبال ظفر	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
صحرا میں رقص سروِ چمن دیکھتے رہے	حافظ محمد طاہر علی	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
صحرا نشیں آنکھیں ہوں، ایسا فیصلی دل کا ہوا	عطا عابدی	۱۹_۶۶/۶۵	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
صحن دیوار سائباں لکھیں	خورشید طلب	۱۲	جنوری تا جون ۱۹۸۸ء
صدق بھی اب جھوٹ کا مرہونِ منت ہو گیا	نریش	۲	جولائی تا اگست ۱۹۸۴ء
صداقت چھین لیتی ہے شرافت چھین لیتی ہے	اخلاق سہسوانی	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
صرف دو دن کی زندگی ہے یہاں	راز عظمی	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
صرف عہدِ وفا نہیں باقی	تاج الدین تاج	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸۔۱۹۹۷ء
صلاح دل ہے یہی جبکہ مظہری نہ رہے	احسان دربھنگوی	۸_۷	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء

ض

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
ضمیر جاگا تو الزام اپنے سر لے گا	بدرالحسن حسن	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء

ط

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
طبع آشفتہ کے آزاد نے سونے نہ دیا	حفیظ الرحمٰن	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
طوفان جتنے اونچے ٹھکانوں میں آئیں گے	محمد منشا الرحمٰن خان منشاء	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
طوفان جو دیکھ لے مری چشم پر آب کا	عبدالغفور نساخ	۴	جولائی تا مارچ ۱۹۸۵ء
طویل یوں اپنا قد کریں گے	شہود عالم آفاقی	۱۹۔۱۸	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء
ظ			
ظاہر ہے جسم و جاں کا خسارا قریب ہے	مظفر حنفی	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
ظلم کھل کر کیا کرے کوئی	شگفتہ طلعت سیما	۴۳	جنوری تا مارچ ۱۹۹۶ء
ظلمات زندگی میں دیئے کیوں جلاؤں میں	عابد امام زیدی	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
ع			
عالم ہے کچھ ایسا مری بے خبری کا	بدر نظیری	۶۷/۶۸	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
عذاب، ظلم، بلا، دھوپ، بجلیاں لکھ دو	مختار ٹونکی	۳۱۔۳۲	اکتوبر تا مارچ ۹۲۔۱۹۹۱ء
عطائے رب کی مئے ناب سے گزرنا ہے	عابد نذر نظر	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۸ء
علم کب جاگے گا مجھ میں آگہی کب آئے گی	کمال الدین کمال	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
عبث انکی شکایت کر رہے ہیں	غیاث انجم	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
عجیب سر پھرے دیکھے گروہ انساں میں	سید اصغر بہرائچی	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
عمر بھر کی جستجو کا امتحان ہے سامنے	مجاز جے پوری	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
غ			
غزل میں اک نئی پہچان رکھ دے	تنویر اختر صنم	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۷۔۱۹۹۶ء
غزل کے روپ میں دل کی حقیقت لکھوں	ڈاکٹر نوشاد احمد کریمی	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
غلط سخن نہ کبھی اضطراب میں لکھنا	ڈاکٹر محمد منشاء الرحمن منشاء	۵۵۔۵۶	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
غلاف کعبہ دل کا جو پاسباں ہوگا	راہی ضیائی	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
غمِ جہاں تک ہیں وہیں تک ہے سفر بینائی کا	خورشید افسر بسوانی	۶۸/۶۷	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
غمِ دوراں دلِ انساں میں مچل جاتا ہے	بہار صدیقی بدایونی	۶۹	اپریل تا جولائی ۲۰۰۳ء
غم زدہ کتنا ہمارے زمین کا سایا رہا	عبدالمتین جامی	۶	جولائی تا مارچ ۸۶-۱۹۸۵ء
غموں سے دوستانہ ہوگیا ہے	نوشاد احمد کریمی	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸-۱۹۹۷ء
غیر ہم کو کیا نہ کیا کہتے رہے	گیان چند منصور	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء

ف

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
فریاد سے گزرے ہیں کبھی آہ سے گزرے	احمد دفاعی	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
فصل تعلقات کو شاداب چھوڑ دے	ایم۔ ایم وفا	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
فصیل شب پہ بھٹکتا ہوا سا کچھ تو ہے	رفیق انجم	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
فصیل شب پہ بھٹکتا ہوا سا کچھ تو ہے☆	رفیق انجم	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
فصیل شب پہ طوفان کا منظر جاگ اٹھتا ہے	جمیل فاطمی	۵۵-۵۴	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
فضائے مہر ومد و کہکشاں کی حد تک ہے	منشا الرحمٰن خان منشا	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
فضول شئے ہوں مرا احترام مت کرو	فضا ابن فیضی	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
فقیر شہر تھا' دیتا بھی کوئی کیا مجھ کو	عنوان چشتی	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
فقط حیوانیت کیا ماجرا ہے	بانو طاہرہ سعید	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء

☆ یہ غزل اس سے قبل شمارہ ۳۷ جنوری تا جون ۱۹۹۴ء میں شائع ہو چکی ہے۔

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
فلک کو آج حیرانی بہت ہے	بدرالحسن بدر	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۷-۱۹۹۶ء
فنکار کی عظمت کو جو سمجھا نہیں کرتے	ظہیر ناشاد دربھنگوی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
ق			
قدم قدم پہ دکھاتی ہے ادا کیسی	ڈاکٹر ناز قادری	۵۰-۴۹	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
قربتوں کے درمیاں بھی دوریاں کچھ کم نہ تھیں	احمد سعدی	۵۰-۴۹	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
قربتوں کے لمس کا انمول تحفہ پا گئے	سعید رحمانی	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
قصہ غم کی ابتدا کرنا	سہیل ارشد	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
قلم جب کھینچتا ہے آپ کی تصویر کاغذ پر	سعید رحمانی	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
قلم روشنی جب بڑھانے لگے	ابوالخیر نشتر	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
قلم کو تھام لے احوال ناگہانی لکھ	خالد رحیم	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
قول و کردار کو یک رنگ بنا دیتے ہیں	نسیم شاہ جہاں پوری	۲۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
قیامت کا گزرنا کب نہیں ہے	خالد عبادی	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۷-۱۹۹۶ء
ک			
کامیاب و کامراں اردو زباں	ڈاکٹر عبرت بہرائچی	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
کبھی اس ڈال کو توڑا کبھی اس ڈال کو توڑا	احسان دربھنگوی	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
کبھی پانی میں جو اترا نہیں ہے	شفیع اللہ خان راز اٹاوی	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
کبھی تو نقش بر آب لکھ دے	مناظر حسن شاہین	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۹۳-۱۹۹۲ء
کبھی جنوں ہے کبھی عقل راہبر اے دوست	احسان دربھنگوی	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
کبھی جو تذکرۂ شورِ بے صدا لکھنا	قوس صدیقی	١٦	جنوری تا مارچ ١٩٨٨ء
کبھی جو ہاتھ میں لمحوں کا آئینہ دیتا	ناظم سلطانپوری	٢٤	جنوری تا مارچ ١٩٩٠ء
کبھی خود ہی میرے قریب آ مری بات سن مرا ساتھ دے	نور پیکر	٣٦	اکتوبر تا دسمبر ١٩٩٣ء
کبھی زمیں تو کبھی آسمان بن کے جیے	ظفر مرادآبادی	٦٩	اپریل تا جون ٢٠٠٣ء
کبھی شہر وفا آباد ہوگا	شبیر سہرامی	٣٨	جولائی تا ستمبر ١٩٩٤ء
کبھی صحرا میں بارش کی بھی ارزانی ہوئی ہوگی	صدیق مجیبی	٢١_١٠	جنوری تا جون ١٩٨٩ء
کبھی کبھی تری چاہت پہ یہ گماں گذرا	سید شاہ معراج	١	اپریل تا جون ١٩٨٤ء
کبھی ہمیں بھی میسر تھیں ساعتیں کیا کیا	راشد جمال فاروقی	٥١	اکتوبر تا دسمبر ١٩٩٨ء
کتر ڈالے گا اک اک کر کے وہ پر دیکھتے رہنا	درد چاپدانوی	٤٥	اکتوبر تا مارچ ٩٧_١٩٩٦ء
کتنی مغرور تھی کل یہی روشنی	نفیس تقی	٤٦	اپریل تا جون ١٩٩٧ء
کتنے آہنگ سحر فکر کے ایوان میں تھے	ناظم سلطانپوری	٢٩	اپریل تا جون ١٩٩١ء
کچھ اتنا چلی ہوں کہ بدن چور بہت ہے	شگفتہ طلعت سیما	٥٩	اکتوبر تا دسمبر ٢٠٠٠ء
کچھ پاس وضع وہ ستم ایجاد تو رکھتا	نصر غزالی	٦١/٦٠	جنوری تا جون ٢٠٠١ء
کچھ حسین یادوں کی ہے یہ کارفرمائی	راجندر بہادر سوج	٢٣	اکتوبر تا دسمبر ١٩٨٩ء
کچھ لوگ تو شبنم کو چھوتے ہوئے ڈرتے ہیں	سید شکیل دسنوی	٤٢	اکتوبر تا دسمبر ١٩٩٥ء
کچھ محبت تھی یہ آراب سکھا دیتی ہے	واحد نظیر	٣٨	جولائی تا ستمبر ١٩٩٤ء
کچھ ہوا کچھ پھول نے چرچا کیا	بدر نظیری	٣٧	جنوری تا جون ١٩٩٤ء
کچے گھروں سے لوٹ کر ہر خواب لے گیا	رمز عظیم آبادی	٤٦	اپریل تا جون ١٩٩٧ء
کرنے والے علاج کرتے ہیں	عرشی نقوی	٢٢	جولائی تا ستمبر ١٩٨٩ء
کڑی ہے دھوپ بارش چاہتا ہے	فیروز اختر	٤٣	جنوری تا جون ١٩٩٦ء
کس خطا کی یہ سزا دے گیا ہمسفر میرا	محمد ظفر اعظمی	٥٨	جولائی تا دسمبر ٢٠٠٠ء
کسی بھی زاویے سے معتبر نہیں ہوتے	عرش صہبائی	٥١	اکتوبر تا دسمبر ١٩٩٨ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
کسی کی بے وفائی بے رخی نے	رضی بدایونی	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
کسی کے دل میں نہیں امن وآتشی کا خیال	حصیر نوری	۷۱/۷۰	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
کسی لغزش کی مزہ ہو جیسے	نسیم شاہ جہاں پوری	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
کسی ہاتھ میں آئینہ بھی نہ تھا	متین عمادی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
کیسے پھر انجام عبرتناک ٹالا جائیگا	م۔ش۔نجمی	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
کیسے مرجھائی کلی اب ہمیں کچھ یاد نہیں	ولی رضوی	۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
کشش اتنی تو لازم ہے ترانے یا فسانے میں	احسان دربھنگوی	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
کل سرِ شہر آرزو ہم جو ہوتے نظارہ جو	ڈاکٹر شاداب رضی	۵۷_۵۶	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
کلفت کبھی بدن کی بجھی کربِ ذات کی	اختر بستوی	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
کوچہ کوچہ بیچ رہے ہیں راتوں کے بیوپاری دھوپ	ناظم سلطانپوری	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
کوچہ غیر سہی گوشۂ زنداں ہی سہی	گوہر شیخ پوروی	۶۱_۶۰	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
کون کہتا ہے کہ ہوں آج میں تنہا گھر میں	عاصم شہنواز شبلی	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۹۳_۱۹۹۲ء
کون کہتا ہے کہ دنیا میں ہوں تنہا بابا	شگفتہ طلعت سیما	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
کوئی فصیل شخص سے تو اترا ضرور تھا	اشعر نجمی	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
کوئی نغمہ کوئی خوشبو نہیں ہے	مناظر حسن شاہین	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
کوئی یہ تو نہیں کہتا ہے کہ تم گھر چھوڑ دو	مہدی پرتاب گڈھی	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
کھنڈر کھنڈر آسیب بسے ہیں	شفیع خان راز اناوی	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
کھوئی ہوئی روشنی ملی ہے	رضا مظہری	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
کہاں کہاں میری مہر زباں بھی ٹوٹی ہے	اختر بستوی	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
کہیں آنکھیں کہیں چہرہ نہیں ہے	شاہین فصیح ربانی	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۷_۱۹۹۶ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
کہیں چاند کہیں تتلیاں کہیں پھول کا بھی گمان ہو	عاصم شہنواز شبلی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
کہیں یادوں کی چلمن جل نہ جاتے ہے نظر باقی	سالک لکھنوی	۶	جولائی تا مارچ ۸۶-۱۹۸۵ء
کیوں آتا رہے رہ رہ جہان گزراہ پار	یونس احمر	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
کیوں ان پہ اعتماد کیا تھا نہ پوچھئے	بانو طاہرہ سعید	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
کیوں رخِ روشن پہ ہے بکھرا ہوا	عبدالمنان صبر	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
کیا بات ہے آج اُس نے ہمیں طغا دیا ہے	عمران راقم	۴۱	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
کیا دیکھتا ہے حال کے منظر ادھر بھی دیکھ	سید شاہ معراج	۸-۶	جولائی تا مارچ ۸۶-۱۹۸۵ء
کیا ہوئے وہ نڈر جیالے لوگ	سید احمد سحر	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
کیا شکل بن گئے ہے پھسل کر چٹان کی	ماجد الباقری	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
کیا بنے اپنی کوئی بات بڑی مشکل ہے	م۔اخلاق	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸-۱۹۹۷ء
کیسی جھنجلاتی سی پھرتی ہے صبا میرے بعد	سیف سہسرامی	۵۵-۵۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۹ء
کیف ہے یا خمار آنکھوں میں	سید معراج جامی	۳۰	جنوری تا ستمبر ۱۹۹۱ء
کوچہ غیر سہی گوشہ زنداں ہی سہی	گوہر شیخ پوری	۶۱/۶۰	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
کوچہ کوچہ طوفان ہے ہر گلی سمندر ہے	ڈاکٹر محمد منشاء الرحمٰن خان منشاء	۵۶-۵۵	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
کوئی ہوتا نہیں ہمسفر دھوپ میں	اختر شاہجہاں پوری	۶۱/۶۰	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
کیسے پھر انجام عبرتناک ٹالا جائے گا	م۔ش۔نجمی	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
گ			
گرد سر تک جو اٹھا کی بام و در سمجھا کیے	نصر غزالی	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
گردشِ ایام لطف زندگانی لے گئے	جمیل فاطمی	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
گزرے لمحات کی روشنی ڈھونڈنا	شمس تبریزی	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
گلستاں ہے اور صحرا اور ہے	رونق نعیم	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
گم رؤیت کی جوں ہی اک اک کتری ہونے لگی	اطیب اعجاز	۶۸/۶۷	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
گمنامیوں کی غار میں برسوں پڑا رہا	مصطفیٰ جمیل	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۷-۱۹۹۶ء
گنہ بھی لازمی ہے پارسائی بھی ضروری ہے	محبوب راہی	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
گو سمندر تھا وہ آیا نہ مگر راس مجھے	جمیل فاطمی	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
گھٹ گھٹ کر مرنا پنچھی	رونق نعیم	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
گھنے اُداس جنگلوں میں سر جھکا کے سو گئی	عشرت رومانی	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
گئی راتوں کا مکمل حساب رکھ دیں گے	راشد ندیم	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
ل			
لال، پیلی، ہری تتلیاں اے میاں	گوہر شیخ پوری	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
لاوا یہ میری آنکھ سے کیسا نکل گیا	حسام الدین شعلہ	۷۱/۷۰	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
لباس اتار کے اپنا بہار رقص میں ہے	بدر نظیری	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
لٹا کے اپنی یہ دولت فقیر ہو جاؤں	مختار ٹونکی	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
لفظ لفظ شاخِ فن جب ہری نہیں ملتی	ظہیر غازی پوری	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
لفظوں کے دل میں دھند ازل ہی سے تھی مگر	لطف الرحمٰن	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۹۳-۱۹۹۲ء
لفظوں میں کچھ سمٹ سے گئے فاصلے تمام	سید شکیل دسنوی	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
لفظ وسعت میں اک جہان ہوا	اختر شاہ جہاں پوری	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
لکھنے والے تجھ پہ لازم ہے سچی بات لکھ	آزاد سونی پتی	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
لمحے پگھل کے خواب میں تحلیل ہو گئے	قیصر قلندر	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
لو اب وہ بھی پوچھ رہے ہیں	حنیف نجمی	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
لوگ بجا کہتے ہیں شاید سب میرے ہم سائے تھے	ناظم سلطانپوری	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
لوگوں کو ہمیشہ بخش دیا، جس سمت سے ہم نے جو پایا	اختر بستوی	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۸ء
لہو آگ ہر سمت گھر گھر دھواں	ابوذر ہاشمی	۲	جولائی تا اگست ۱۹۸۴ء
لہو جس کا بھی ہو ہرگز نہ اب بہنے دیا جائے	حسیر نورانی	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
لے کے اپنی کتاب ہستی سے درد کا اقتباس مت جانا	حامی گورکھپوری	۲	جولائی تا اگست ۱۹۸۴ء
لے ہی آیا پھر آج ان کے گھر	م اخلاق	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء

م

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
مال و زر کی طلب نہیں ہوتی	محمد ناظم اجنبی	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸-۱۹۹۷ء
مجبوراً اپنی شام و سحر کا شمار ہا	فراق جلال پوری	۵۲-۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
مجھ پہ الزام خودکشی رکھ دے	خلیل رمزی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
مجھ کو اپنے ہاتھ وہ ہتھکڑی اچھی لگی	راز اعظمی	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
مجھ کو ان دوستوں نے لوٹا تھا	اخلاق سہوانی	۳۱-۳۲	اکتوبر تا مارچ ۹۲-۱۹۹۱ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
مجھ کو تری نظر نے تراشا کچھ اس طرح	اوشا بھدوریہ	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
مجھ کو سیلاب درمیاں سے ہٹائے	مظفر حنفی	۶۰_۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
مجھے تم سے کوئی گلہ نہیں جو بھی دل میں آئے کیا کرو	سرور الہدیٰ	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
مجھے خبر ہے میرے تپ کی سادھنا تو ہے	کسم پاراشر	۱۸_۱۹	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۸ء
محرومیاں ہیں اور سوالی ہے زندگی	نازاں جمشید پوری	۶۷/۶۸	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
محلوں میں جب بھی حسن کی قسمت لکھی گئی	ڈاکٹر اختر بستوی	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
محو حیرت تھے آئینے کتنے	شفیع اللہ خان راز اناوی	۱۸_۱۹	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۸ء
مرا خلوص ہے اک حرفِ ناروا کی طرح	عنوان چشتی	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
مرا غم آشکارا ہو گیا	اختر شاہ جہان پوری	۶۷/۶۸	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
مرا وجود کہ ہے دائرہ قناعت سا	فضا ابن فیضی	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
مرا کوچہ، مرا آنگن، مرا در جاگ اٹھتا ہے	سرور الہدیٰ	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
مرحلہ در مرحلہ بچارگی محرومیاں	محبوب راہی	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۲_۹۳ء
مری آرزو تو ہے بس یہی زرا میں بھی لطف بہار لوں	شہنواز شبلی	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
مری جانب وہ اکثر دیکھتا ہے	مشتاق احزن	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
مری غزل کی نظیر لے آ	نسیم فائق	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۷_۹۸ء
مری وسعت نظر میں تر آسماں نہیں ہے	ڈاکٹر افتخار احمد امام	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
مرے جذبات ظاہر کر رہے ہیں	شجاع خاور	۴۳	جنوری تا مارچ ۱۹۹۶ء
مرے خدا کوئی ایسی سبیل ہو جائے گی	باقر بلیاوی	۴۹_۵۰	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
مرے خدا مری آنکھوں کی آبرو رکھنا	راز اعظمی	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
مرے سینے میں سوزِ آرزو کس کی عنایت ہے	سالک لکھنوی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
مرے نصیب میں مبہم سی اک نظر ہی سہی	عرش صہبائی	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
مرے ہر نفس میں گویا کوئی ساز بن کے آئے	جعفر رضا	۶۶_۶۵	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۰ء
مزاج وقت نے تو صرف گل کھلایا تھا	زاہد امر	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
مسجدوں میں کہ شوالوں میں رہے	رضا مظہری	۲	جولائی تا اگست ۱۹۸۴ء
مشتاق تختِ قیصر، کسریٰ نہیں ہیں ہم	طارق متین	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
مثال جگنو اندھیرے میں جگمگاؤں میں	کبیر اجمل	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
معاذ اللہ وہ انکا علاج آرزو کرنا	احسان دربھنگوی	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
معرکے نفرت کے وہ الفت سے سر کرتا رہا	حنیف نجمی	۵۷_۵۶	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
معیوب کسی پہلو سے شکار نہیں ہے	فیروز مرزا	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
معیوب کسی پہلو سے شکار نہیں ہے ☆	فیروز مرزا	۳۲_۳۱	اکتوبر تا مارچ ۹۲_۱۹۹۱ء
مفاد اپنا فقط اپنا بہت ہے	حصیر نوری	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
ملنے دو کبھی دست دعا کو بھی اثر سے	خالد رحیم	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
منزل کا نشاں ڈھونڈتے تھکتے ہوئے لمحے	احترام اسلام	۴۱	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
منزل کی دھن میں ذوقِ سفر رائیگاں گیا	نوشاد احمد کریمی	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
منصب نہ کلا چاہتا ہوں	والی آسی	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
منظر منظر گرد تماشا باقی	فضا ابن فیضی	۷_۸	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
منعمو دردو کے ماروں کو بھی راحت مل جائے	حسن نجمی سکندر پوری	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
موسم ہجر تو دائم ہے نہ رخصت ہوگا	اسعد بدایونی	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
موسموں کے استعارے دیکھنا	بختیار نواز	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء

☆ یہ غزل اس سے قبل شمارہ ۲۷ اکتوبر۔دسمبر ۱۹۹۰ء میں شائع ہو چکی ہے

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
میرا دشمن اگر زمانہ ہو	غلام مرتضیٰ راہی	۵۴۔۵۵	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
میر کو اپنا راہبر لکھوں	کمال جعفری	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
میری آنکھوں کو حسیں خواب دکھانے والا	رونق نعیم	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
میری وحشت کا سبب پوچھتے ہیں	رونق نعیم	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
میرے احساسات کو رنگِ حنا دیتا ہے کون	ڈاکٹر نفیس تقی	۵۶۔۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
میرے حصے کا نہ سایہ نہ شجر باقی ہے	قاصر مکرم پوری	۵۲۔۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
میرے درد و کرب کی پناتیاں لے جایئے	بدر نظیری	۳۱۔۳۲	اکتوبر تا مارچ ۹۲۔۱۹۹۱ء
میرے سر کو بھی نئے اسلوب کا سودا ملے	مہدی پرتاپ گڑھی	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
میں تم سے کیسے کہوں داستاں ہزاروں میں	نیلوفر فضل	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
میں تنہائیوں کے نئے مرحلوں میں	ولی رضوی	۲۴	جنوری تا جون ۱۹۹۰ء
میں تیرے انتظار میں ہوتا	ڈاکٹر شکیب ایاز	۷۔۸	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
میں زمیں پر ہوں زمیں پر ہی سفر کرتا ہے	شاہد فروغی	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
میں سمندر ہوں سمندر بھی نہیں	رونق نعیم	۲۰۔۲۱	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
میں غمزدہ رتوں کو سہانی لکھا کروں	نازاں جمشید پوری	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
میں کیا کہوں کہ مری اس غزل کو کیا کہتے	احساں دربھنگوی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
میں کیسے لوٹ کے جاؤں گا اپنے گھر یاروں	خواجہ جاوید اختر	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
میں نہیں رہا نہیں رہا، یہ وجود کیا، مرا نام کیا	سالک لکھنوی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
میں نے کبھی کسی کا تو چاہا برا نہیں	شمس افتخاری	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
میں وہم کی باتوں پہ جو کہتا نہیں کچھ بھی	نور محمد یاس	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
میں ہوں خورشید تجوری میں نہ ڈالو مجھکو	انیس امام	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
میں ہوں دھرتی تو آسماں تو ہے	کسم پارشر	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
میں یہاں سے گیا وہاں آخر	وقیع منظر	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
میں ہوں نادان اور کم آمیز	کمال جعفری	۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
ن			
ناپسند دیدہ ہیں جو نقش مٹاتے جائیں	حصیر نوری	۶۵_۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
ناتوانی میں بھی وہ کردار ہونا چاہئے	رونق نعیم	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
ناقدِ جنسِ ہنر کردے مجھے	شمس بدایونی	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
ناکامیاں تھیں کرب تھا طوفاں یاس تھا	اخلاق سہوانی	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
نت نئے بھیس نت نئے انداز	سمیع اللہ اسد	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
نتیجہ جو بھی ہو پہلے کوئی اڑان تو ہو	فصیح احمد ساحر	۶۷/۶۸	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
نشان کوئی ملتا نہیں زندگی کا	ظفر اقبال ظفر	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
نظام امن سپرد سیاہ مت کرنا	معراج احمد معراج	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
نظر نظر نظر بیٹھا ہے	عطا عابدی	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
نظر نظر یہ فضاؤں میں جستجو کیا ہے	روشن لال روشن بنارسی	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
نغمہ روزِ شب بے صداریت پر	نصیر پرواز	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
نفرت کو ہمیں نے جو کیا عام عزیزو	باوا کرشن گوپال مغموم	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
نفرت ہے بری چیز یہ انکار نہیں ہے	محمد نوشاد عالم آزاد	۲۴	جنوری تا جون ۱۹۹۰ء
نفرت ہے بری چیز یہ انکار نہیں ہے ☆	محمد نوشاد عالم	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
نقطوں میں کچھ سمٹ سے گئے فاصلے تمام	سید شکیل دسنوی	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
نمائش کے لئے گلکاریاں دونوں طرف سے ہیں	منور رانا	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
نمود صبح ہوئی اور شب تمام ہوئی	روشن لال روشن	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
نوائے تلخ میں درِ جگر کی بات کرنے دو	محمد شاہد پٹھان	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء

☆ یہ غزل اس سے قبل شمارہ ۲۴ جنوری۔ جون ۱۹۹۰ء میں شائع ہو چکی ہے

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
نور افشاں شب کی چادر ہے اداسی	شفیع اللہ خاں راز اٹاوی	۳۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
نہ اندھی ہے نہ اب برف تپاں ہے	جے۔ پی گوئل سحر	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
نہ اور حوصلہ صبر و بردباری دے	مصطفےٰ اکبر	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
نہ بادباں کو نہ موج بلا کو دیکھتے ہیں	مہدی پرتاپ گڈھی	۶۸_۶۷	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
نہ پوچھئے کہ وہ روشن ضمیر کیسے ہوا	ڈاکٹر مظفر حنفی	۶۸/۶۷	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
نہ پوچھئے کہ یہ لہجہ کہاں کا حصّہ ہے	ڈاکٹر مظفر حنفی	۴۵	اکتوبر ۱۹۹۶ء تا مارچ ۱۹۹۷ء
نہ راس آیا محبت کا کاروبار مجھے	پرکاش ناتھ پرویز	۲۱_۲۰	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
نہ کچھ شیشے پہ لکھا ہے، نہ کچھ پتھر پہ لکھا ہے	شفیع اللہ خاں راز اٹاوی	۱۵	اپریل تا دسمبر ۱۹۸۷ء
نہ مجھ میں ہی شعلہ طلب تھا۔ نہ تم میں جوش سپردگی تھا	مظہر امام	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
نہ ہو جو زیور سیرت تو زیب و زینت کیا	مہدی پرتاپ گڈھی	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
نہ ہے زمیں ہی میری نہ آسماں میرا	مہدی پرتاپ گڑھی	۶۴/۶۳	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
نہیں شریک عذابوں کا جانِ جاں کوئی	ڈاکٹر محمد اسداللہ	۶۶/۶۵	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
نئی دنیا کا اندازہ لگے گا	فصیح احمد ساحر	۶۸/۶۷	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
نئی دنیا کو آنکھوں میں نمی اچھی نہیں لگتی	نظیر صدیقی	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
نئے موسم کا منظر کچھ نہیں ہے	بسمل عارفی	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
نیا انسان لکھا جا رہا ہے	کرامت بخاری	۵۰_۴۹	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
نیلام سے پہلے ہی طلب گار بہت ہیں	قاضی انصار	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء

و

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
واقف نہ ہو سکے گا ہست و بود سے	وفا براہی	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
واہ کیا رابطہ چشم و جگر ہوتا ہے	رئیس الدین فریدی	۲	جولائی تا اگست ۱۹۸۴ء
وجہ تسکیں جاں۔ جستجوئے تباں	افسر آغا لکھنوی	۶۱/۶۰	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
وحشت میں ہم شور مچاتے پھرتے ہیں	طارق متین	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
وصال ہوا کے شب انتظار! جینا ہے	شاہد میر	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
وطن کا کیسا قصیدہ سخن سخن میں ہے	درد چاپدانوی	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
وقت اک پل میں ہی چپکے سے بدل جاتا ہے	شاہد فروغی	۷۱/۷۰	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
وقت رخصت ڈوبتے سورج کا منظر رہ گیا	سید معراج جامی	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
وقت ستم ابھی ہے ذرا دیکھ کر چلو	صدف جعفری	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۹۳ ۱۹۹۲ء
وقت نے کروٹ اگر بدلی تو منظر دیکھنا	کریم موسوی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
ولی اشک سحر گاہی سے ہوتا ہے وضو میرا	ولی رضوی	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
وہ آسماں پہ ہر چند چاند سا بھی رہے	رؤف خیر	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
وہ آنکھ دے قریب کا سایہ دکھائی دے	اوشا بھدوریہ	۶۷/۶۸	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
وہ آنکھیں تر نہیں ہوتیں کہ آنچل نم نہیں ہوتا	نوشاد مومن	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
وہ اپنے پیار کی کیوں ابتدا نہیں کرتا	ملک زادہ جاوید	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
وہ اپنے ذات کے اندھے قفس میں رہتا ہے	سعید رحمانی	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
وہ اپنے ذہن سے بارود جب ہٹا دے گا	فاروق شکیل	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
وہ اگر میرا اہم خیال نہیں	عرش صہبائی	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
وہ ایک بات جو تھی وجہ التفات گئی	جعفر رضا	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
وہ ایک لمحہ جو ترک تعلقات کا تھا	ظفر عدیم	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
وہ بادہ ہے نہ وہ محفل وہ ساقی ہے نہ میخانہ	شریف ارشد	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
وہ بھی اپنا جیسا ہے	گوہر شیخ پوری	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۹۳۔۱۹۹۲ء
وہ تصور میں جب بھی آیا ہے	م۔اخلاق	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
وہ جب آنکھوں سے اوجھل ہو گیا ہے	مناظر حسن شاہین	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
وہ چاہتا ہے کہ تازہ خبر میں آجائے	مظفر حنفی	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
وہ زندگی کے لئے ہر فریب کرتا ہے	مہدی پرتاپ گڈھی	۴۳	جنوری تا مارچ ۱۹۹۶ء
وہ ساحل پر جو آئے تشنگی میں	شفیع اللہ خاں راز اناوی	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
وہ شان وہ افتخار کے قابل نہیں رہے	ڈاکٹر افتخار احمد امام	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
وہ شخص جو آپ اپنی پرچھائی سے ڈر جائے	محبوب راہی	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
وہ شخص جو اپ اپنی پرچھائیں سے ڈر جائے ☆	ڈاکٹر محبوب راہی	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
وہ صاحب منزل ہیں میں طلب منزل ہوں	علی عرفان زیدی بدایونی	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
وہ قہقے وہ رقافت کا سلسلہ بھی گیا	فردوش گیاوی	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
وہ لمسِ دست آشنا اے مہربان کس کا ہے	عاصم شہنواز شبلی	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
وہ مجھ کو اپنا کہتا تھا بات یہ بہت پرانی ہے	مہدی پرتاپ گڈھی	۳۱۔۳۲	اکتوبر تا مارچ ۹۲۔۱۹۹۱ء
وہ مشغلہ دیدہ تر ختم ہوا ہے	مظفر حنفی	۳۱۔۳۲	اکتوبر تا مارچ ۹۲۔۱۹۹۱ء
وہ منظر ہو کہ پس منظر مجھے اچھا نہیں لگتا	نوشاد احمد کریمی	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۷۔۱۹۹۶ء
وہ ہجرتوں کا تسلط عقاب کر دے گا	شہود عالم آفاقی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
وہی پر بس نشانے لگ رہے ہیں	ملک زادہ جاوید	۵۶۔۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء

☆ یہ غزل اس سے قبل بھی شمارہ ۵۸ جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء میں شائع ہو چکی ہے

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
وہی اداسی ہے کمرے میں سائیں سائیں بھی	فاروق شفق	۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
وہ ہیں برہم مجھے یہ وہم وگماں تک بھی نہیں	عرش صہبائی	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
وہیں شریک جو سب کی خوشی میں رہتا ہے	ناظم سلطانپوری	۵۳۔۵۲	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
وہی ہے رسم جہاں بھی وہی رواج بھی ہے	محبوب راہی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
ہ			
ہاتھ اٹھتے ہی کٹا چلئے یہاں سے چلتے	مظہر امام	۳	اکتوبر۔دسمبر ۱۹۸۴ء
ہاتھ پھیلانے سے ٹکڑا نہیں ملنے والا	مہدی پرتاپ گڈھی	۵۰۔۴۹	اپریل۔ستمبر ۱۹۹۸ء
ہاتھوں کو میرے چوم کے چہرے کو چھولیا	ملک زادہ جاوید	۳۷	جنوری۔جون ۱۹۹۴ء
ہاں مخالف ترے یہ ہوا تو چلے	حسام الدین	۷۱/۷۰	اکتوبر تا مارچ ۲۰۰۳ء
ہائے ! کتنی بدل گئی دنیا	شفیع اللہ خاں راز اناوی	۳۰	جولائی۔ستمبر ۱۹۹۱ء
ہجرتوں کا دکھ سہیں گے کب تلک	مہدی پرتاپ گڈھی	۲۴	جنوری۔مارچ ۱۹۹۰ء
ہجر میں وصل کے اسباب کہاں سے لاؤں	کنول سیالکوٹی	۱۷	اپریل۔جون ۱۹۸۸ء
ہجوم درد ہے کسی کو غزل کا حوصلہ ہے	علقمہ شبلی	۲۳	اکتوبر۔دسمبر ۱۹۸۹ء
ہجوم یاس ترے ہوتے قلب زار میں ہے	عبدالمنان صبر	۸۔۷	اپریل۔ستمبر ۱۹۸۶ء
ہر ایک آنکھ میں جتنا ہے پیار اس کا ہے	ماجد الباقری	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
ہر ایک شخص انا پسند ہے یا انتہا پسند	فراق جلال پوری	۶۸/۶۷	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
ہر ایک شخص تو درد آشنا نہیں ہوتا	مہدی پرتاب گڑھی	۶۸/۶۷	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
ہر دور میں ہر حال میں غم کوش رہے ہیں	احسان شام	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
ہر صبح کے عذاب سے دوچار میں بھی ہوں	اعجاز احمد اعجاز	۷۱/۷۰	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
ہر طرف چیخ آہ و فغاں زندگی	رونق جمال	۶۶/۶۵	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
ہر کسی کو دنیا میں راحتیں نہیں ملتیں	شاہد رضا	۲۱_۲۰	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
ہر گھڑی سر پہ آسمان کا خوف	فراق جلال پوری	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
ہر لب پہ ذکر کیوں ہے گناہ و ثواب کا	شاہد کلیم	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
ہر نفس کیوں اک قیامت ہے یہاں کچھ تو بتا	کامران نجمی	۲	جولائی۔اگست ۱۹۸۴ء
ہر یک شخص تو درد آشنا نہیں ہوتا	مہدی پرتاپ گڈھی	۵۳_۵۲	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
ہر یک لمحہ بدلتی فضا کا منظر ہے	ظفر اقبال	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۹۳_۱۹۹۲ء
ہزار دشمن جاں تھا مگر حبیب لگا	عرش صہبائی	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸_۱۹۹۷ء
ہزار سخت سہی راہ چلتے رہنا ہے	مہدی پرتاپ گڈھی	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
ہمارے جیسا ہو تیرا بھی حال تو جانیں	قاصر مکرم پوری	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
ہمارے دوست کے سر میں وہ سوائے درم کیا تھا	بدر نظیری	۶۴/۶۳	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
ہم اس امید پر بھیگی ہوئی چھت پر نکل آئے	فاروق شفق	۲۱_۲۰	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
ہم پہ ہوگا کرم۔ خدا کب تک	صدف جعفری	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
ہم ترے شہر میں آتے ہیں مقدر لیکر	شاہد فروغی	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۹۳_۱۹۹۲ء
ہم تو روٹی دال میں خوش ہیں	عمران راقم	۷۱/۷۰	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
ہم رکھتے ہیں گل ہاتھ میں پتھر نہیں رکھتے	حامی گورکھپوری	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
ہم سانس لیں کہیں بھی گل یاسمین کے ساتھ	ناظم سلطان پوری	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
ہم سفر کس کی دعا ہے آسماں تا آسماں	مہتاب پیکر اعظمی	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۸_۱۹۹۷ء
ہم سے آشفتہ سروں کا یہ مقدر ہوگا	راز اعظمی	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
ہم سے سیکھی ہیں ترے عارض و لب کی باتیں	شجاع خاور	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
ہم کو دے گا پناہ کیا جنگل	ظفر صہبائی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
ہم نے کوئی گھر بنایا ہی نہیں	راز اعظمی گورکھپوری	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
ہمیں اٹھائے حقار بدن سے لے چلتے	خورشید افسر بسوانی	۵۵_۵۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۹ء
ہمیں چھوٹی خوشی سے خوس کو بہلانا بھی پڑتا ہے	عتیق الہ آبادی	۶۶_۶۵	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
ہمیں دے کے زخم دروں کا خزینہ حیات آفریں حیات آفریں	منشا الرحمٰن خاں منشا	۵۰_۴۹	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
ہمیں سے سارے زمانے کو تھا گلہ تنہا	ظہیر ناشاد در بھنگوی	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
ہنر کو بھلے تم گر کے حوالے کر دو	کمال الدین کمال	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
ہنر مندی جو تہمت بھر ملی ہے	رونق نعیم	۲	جولائی تا اگست ۱۹۸۴ء
ہوا میں پھڑ پھڑاتے اُڑ گئے صفحات لمحوں کے	ریحانہ یاسمین	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
ہوا واقفِ حال ہر آشنا	ڈاکٹر حنیف کیفی	۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
ہو پارہ پارہ تعطل خلل ثبات میں رکھدے	ڈاکٹر اسلم حنیف	۱۹_۱۸	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء
ہو جو اسلوب سخن اور مرزا سا اچھا	منشا الرحمٰن خان منشا	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۷_۱۹۹۶ء
ہوں بزم دوستاں میں مگر نفرتوں میں ہوں	نوشاد مومن	۷۱/۷۰	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
ہے تمازت کی گواہی چہرہ	آفسر آغا لکھنوی	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
ہے جس مکانوں میں ہوا کیسے ملے گی	مشتاق جاوید	۶۸/۶۷	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
ہے سہل اس کے لئے احتساب کا پہلو	فاروق جائسی	۶۱/۶۰	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
	ی		
یہ زمیں کس کی ہے آسمان کس کا ہے	عاصم شہنواز شبلی	۶۴/۶۳	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
یہ عزم مصمم کا مرے ایک صلا ہے	اخلاق سہوانی	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
یہی تو رکھتی ہے پہچان یہاں خاص تنہائی	شجاع خاور	۱۸_۱۹	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۸ء
یہی زمیں تھی یہی آسمان تھا پہلے	محرم لکھنوی	۶	جولائی تا مارچ ۸۶_۱۹۸۵ء
یہی نہیں کہ فقط آشنائے دریا ہوں	احسان دربھنگوی	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
یے			
یا خدا اک ایک لمحہ کرب سے عاری ملے	فیروز اختر	۱۸_۱۹	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء
یاد کا ہر ایک گوہر چھین لے	اظہار	۶	جولائی تا اگست ۱۹۸۴ء
یادوں کے در و بام سجائے ہیں کسی نے	ناز قادری	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
یکم جنوری ہے دسمبر نہیں	شمس تبریزی	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
یوں تو اک خاک کا پتلا ہے ذرا سا کیا ہے	محبوب راہی	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
یوں تو چہرے سے شادماں ہوں میں	کمال جعفری	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۱ء
یوں تو پہلے بھی رہے اہلِ ہنر آوارہ	مہدی پرتاپ گڈھی	۲۰_۲۱	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
یوں خیمہ زن ہے غم دل مضطر کے آس پاس	گوہر شیخ پوری	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
یوں ملے آ کے دونوں دھارے بیچ	مظفر حنفی	۵۲_۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
یوں نہ پھیلی تھی فضا میں کبھی خوشبو پہلے	اخلاق سہوانی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
یہ آرزو تھی کہ کبھی ان سے گفتگو کرتے	احمد سعدی	۵۵_۵۶	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
یہ اور بات کہ ذہنوں میں فاصلے ہیں بہت	رشید قریشی	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
یہاں امکاں بھٹکنے کے بہت ہیں	افسر آغا لکھنوی	۴۳	جنوری تا جون ۱۹۹۶ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
یہاں ماحول کیسا ہو گیا ہے	راز اعظمی	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۷_۱۹۹۶ء
یہ بات جھوٹ نہیں ہے مگر عجب ہے تو کیا	طارق متین	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
یہ تغافل یہ دوریاں حیرت	شاہین بدر	۵۷_۵۶	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
یہ جسم چھوڑ دو حدِ جاں سے نکل چلو	خورشید افسر بسوانی	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۷_۱۹۹۶ء
یہ حسنِ نو بہار ترے کام آئے گا	پرکاش ناتھ پرویز	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
یہ دن کی دھوپ کی تمہاری نظر کا دھوکا ہے	بہزاد فاطمی	۶	جولائی تا مارچ ۸۶_۱۹۸۵ء
یہ ڈھلتی دھوپ چھاؤں کیا ہے جو مسرور ہو جائیں	فاروق شفق	۸_۷	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
یہ سچ ہے اے زمیں کہ نہیں آسماں میں	احمد کمال حشمی	۵۳_۵۲	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
یہ سچ ہے یاروں کو اپنے دعا نہیں دیئے	خواجہ جاوید اختر	۵۷_۵۶	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
یہ سوچا ہے یونہی تنہا رہوں گا	مناظر حسین شاہین	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
یہ طے ہوا ہے کہ ضبط پر ملکیت ہماری	شجاع خاور	۲۴	جنوری تا جون ۱۹۹۰ء
یہ غلط کہ تیری جبین سے دریا دور ہی دور ہے	ڈاکٹر نریش	۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
یہ کوئی اہلِ خرد سے کہہ دے اگر ہمیں اشتعال دینگے	سرور الہدیٰ	۵۵_۵۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۹ء
یہ کیا ستم ہے کہ سورج کا روپ، گنائے	حنیف کیفی	۲۱_۲۰	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
یہ کیا مقام آیا کہ دل اس میں گڑ گیا	ابراہیم ہوش	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
یہ کون سی تصویر جہاں گذراں ہے	ناظم سلطانپوری	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
یہ لحہ معتبر ہے اب بچھڑ جانے کا ڈر کیا	مہدی پرتاپ گڈھی	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
یہ مانا زندگی اک امتحان ہے بابا	مظہر مجاہدی	۵۰_۴۹	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
یہ مت سمجھو کہ خلوت کی تھکن ہوں	ناشر نقوی	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
یہ میرا پیکرِ گل یوں نہ دی وقار بنا	شمیم بیتاب	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء

غزلیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
یہ میرا شہر ہے لیکن میں اجنبی ہوں یہاں	قمر زاہدی	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
یہ میں نے ٹھان لی جینا ہے یا کہ مرنا ہے	ایم۔اے۔شمسی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
یہ نہ پوچھو کہ مجھے کیسی سزا ملتی ہے	شاہد فروغی	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
یہ نہیں کہتا کہ سب کچھ باعث تو قیر دے	ڈاکٹر احمد سہیل	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
یہ ہنسی اک تشنہ لب سے الاماں ایسا بھی کیا	حسن نجمی سکندر پوری	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء

نظمیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
	آ-ا		
آواز	رحمٰن جامی	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
آؤ اپنے شہر چلیں	شعیب شمس	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
آؤ ہم چلیں	ڈاکٹر سدھنسا تھ کمار	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۸-۱۹۹۷ء
آہ ریوتی لال	فہیم انور	۶۸/۶۷	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء
آئینہ	موسیٰ بسواس	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
آئینہ-کئی سورج مجھ میں ڈوب گئے	نسیم فائق	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
ابلاغ کی سیڑھیوں سے	رونق نعیم	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۷ء
ابوالکلام آزاد	ابراہیم ہوش	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء
ابوالکلام آزاد	رونق نعیم	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء
ابوالکلام آزاد	عبدالحمید بھٹی	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء
اپنے والد کی موت پر	شاہد کلیم	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
اٹھو میری دنیا کے غریبوں کو جگا دو	محمد امین	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
اردو کی نس بندی	رضا نقوی واہی	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
اشتعال	فرحت قادری	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
اظہار طلب	اشہر ہاشمی	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
اعتراف	ناوک حمزہ پوری	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
اعتراف	نسیم عزیزی	۶۴_۶۳	اکتوبر تا مارچ ۰۲-۲۰۰۱ء
اکیسویں صدی میں خواتین کی بالادستی	رضا نقوی واہی	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
امام ہند	علقمہ شبلی	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء

نظمیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
امر	زاہد امر	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
ان کا ہر قطرۂ خوں ایک گلستاں بن جائے (خلیجی جنگ کے تناظر میں)	محمد امین	۲۸	جولائی تا مارچ ۱۹۹۱ء
انتباہ	خالق عبداللہ	۷-۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
اندیشۂ فردا	حامی گورکھپوری	۵-۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
اے مرے ہمسفر، اے مرے راہبرا	اعزاز افضل	۹-۱۴	اکتوبر تا ستمبر ۸۶-۱۹۸۷ء
ایک شخص عجیب سا	اظہار	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
ایک اور احتجاج	اویس احمد دوراں	۴-۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
ایک نظم صفدر کی یاد میں	انور شبات	۵-۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۸ء
ایک نظم	اسعد بدایونی	۱-۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
ایک نظم	اسعد بدایونی	۲	جولائی تا اگست ۱۹۹۸ء
ایک نظم	اسعد بدایونی	۷-۸	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
ایک نظم	زاہد امر	۷-۸	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
ایک کہانی دھندلی سے	شاہین بدر	۱۲-۴۳	جنوری تا جون ۱۹۹۶ء
	ب		
باپو	ڈاکٹر یوسف تقی	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
بادلوں کیلئے	ڈاکٹر کرامت علی کرامت	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
بھٹکی ہوئی نیکی	سالک لکھنوی	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
برائے زندگی	سالک لکھنوی	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
برق طور	ساجدہ زیدی	۳۲	اپریل تا جون ۱۹۹۲ء
برہنہ شجر	ناظم سلطانپوری	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء

نظمیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
بلاوا	صہبا ساقی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
بند در یچے کھلے تو دیکھا	احمد سعدی	۱-۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
بند گلی، نامحرم، اژدر	وفا براہی	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
بکے ہوئے نقاد یا معتبر نقاد	اویس احمد دوراں	۶۰-۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
بیچ ہوں میں	نرمدا پرساد تر پاٹھی	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۸-۱۹۹۷ء
بھیگی ہوئی تہذیب	ڈاکٹر مظفر حنفی	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۸ء
پ			
پھر کبھی	ف-س-اعجاز	۷-۸	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
پرچھائیاں	نشاط سعید	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
پرواز	رفعت سروش	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
پتھر کے آنسو	نزہت پروین	۱-۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
۳۵ ویں انفانٹری	زاہد امر	۱-۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
ت			
تریاق-تنہائی	یونس احمر	۶	جولائی تا مارچ ۸۵-۱۹۸۶ء
تضمین بر اشعار فیض	ڈاکٹر اظہار	۹-۱۴	اکتوبر تا ستمبر ۸۷-۱۹۸۶ء
تضمین بر اشعار فیض	معصوم شرقی	۹-۱۴	اکتوبر تا ستمبر ۸۷-۱۹۸۶ء
تصور	سالک لکھنوی	۴۳	جنوری تا جون ۱۹۹۶ء
تلاش گمشدہ-بازیافت	ناوک حمزہ پوری	۵۲-۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء

نظمیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
تماشا	ظفر غوری	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
تری شان جل جلالہ	بازغ بہاری	۵۳-۵۲	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
تضمین بر غزل میر تقی میر	ہڑ بڑ گورکھپوری	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
تضاد	مشیل آصف	۶۸/۶۷	اکتوبر تا مارچ ۰۲-۲۰۰۳ء
ٹ			
ٹیگور	اختر بستوی	۲	جولائی ۱۹۸۵ء تا مارچ ۱۹۸۶ء
چ			
چھلاوا	ڈاکٹر وزیر آغا	۵۵-۵۴	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
خ			
خط	شرون کمار ورما	۴۳	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
خمسہ بر اشعار امام الہند	مولانا ابو محفوظ الکریم معصومی	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء
خوابیدہ تفہیم-نمائندگی	شاہین بدر	۵۵-۵۴	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
د			
دعوت قلم	ظہیر ناشاد در بھنگوی	۳۱-۷	اکتوبر تا مارچ ۹۱-۱۹۹۲ء
دو بہروپے	نور اقبال	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
داستانِ غم دل	پروفیسر اویس احمد دوراں	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
دعاؤں کی شبنم، پہلی ضرورت، خوابیدہ تفہیم	شاہین بدر	۶۱/۶۰	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
دنیا	ناوک حمزہ پوری	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۶-۱۹۹۷ء
دو نظمیں	عین تابش	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء

نظمیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
دو ہاتھ	فردوس گیاوی	۳۶	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
دوہے	رضی احمد تنہا	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
دوہے	ڈاکٹر اختر نظمی	۴۳	جنوری تا جون ۱۹۹۶ء
دوہے	بھگوان داس اعجاز	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
دہشت گرد	شفیع اللہ خان راز اٹاوی	۷۰/۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
دیوالیہ نسل	راشد جمال فاروقی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
	ذ		
ذکر اس پری وش کا	تسنیم فاروقی	۳۲	اپریل تا جون ۱۹۹۲ء
	ر		
رابندر ناتھ ٹیگور	نازش پرتاپ گڈھی	۲	جولائی تا اگست. ۱۹۸۴ء
رزق	شوکت عظیم	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
رشتے کا بار	ڈاکٹر نریش	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
رشتۂ خوں	انجم عظیم آبادی	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
رشتوں کی دیوار	عزیز الرحمٰن	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
روشن ستارہ	رفعت سروش	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
روشنی گزیدہ	نوشاد مومن	۵۶-۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
رقص ابلیس	عین تابش	۲۱-۳۰	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
رموز خسرواں	ڈاکٹر مظفر حنفی	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۸ء
	ز		
زلیخائے ہند	خالدہ حسینی	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء

نظمیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
زنجیر	ریاض برمی بلیاوی	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
زندگی کا حاصل	شاہین بدر	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
	س		
سادہ لوحی - جائزہ	ظہیر غازی پوری	۴۱-۱۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
سبز ادراک - جستجو	ظہیر غازی پوری	۲۰-۲۱	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
ستم روزگار	شفیع اللہ خان راز اٹاوی	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
سمادھی	شاہد کلیم	۴۴-۱۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
سندباد کی واپسی	مظفر حنفی	۱۴-۱۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۵۰ء
سوغات - باتوں کا جادو	عزیز الرحمٰن	۴۳-۱۲	جنوری تا جون ۱۹۹۶ء
سوالوں کا کٹہرا	پروفیسر نصر غزالی	۴۸-۱۴	اکتوبر تا مارچ ۹۷-۱۹۹۸ء
سہ سطری نظمیں	فیروز مرزا	۴۵-۱۳	اکتوبر تا مارچ ۹۶-۱۹۹۷ء
سہارا	شفیع اللہ خاں راز اٹاوی	۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
سرود شبانہ	افضل حسین افضل	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
سفر ہے شرط...... گیت	مصطفٰی اکبر/ نینا جوگن	۶۱/۶۰	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
	ش		
شاعر، جو گم ہو گیا	علقمہ شبلی	۵۰-۴۹	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
شہر جاناں	علقمہ شبلی	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
شہر کرفیو زدہ	علقمہ شبلی	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
شہیدان غدر	گیان چند منصور نسیمی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء

نظمیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
	ص		
صلیب بردوش	ڈاکٹر اختر بستوی	۲	جولائی تا اگست ۱۹۸۴ء
صرف حق کیلئے	عرفانہ عزیز (کناڈا)	۹-۱۴	اکتوبر تا ستمبر ۸۶-۱۹۸۷ء
صبح صادق	ساجدہ زیدی	۳۲	اپریل تا جون ۱۹۹۲ء
	ع		
عرصۂ بال و پر رائیگاں	ساجدہ زیدی	۳۲	اپریل تا جون ۱۹۹۲ء
عظمتِ بنگال سے ہے عظمتِ ہندوستاں	معصوم شرقی	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
	غ		
غلط روی	رمز عظیم آبادی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
غموں کی آگ میں جلنا پڑے گا عمر بھر	محمد سالم	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
	ف		
فخر جہاں ٹیگور	گیان چند منصور نسیمی	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
فیض احمد فیض	جگن ناتھ آزاد	۹-۱۴	اکتوبر تا ستمبر ۸۶-۱۹۸۷ء
فیض احمد فیض کے نام	وقار ناصری	۹-۱۴	اکتوبر تا ستمبر ۸۶-۱۹۸۷ء
	ق		
قاضی نذرالاسلام	نازش پرتاب گڈھی	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
قلم معتبر ہے	مصطفےٰ اکبر	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
قندیل محبت	رباب جعفری	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
قطعۂ تاریخ	سردار رب نواز صارم	۶۷-۶۸	اکتوبر تا مارچ ۰۲-۲۰۰۳ء

نظمیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
	ک		
کاٹھ کا الو	نصر غزالی	۳۱-۳۲	اکتوبر تا مارچ ۹۱-۱۹۹۲ء
کاٹھ کا گھوڑا	علقمہ شبلی	۳۲	اپریل تا جون ۱۹۹۲ء
کتاب لاجواب	ابومحفوظ الکریم معصومی	۷۰-۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
کل امام الہند سے	بازغ بہاری	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
کلکتہ	علقمہ شبلی	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
کلکتہ	حشمت فتح پوری	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
کلکتہ ۳۰۰	اشہر ہاشمی	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
کوچہ دار میں	احمد کمال	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
کون اکتا کے یہ بزم شب یاراں سے اٹھا	منظر اعجاز	۴-۹-۱۴	اکتوبر تا ستمبر ۱۹۸۷ء
	گ		
گلی مڑتی ہے	اس-اے-شعیب	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
گلشن	زاہد امر	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
گیت لکھتے چلو	زاہد امر	۱۷-۱۸	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء
	ل		
''لالہ طور'' کی چند رباعیات کا منظوم ترجمہ	رؤف خیر	۶۰-۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
	م		
ماضی کا آسیب	محمد امین	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
ماہیے	شاہین بدر	۲۰-۲۱	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
ماہیے	صدف جعفری	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء

نظمیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
ماہیے	ناوک حمزہ پوری	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۹۷-۱۹۹۸ء
ماہیے	ایم نصر اللہ نصر	۷۰-۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
مجھے دکھ ہے	قیصر شمیم	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
مداوا	اویس احمد دوراں	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
مرد آہن	مہدی پرتاپ گڈھی	۲۵	اپریل تا جون ۱۹۹۰ء
مستقبل	محی الدین عادل	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
مقابلہ	ڈاکٹر شاہد اور شعیب	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
مناجات	بدنام نظر	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
منتخب روزگار: ابوالکلام آزاد	سعید عارفی	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۹۲-۱۹۹۳ء
منظر نامے	قمر ادیب	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
منی نظمیں	مہندی پرتاپ گڈھی	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
موسم آئے گا ضرور آئے گا	راشد انور راشد	۴۳	جنوری تا جون ۱۹۹۶ء
میرا ماضی میرے کاندھے پر	کیفی اعظمی	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
	ن		
نذر اقبال	محمد امین	۳۱-۳۲	اکتوبر تا مارچ ۹۱-۱۹۹۲ء
نذر غالب	جگن ناتھ آزاد	۱۹-۱۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۸ء
نذر فیض	سالک لکھنوی	۱۴	اکتوبر تا ستمبر ۸۶-۱۹۸۷ء
نذر فیض	سلطان رشک	۱۴	اکتوبر تا دسمبر ۸۶-۱۹۸۷ء
نظم	زاہد امر	۲	جولائی تا اگست ۱۹۸۴ء
نظم:۔ برف پگھلی	علقمہ شبلی	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
نغمہ بنگال	شریف ارشد	۳۱-۳۲	اکتوبر تا مارچ ۹۱-۱۹۹۲ء

نظمیں	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
نوحہ	بدنام نظر	۲	جولائی تا اگست ۱۹۸۴ء
نورِ مجبور، سودِ منزل، آئینہ جستجو	وفا براہی	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
نہیں ایسا نہیں ہوگا	عرش صہبائی	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
	و		
واپسی	سالک لکھنوی	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
وراثت	شاہین بدر	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
وراثت	عرش صہبائی	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۹۲-۱۹۹۳ء
وصیت	ڈاکٹر شمیم انور	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
وہ اقوال زریں سچ تھے	ساجدہ زیدی	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
ویرانگی	رباب جعفری	۱-۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
	ہ		
ہائے کیسی گم ہوئی ہیں عشق کی رسوائیاں	سالک لکھنوی	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
ہائیکو	محمد اقبال نجمی	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
ہائیکو	شاہین بدر	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۹۶-۱۹۹۷ء
ہائیکو	شاہین بدر	۱۴-۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
ہدیہ تشکر	جگن ناتھ آزاد	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
ہوا کے پشت پر	حمید الماس	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
ہیولے	احمد وفا براہی	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
ہے ایکتا کی علامت دیارِ کلکتہ	نشاط سعید	۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
	ی		
یہ بھی سچ وہ بھی سچ	ڈاکٹر علیم اللہ حالی	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
یکسانیت	کہکشاں تبسم	۶۴-۶۳	اکتوبر تا مارچ ۰۱-۲۰۰۲ء

رباعیات	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
۱ تخیل کا ہر نقش ابھارا ہم نے ۲ مقبول زمانہ ہے قیام جمہور ۳ نفرت کی یہ تلوار نہیں ہوتا ہے ۴ دستور تشدد کا پھلے گا کب تک ۵ میخانے کی تہذیبی روائت توڑیں ۶ بے کار نہ تھی سخت ریاضت اپنی	بابا کرشن گوپال مغموم	15	اکتوبر۔ دسمبر ۱۹۸۷ء
۱ شعلہ ہے اسے چوم رہا ہوں پھر بھی ۲ موتی نہ تھے دریا میں، ہم کیا کرتے ۳ بادل تو پہاڑوں پہ جمائے تھے نگاہ ۴ وحشت کی ذرا چوٹ پڑی، ٹوٹ گیا ۵ ہر چند کہ فنکار کہا جاتا ہوں ۶ ہاتھوں میں لئے تیغ و سنا بیٹھا ہے	مظفر حنفی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
۱ ناکردہ گناہی (کردار شبِ لاتناہی معلوم) ۲ مہاجر (تیری ہی طرح فاسق و فاجر میں بھی) ۳ قحط انسانیت (ہر گھر میں بیاباں، بہت ہیں اب بھی) ۴ عبرت آموز (رستوں سے گزر جاتے ہیں خاموشی سے) ۵ دلالی (محروم خط و خال۔ قیادت ساری) ۶ صُمٌ" بکمٌ" (ساداتِ وطن گونگے، سیادت اندھی) ۷ صورتِ حال (بے آب و ضمیر و ذہن، چہرے سر سبز)	فضا ابن فیضی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء

رباعیات	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
۱۔ ایسے بھی کچھ بدقسمت ہوتے ہیں ۲۔ کردار پہ اپنے جو نظر رکھتے ہیں ۳۔ بے جان سی اس شئے کی حقیقت کیا ہے ۴۔ جذبات کی رُوداد کہاں تک سنتے	نسیم عزیزی	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
۱۔ ہر لمحہ ہے ہر لمحہ کا قاتل کیا ہے ۲۔ رہتا ہے مرا مدّ مقابل مجھ میں ۳۔ اپنے، کبھی اغیار کے صدمات کی ضرب ۴۔ کیا شئے ہے خوشی رونے کا مقصد کیا ہے ۵۔ اقرار کو انکار سمجھنے والے	محبوب راہی	۵۲/۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
۱۔ خدشات میں محصور سراپا دیکھا ۲۔ میں اس کی ہدایت کا پابند رہا ۳۔ میں شعر جو کہتا ہوں بتا کس کے لئے ۴۔ وہ شخص مکان سے نکل جائے گا خود ۵۔ اپنی رہ پر درد کی اک سل رکھنا ۶۔ انسان کی فطرت ہے، بہت رندانہ ۷۔ اس جھوٹ کی نگرانی میں ذرا رہ کر دیکھو ۸۔ چلنے جو لگوں ارض و سماوات چلے	عبدالمتین جامیؔ	۵۹	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۰ء
۱۔ افسوس! ترے عشق میں کیا کیا نہ ہوا ۲۔ کیا جانے کہاں گم ہے محبت کی بو ۳۔ دیوار گراؤ نہ کوئی در توڑ دو	شاہد کلیم	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء

رباعیات	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
۱ تھے تنگ بہت گردشِ ایام کے ہاتھ ۲ وہ ہاتھ کہ قدرت کی عطا ہو جیسے ۳ اُس لوحِ جبیں کی عبارت پوچھو ۴ وہ آنکھ، یہ لب اُس کی جبیں اچھی ہے ۵ مہکے ہوئے "سرگے" سے جھلکتا ہوا چاند	باباکرشن گوپال مغموم	۱۵	اکتوبر۔دسمبر ۱۹۸۷ء
۱ احساس کی آغوش میں پلتی ہے غزل ۲ اب دھوپ منڈیروں پہ بھی آ پہنچی ہے ۳ سوتا ہوں کہاں، آنکھ جھپک جاتی ہے ۴ شعلہ ہے کبھی اور کبھی ہے شبنم	علقمہ شبلی	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
۱ آنکھوں میں مروت کی چمک رکھا کر ۲ غیروں کے نہ عیبوں پہ نظر رکھا کر ۳ قندیل محبت کی جلائے رکھنا ۴ ظلمت کدہ میں دیپ جلایا میں نے ۵ لوگوں کو کیا رام خوشامد کر کے ۶ خود ساختہ ذیشان جنابِ والا	شمش افتخاری	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
۱ ندیوں سے پہاڑوں سے بھرے دامن میں ۲ بڑھتے ہی رہے دشتِ جنوں میں آگے ۳ گلشن کی ہر اک شاخ ہے عریاں عریاں	غفران راغب	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء

قطعات	شاعر کا نام	شمارہ	سنہ اشاعت
۱۔ ہر عہد میں شمشیر نے دی ہے یہ شہادت	(رئیس امروہوی)	اعزاز افضل ۱۸۔۱۹	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء
۱۔ (اپنا سماج) ایک ہی دریا کا پانی پی رہے ہیں سب کے سب ۲۔ (بیسویں صدی) سجا کے روئیں گی تاریخیں اپنے جسموں پر ۳۔ (اکیسویں صدی) پروں میں بادِ خزاں کے ہیں اتنی شمشیریں ۴۔ (پیار کا خنجر) چلاتا ہے چلانے دو اُسے چٹان کا پتھر ۵۔ (پیار کے دیوانے) تم ہمیں چاہو نہ چاہو نہیں پروا اس کی	بدر نظیری	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء

ثلاثیات :

(یہ تین مصروع کی ایک نظم ہے جس میں کسی ایک خیال کو پیش کیا جاتا ہے) ۱۔ کوئی شئے اب تو نورانی نہیں ہے ۲۔ یہ کیا غصہ ہے، کیسا مضحکا ہے ۳۔ کسی کا ڈر نہ پروانے بلا ہے ۴۔ تمہاری چاکری کرتی ہے دنیا ۵۔ مناظر سارے دھندلائے ہوئے ہیں ۶۔ سمندر میں سہارا بھی نہیں ہے ۷۔ بہت پر پیچ دل کی رہ گزر ہے ۸۔ مصائب بے پناہی، خونفشانی	فرحت قادری	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء

ڈراما	ڈرامانگار	شمارہ	سنہ اشاعت
	آ		
آج کا مسیحا	نوشاد رضا	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
آخری موڑ	ظہیر انور	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
آخری فیصلہ	شوکت عظیم	۴۹-۵۰	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
آزادی زیرِ دفعہ	کمال احمد	۴۹-۵۰	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
انداز میرؔ (ایک ریڈیائی تمثیل)	مظفر حنفی	۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
	ب		
بھوک کی بستی	صدیق عالم	۶	جولائی تا مارچ ۸۵-۱۹۸۶ء
بیچ کی دیوار	رحمان شاہی	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
	پ		
پدیاترا	کمال احمد	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
پھر وہی تلاش	شوکت عظیم	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
	ٹ		
ٹھیک پانچ بجے	ظہیر انور	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
	ج		
جہنم زار میں ایک لمحہ	ظہیر انور	۷-۸	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
جی ہاں سب خیریت ہے	احسان قاسمی	۲۰-۲۱	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
	چ		
چار کہار	صدیق عالم	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء

ڈراما	ڈرامانگار	شمارہ	سنہ اشاعت
	د		
دوگززمین بھی نہ ملی کوئے یار میں	اشفاق احمد	۷۱-۷۰	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
دہشت کا بوجھ	ظہیر انور	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
	ر		
روشنائی کے تین چھینٹیں	اظہر افسر	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
	ش		
شام کے بادل	پرویز اختر	۵۷-۵۶	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
	ض		
ضمیر کی آواز	نوشاد رضا	۶۷-۶۸	اکتوبر تا مارچ ۰۲-۲۰۰۳ء
	ک		
کوئی تعبیر نہیں	کمال احمد	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
	م		
مظلوم لڑکی	کیدارناتھ شرما	۴۵-۱۳	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۷ء
موت کا ایک دن......	اظہر افسر	۲	جولائی تا اگست ۱۹۸۴ء
	و		
واپس دیدو	ظہیر انور	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
ویران شاہراہ	بدرالحسن	۱۹-۴	جولائی تا جون ۱۹۸۹ء
	ہ		
ہم کو عبث بدنام کیا	غوث الوریٰ خان	۵۳-۵۲	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء

افسانہ	افسانہ نگار	شمارہ	سنہ اشاعت
	آ		
آج کا موسم	سعید پریمی	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
آخری حل	نشاط الایمان	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
آدمی کدھر جائے	رحمان شاہی	۲۱-۲۰	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
آسمان پر گھوڑا	گربچن سنگھ	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
آسمان کی سیر	روحی قاضی	۵۵-۵۴	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
آنکھیں سڑک پر	شاہد فروغی	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
آنگن کی اداسی	ڈاکٹر عابد ضمیر	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
آنے والا کل	سعید پریمی	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
آئینہ آئینہ گر	ایس۔ایم۔عباس	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
	ا		
اُبال	ابرار مجیب	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
اُترن	شاہد اختر فرازی	۳۲	اپریل تا جون ۱۹۹۲ء
اپنا اپنا پنجرہ	احمد صغیر	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
اپنی موت کا نوحہ	ارمان شباب	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
احساس کا کرب	عابد ضمیر	۱۹	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء
اذیتوں کی شاخ	شہزاد منظر	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
الٹی سمتوں کا راہی	مشتاق انجم	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
الجھے رشتے	ایس۔ایس۔چاولہ	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
اللہ پانی دے	نور الحسن	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
اندھیرے اجالے	احمد سعدی	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء

افسانہ	افسانہ نگار	شمارہ	سنہ اشاعت
اہم آدمی	شفقت قاضی	۳۲-۳۱	اپریل تا جون ۱۹۹۲ء
ایک ادھوری کہانی	صدیق عالم	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
اے مالک	جوگندر پال	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
	ب		
بابا	رحمان شاہی	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
بجھا ہوا سگریٹ	مشتاق انجم	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
بکھراؤ	ایس-ایم-عباس	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
بند کردو سارے دروازے	شعیب شمس	۵۶	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
بوجھ	ساگر چاپدانی	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
بوجھ	مشتاق انجم	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
بھرم	جوگندر پال	۱۹	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء
بے بسی	مشتاق انجم	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
بے روح پرندہ	مشتاق انجم	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۸ء
بے شرم	نورالہدیٰ	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
بیمار	ایس-ایم-عباس	۶۱-۶۰	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
بیوی، بانس اور نرکل	اشتیاق سعید	۶۸-۶۷	اکتوبر تا مارچ ۲۰۰۳ء
	پ		
پتھر	قاسم خورشید	۶	جولائی تا مارچ ۸۵-۱۹۸۶ء
پدما کے کنارے	شام بارکپوری	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
پرایا حادثہ	جمیل ارشد	۲۱-۲۰	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء

افسانہ	افسانہ نگار	شمارہ	سنہ اشاعت
پُل	گربچن سنگھ	۵۵-۵۴	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
پل	م-ق-خان	۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
پنگا	انیس رفیع	۵۵-۵۴	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
پورب کی جیوتی	کلام حیدری	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
پھانس	رئیس احمد جعفری	۶۸-۶۷	اکتوبر تا مارچ ۰۲-۲۰۰۳ء
پہچان	محمد احمد	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
پہچان	شین کریمی	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
پھل دار پیڑ	شہلا یاسمین	۵۰-۴۹	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
پھول بنے انگارے	شہلا یاسمیں	۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
پیار کا بوجھ	احمد سعدی	۴۳	جنوری تا جون ۱۹۹۶ء
پیڑ اور بوڑھا چاند	گربچن سنگھ	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء

ت

افسانہ	افسانہ نگار	شمارہ	سنہ اشاعت
تاریک دہانے پر	مشتاق انجم	۲۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
تازہ گلاب	نشاط الایمان	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
تعلق	عابد ضمیر	۵۰-۴۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
تلک الایام نداولیا	ظفر حبیب	۲۷	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
تو تلا تلاش	رفیع حیدر انجم	۴	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء

ج

افسانہ	افسانہ نگار	شمارہ	سنہ اشاعت
جاڑے کی دھوپ	رحمان شاہی	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
جرم کی چنگاری	شاہد فروغی	۵۰-۴۹	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
جل اٹھے چراغ منزل کے	فرزانہ اسد	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء

افسانہ	افسانہ نگار	شمارہ	سِنہ اشاعت
جنگل کٹ رہے ہیں	اقبال مجید	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
جو چپ رہے گی زبان خنجر	نزہت پروین	۱۴-۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
	چ		
چپکے چپکے	کیدارناتھ شرما	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
چل خسرو گھر آپنے	مشتاق انجم	۷۰-۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
چلو لوٹ چلیں	رئیس احمد جعفری	۵۶	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
چنڈال	رئیس احمد جعفری	۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
چوتھی لڑکی	فرزانہ اسد	۶۴-۶۳	اکتوبر تا مارچ ۰۱-۲۰۰۲ء
چھبن	نفیس بانو	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
چین کی بانسری	عبدالصمد	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
	ح		
حادثہ (آپ بیتی)	محمد امین	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۷ء
	خ		
خوابوں کے پل	غلام جیلانی	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
خوابوں کے دریچے	تسکین زیدی	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
	د		
دامِ تمنا	پروفیسر خورشید جہاں	۵۲/۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
درد اپنے ہونے کا	احمد سلیم	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
دعا کا کرب	خورشید ملک	۳۰	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
دو بوڑھے	ظفر حبیب	۷/۸	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
دودھ کا جنگل	صدیق عالم	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء

افسانہ	افسانہ نگار	شمارہ	سنہ اشاعت
دوراہے پر	مشتاق انجم	۴۵	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
دوسری عورت	خورشید احمد فرازی	۶۶/۶۵	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
دومونہا سانپ	شین مظفر پوری	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
دھوپ چھاؤں کے بیچ	رئیس احمد جعفری	۵۳/۵۲	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
دھول اور صندل	نشاط الایمان	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
	ر		
روشنی آنے دو	عابد ضمیر	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
	ز		
زخمی خوابوں کا کرب	شمس ندیم	۴۔۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
زنجیروں میں جکڑے ہوئے لوگ	لطیف رشیدی	۷۔۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
	س		
سانپ اور انسان	شام بارکپوری	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
سانپ سیڑھی	انیس رفیع	۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء
سایہ رحمت	سیف الرحمٰن عباد	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
سراب	نورالحسین	۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
سرراہ	سعید پریمی	۶	جولائی ۸۵ء تا مارچ ۱۹۸۶ء
سرخ دائرے	عابد ضمیر	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
سرنگ	غیاث احمد گدی	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
سفر ایک شہر کا	رفیع حیدر انجم	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء

افسانہ	افسانہ نگار	شمارہ	سنہ اشاعت
سکوت کی صدر	احمد سلیم	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
سورج کا کرب	احمد صغیر	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
سونپا ہوا خواب	احمد سہیل	۴۵	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۷ء
سیتا ہرن	مشتاق انجم	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
	ش		
شب خون	شمس ندیم	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
شرط	عرفان انجمی	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
شکست	شوکت عظیم	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
شہرت کی بھوک	م۔ق۔خاں	۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
شہرِ خموشاں کا نقیب	نورالحسنین	۳۱/۳۲	اکتوبر ۱۹۹۱ء تا مارچ ۱۹۹۲ء
شہرِ گل	انیس رفیع	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
	ص		
صد موسم گل	حسین الحق	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
صدیوں کا سفر	عارف خورشید	۲۰/۲۱	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
	غ		
غصہ	رئیس احمد جعفری	۶۳/۶۴	اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء
	ف		
فاصلہ	ظفر اوگانوی	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
فاصلے	حسن رہبر	۵۶/۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء

افسانہ	افسانہ نگار	شمارہ	سنہ اشاعت
فریاد	ایس۔ایم۔عباس	۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
فوز عظیم	ظفر حبیب	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
	ق		
قاتل	جمیل ارشد	۲۷	اکتوبر تا ستمبر ۱۹۹۰ء
قرض	سعید پریمی	۵۶/۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
قطرہ قطرہ سچ	فیروز عابد	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
	ک		
کاگا چن چن کھائیو	ظفر اوگانوی	۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
کجری	شین مظفر پوری	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
کملا کماری کول	شبینہ عباس جارچوی	۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
کمی	نسیم عزیزی	۲۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
کنیادان	گربچن سنگھ	۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
کینسر کینسر	شین مظفر پوری	۶	جولائی ۱۹۸۵ء تا مارچ ۱۹۸۶ء
	گ		
گدھ	م۔ق۔خان	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
گندی بستی کی ایک عورت	شاہد رضا	۳۱/۳۲	اکتوبر ۱۹۹۱ء تا مارچ ۱۹۹۲ء
گنگن کی چیخ	شام بارکپوری	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
	ل		
لکا چوری	فیروز عابد	۵۶/۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء

افسانہ	افسانہ نگار	شمارہ	سنہ اشاعت
لہو کا رنگ	عابد ضمیر	۵۵/۵۴	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
لہو لہو چاند	جاوید نہال	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
	م		
مٹھی میں جگنو	شام بارکپوری	۳۰	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
مرزا صاحب کی حویلی	جابر حسین	۶۰/۶۱	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
مسیحا کون ہے ربا	احمد صغیر	۳۲	اپریل تا جون ۱۹۹۲ء
معاوضہ	رئیس انور	۲۷	اکتوبر تا ستمبر ۱۹۹۰ء
مقابلہ	کیدار ناتھ شرما	۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
منزل بے منزلی	فیروز عابد	۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
منظر پس منظر	اشتیاق سعید	۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
منظر پس منظر	اسرار گاندھی	۴۳	جنوری تا جون ۱۹۹۶ء
مکھن کا درخت	اقبال انصاری	۵۵/۵۴	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
ملک کی تقسیم کے متعلق ایک ان کہی کہانی	محمد امین	۲۸	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۸ء
مور کے پاؤں	شین مظفر پوری	۱۹	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء
مہاپرش کی آمد	گربچن سنگھ	۲۹	اپریل تا جون ۱۹۹۱ء
مہنگو۔ایک سچی کہانی	محمد امین	۴۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
میرے نام کی ایک روٹی	انیس رفیع	۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
میں اپنی پہچان کھو چکا ہوں	کیدار ناتھ شرما	۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
	ن		
ناشناس	عظیم اقبال	۱۶	جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء
نامعلوم آوازوں کا راز	گربچن سنگھ	۷/۸	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء

افسانہ	افسانہ نگار	شمارہ	سنہ اشاعت
نامکمل، مکمل	فیروز عابد	۶۵/۶۶	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
نقطے کا سفر	شام بار کپوری	۷/۸	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
	و		
وراثت	حسن رہبر	۶	جولائی ۸۵ء تا مارچ ۱۹۸۶ء
وقت کو کچھ نہیں کہنا	رتن سنگھ	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
وہ	ایس۔ ایم۔ عباس	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
	ہ		
ہجرت	ارمان شباب	۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
ہنگامہ	کیدار ناتھ شرما	۴۸	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۸ء
	ی		
یاترا اسے لوٹی پوتر لڑکی	کشمیری لال ذاکر	۳۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
یہ لاش لاش زندگی	ڈاکٹر محمد حسین دانش	۶۷/۶۸	اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء

انشائیہ	انشائیہ نگار	شمارہ	سنہ اشاعت
	آ—ا		
آدب اور بیمہ	انور انصاری	۱–۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
	ب		
بات کا بتنگڑ	افسر آغا لکھنوی	۴۹–۵۰	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء
بعد مرنے کے مرے گھر سے یہ سامان نکلا	محمد اسد اللہ	۵۶–۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
	ج		
جادو گھر	سالک لکھنوی	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
	س		
سنبھل کر چلتے شہر کے بازاروں میں	انور انصاری	۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
	ش		
شوق کی خاطر	سبط اختر	۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
	ص		
صنعت مصرعی من المعنی	رضا نقوی واہی	۲۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
	ض		
ضرورت شعری	قیوم بدر	۷۰–۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
	ع		
عادت ہی بنالی پیچھے پڑ جانے کی	انور انصاری	۲۰–۲۱	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
	ف		
فوٹو حاضر ہے	شین مظفر پوری	۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء

ہ

انشائیہ	انشائیہ نگار	شمارہ	سنہ اشاعت
ہمارا پہلا دانت نکلوانا	محمد اسد اللہ	۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
ہوتے تم دوست جس کے	شجاعت علی سندیلوی	۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء

طنز و مزاح

انشائیہ	انشائیہ نگار	شمارہ	سنہ اشاعت
سچ کا عذاب	سالک لکھنوی	۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
شادی کا دوسرا رخ	سالک لکھنوی	۳۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء
عوام کے بارے میں	فکر تونسوی	۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
نہ ستائش کی تمنا نہ صلح کی پروا	قیدم بدر	۶۱-۶۰	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء

بنگلہ نظمیں جو اردو میں ترجمہ ہوئیں

نظمیں		شاعر	مترجم		شمارہ	سنہ اشاعت
			آ			
آجو ٹھیک	(بنگلہ)	آشیش سانیال	نصر غزالی	(اردو)	۶-۳	جنوری تا مارچ ۸۵-۱۹۸۶ء
			ا			
اپنی بیٹی کے نام	(بنگلہ)	رفیق آزاد	احمد سعدی	(اردو)	۳۶-۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
اچانک اچانک	(بنگلہ)	نریندر ناتھ چکروتی	شوکت عظیم	(اردو)	۲۰-۲۱-۵	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
التجا	(بنگلہ)	رابندر ناتھ ٹیگور	علقمہ شبلی	(اردو)	۴۴-۱۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
امیدوار	(بنگلہ)	سوکانت بھٹا چاریہ	شوکت عظیم	(اردو)	۲۵-۴	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
انتقام	(بنگلہ)	سوکانت بھٹا چاریہ	ولی رضوی	(اردو)	۸-۷-۳	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
ایک منظر شام کا	(بنگلہ)	سبھاش مکھوپادھیائے	علقمہ شبلی	(اردو)	۴۴-۱۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
ایک نظم	(بنگلہ)	پروفیسر عبدالصمد	رونق نعیم	(اردو)	۵۵-۵۴-۱۵	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
			ب			
بارش	(بنگلہ)	جگدیش شرما	شوکت عظیم	(اردو)	۷۱_۷۰	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
بنگال	(بنگلہ)	اتل برن گنگوپادھیائے	علقمہ شبلی	(اردو)	۱۹-۴	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء
بے نام ونشاں	(بنگلہ)	فضل شہاب الدین	احمد سعدی	(اردو)	۳۲-۸	اپریل تا جون ۱۹۹۲ء
بے قرار مت رہنا	(بنگلہ)	دیریندر چٹوپادھیائے	معصوم مشرقی	(اردو)	۴۷-۱۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء
بھلے لوگ	(بنگلہ)	سئی کت رکھت	نصر غزالی	(اردو)	۳۸-۱۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
			ت			
تصور ابر	(بنگلہ)	سوکمار رائے	فہیم انور	(اردو)	۳۴-۸	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
تنہا تجھ سے پیار کروں	(بنگلہ)	فضل شہاب الدین	احمد سعدی	(اردو)	۴۴-۱۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء

نظمیں		شاعر	مترجم		شمارہ	سنہ اشاعت
تین بنگلہ نظمیں	(بنگلہ)	اجیت دت	فیروز عابد	(اردو)	۱۱-۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء

ج۔چ

نظمیں		شاعر	مترجم		شمارہ	سنہ اشاعت
جہاں تم ہو	(بنگلہ)	فضل شہاب الدین	احمد سعدی	(اردو)	۱۳-۴۶	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
جیل خانہ	(بنگلہ)	رنجیت گپتا	معصوم شرقی	(اردو)	۶-۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
چابی	(بنگلہ)	اروکمار سرکار	سید بشارت علی	(اردو)	۶۴-۶۳	اکتوبر تا مارچ ۳۰-۲۰۰۲ء

د

نظمیں		شاعر	مترجم		شمارہ	سنہ اشاعت
دعا	(بنگلہ)	رابندر ناتھ ٹیگور	محمد امین	(اردو)	۳-۷-۸	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء

س

نظمیں		شاعر	مترجم		شمارہ	سنہ اشاعت
سیاہ سمندر سبز لہر	(بنگلہ)	کروناے چکروتی	قیصر شمیم	(اردو)	۱-۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء

ش

نظمیں		شاعر	مترجم		شمارہ	سنہ اشاعت
شاعر	(بنگلہ)	پریمندر مترا	علقمہ شبلی	(اردو)	۴-۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
شاعر	(بنگلہ)	مائیکل مدھوسودن دت	فہیم انور	(اردو)	۱۰-۳۸	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء

ض

نظمیں		شاعر	مترجم		شمارہ	سنہ اشاعت
ضیا چاہیے	(بنگلہ)	مراری مکھوپادھیائے	معصوم شرقی	(اردو)	۱۱-۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء

ف

نظمیں		شاعر	مترجم		شمارہ	سنہ اشاعت
فقط شاعری کیلئے	(بنگلہ)	سنیل گنگوپادھیائے	علقمہ شبلی	(اردو)	۹-۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء

ک

نظمیں		شاعر	مترجم		شمارہ	سنہ اشاعت
کچھ لوگ	(بنگلہ)	مسنند رائے	خالدہ حسینی	(اردو)	۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
کلکتہ	(بنگلہ)	امیہ چکرورتی	علقمہ شبلی	(اردو)	۱-۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء

نظمیں	شاعر	مترجم	شمارہ	سنہ اشاعت
گ				
گیتانجلی (بنگلہ)	رابندرناتھ ٹیگور	تاراچرن رستوگی (اردو)	۸-۷-۳	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
ل				
لغزش (بنگلہ)	پریمندر مترا	علقمہ شبلی (اردو)	۳۰-۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
م				
مادر گیاہ (بنگلہ)	جیبانند اداس	بدرالحسن (اردو)	۴۲-۱۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
مانجھی ہوشیار (بنگلہ)	قاضی نذرالاسلام	محمد امین (اردو)	۲-۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
مژدۂ سحر (بنگلہ)	کانتی مانا	قیصر شمیم (اردو)	۲۷-۶	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
مجھے بخش دینا (بنگلہ)	رابندرناتھ ٹیگور	علقمہ شبلی (اردو)	۴۶-۱۳	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
محبت (بنگلہ)	پرنپ بندھوپادھیائے	سید بشارت علی (اردو)	۵۹-۱۷	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
مسافرت/لین دین (بنگلہ)	کاجل چکرورتی	فہیم انور (اردو)	۴۸-۱۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۸ء
میری مکتی کی صدا (بنگلہ)	دورنا چاریہ گھوش	معصوم شرقی (اردو)	۴۵-۱۳	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۷ء
میرے لڑکپن میں (بنگلہ)	سنیل گنگوپادھیائے	فیروز عابد (اردو)	۴-۱	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
ن				
نغمہ ایک عاشق کا (بنگلہ)	بدھودیو بوس	علقمہ شبلی (اردو)	۱۵-۴	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
نظم (بنگلہ)	وشواناتھ بندھوپادھیائے	رونق نعیم (اردو)	۵۵-۵۴-۱۴	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
و				
وہ (بنگلہ)	کاجل چکرورتی	فہیم انور (اردو)	۵۹-۱۷	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
وہ کیوں نہیں آیا (بنگلہ)	سبھاش مکھوپادھیائے	علقمہ شبلی (اردو)	۶-۳	جولائی تا مارچ ۸۵-۱۹۸۶ء
ہ				
ہماری شرمیلی نظمیں	رنجیت داس	نصر غزالی	۲-۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
ہم لوگ	نندر رائے	خالدہ حسینی	۲۲-۵	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء

بنگلہ کہانیاں جو اردو میں ترجمہ ہوئیں

عنوان	افسانہ نگار	مترجم	شمارہ	سنہ اشاعت
		آ		
آداب	سمریش باسو	فیروز عابد	۱۴-۴۸	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۸ء
آسمانی چپل	پرشورام	شبیر احمد	۲۰-۷۰-۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
		ا		
اتفاق	دیپک چندر	شوکت عظیم	۱۲-۴۴	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
احتجاج	بولائی چند مکھرجی	ہمایوں جمیل خان	۱۵-۵۲-۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
اکسیر وقت	مہاسوتیا دیوی	م-ق-خان	۱۵-۵۲-۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
ایک ادھورا حساب	کنیائی کنڈو	شوکت عظیم	۷-۲۸	جنوری تا جون ۱۹۹۱ء
ایک خط محترم ممتحن صاحب کے نام	نارائن گنگوپادھیائے	شوکت عظیم	۱۷-۵۹	اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء
ایک ضروری نشست	چترنجن سین گپتا	ہمایوں جمیل خان	۱۷-۵۸	جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء
ایک نوکری خبردار	سدھانگشو گھوش	شوکت عظیم	۳-۶	جولائی ۱۹۸۵ء تا مارچ ۱۹۸۶ء
		ب		
باپ	نیلیما سین گنگوپادھیائے	علقمہ شبلی	۱۵-۵۴-۵۵	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
بارش	جگدیش سرنا	شوکت عظیم	۲۰-۷۰-۷۱	جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء
بو	سنیل گنگوپادھیائے	فیروز عابد	۱-۴	جنوری تا مارچ ۸۵-۱۹۸۶ء
بھارت	سید مصطفی سراج	فیروز عابد	۱۵-۵۲-۵۳	جنوری تا جون ۱۹۹۹ء
بھدرک	سوکانت بھٹاچاریہ	شانتی رنجن بھٹاچاریہ	۱-۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء

عنوان	افسانہ نگار	مترجم	شمارہ	سنہ اشاعت
بھوک	وکاش جانا	شوکت عظیم	۴-۱۹	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء
		ت		
تعفن	سمترا امترا	شوکت عظیم	۷-۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
		ج		
جب بارش آئی	ارون دھتی مکھرجی	سعید پریمی	۱۵-۵۴-۵۵	جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء
جیت گیا حضور	پرسورام	اسلم اختر	۸-۳۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
		چ		
چائے یا کافی	رماناتھ رائے	نسیم عزیزی	۸-۳۲	اپریل تا جون ۱۹۹۲ء
چھوکری	بن پھول	نصر غزالی	۵-۲۱-۲۰	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
چھوٹی سی بات	سنتوش کمار گھوش	شوکت عظیم	۲۰-۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
		ح		
حقیقت سے دور	برج بلبھ رائے	خالدہ حسینی	۱۱-۴۲	اکتوبر تا جون ۱۹۹۵ء
		د		
دو دوست	ستیہ جیت رے	عظیم اقبال	۱۴-۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
دو گھنٹے کی محبت	رام ناتھ رائے	عظیم انصاری	۲۰-۶۹	اپریل تا جون ۲۰۰۳ء
		ڈ		
ڈریسنگ ٹیبل	سلیل چودھری	کمال احمد	۶-۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
		س		
ساتھ ساتھ	بلائی چند مکھوپادھیائے	فہیم انور	۱۳-۴۵	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۷ء
سمجھوتہ	سمریش مجمدار	شوکت عظیم	۱-۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء

عنوان	افسانہ نگار	مترجم	شمارہ	سنہ اشاعت
		ش		
شراب کی بوتل	بشیر الہلال	احمد سعدی	۱۰-۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
		ف		
فاصلے	نور احمد صدیقی	احمد سعدی	۹-۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
فیصلہ	سنیل گنگو پادھیائے	جمیل احمد جمیل	۱۳-۴۵	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۴ء
		ک۔گ		
کرسی نامہ	سید مصطفےٰ سراج	شوکت عظیم	۶-۲۴	جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء
کون ہے وہ لوگ	منوج داس	سعید پریمی	۶-۲۷	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء
گھروالی	رابندر ناتھ ٹیگور	فیروز عابد	۴-۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
		ن		
نئے پانی کی آواز	سلبینہ حسین	احمد سعدی	۷-۳۲-۳۱	اکتوبر تا مارچ ۹۱-۱۹۹۲ء

بنگلہ مضامین جو اردو میں ترجمعہ ہوئے

مضامین	مصنف	مترجم	شمارہ	سنہ اشاعت
بنگلہ زبان کی لافانی		شاہد فروغی	۱۱-۴۲	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء
شاعر گوری پرسن مجمدار				
بمل مترا-ایک عظیم ناول نگار		خالق عبداللہ	۱۰-۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
تاراشنکر-باغ وبہار بڑے بابو	گوری شنکر بھٹاچاریہ	عاصم شہنواز شبلی	۱۰-۳۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
ترقی پسند شاعر-سبھاش مکھوپادھیائے		نصر غزالی	۳-۷-۸	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۴ء
ٹیگور کا آفاقی ذہن		علقمہ شبلی	۱-۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
سبھاش مکھوپادھیائے		شانتی رنجن بھٹاچاریہ	۱-۳	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
عہد نو	رابندر ناتھ ٹیگور	سمیع اللہ	۱۶-۵۶-۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
قاضی نذر اسلام کا عشق		احمد سعدی	۱۱-۴۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
منحرف رویوں کا شاعر شکتی چٹوپادھیائے		نصر غزالی	۱-۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء

بنگلہ ڈراما جو اردو میں ترجمہ ہوئے

ڈراما	ڈرامہ نگار	مترجم	شمارہ	سنہ اشاعت
		آ - ا		
آخر شب کے مسافر	رتن کمار گھوش	کمال احمد	۱۳-۴۵	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۷ء
اسے پھونک ڈالو	مدھو گوسوامی	جمیل احمد	۱۴-۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
املی کا پیڑ	منوج مترا	قیصر شمیم	۳-۷-۸	اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء
اور طوطے نے کہا	منوج مترا	کمال احمد	۴-۱۷	اپریل تا جون ۱۹۸۸ء
		پ ج د ڈ		
پرواز سے پہلے	چندن سین	کمال احمد	۷-۲۸	جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء
جو سچ نہیں ہے	سمبل بنرجی	کمال احمد	۴-۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
دھند	سنیل دت	شوکت عظیم	۹-۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
ڈیڑھ سیر چاول	بچن سین گپتا	شوکت عظیم	۸-۳۲	اپریل تا جون ۱۹۹۲ء
		ر ص غ ک		
رہائی	بادل سرکار	کمال احمد	۳-۶	جولائی تا مارچ ۱۹۸۶ء
ریحان	ستیہ بندو پادھیائے	شوکت عظیم	۶-۲۶	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء
صبح کا بھولا	سر بجیت گوسوامی	کمال احمد	۸-۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
غلام بادشاہ	بیدو ناتھ مکھو پادھیائے	فیروز عابد	۱۰-۳۹	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
کوے کا کردار	منوج مترا	قیصر شمیم	۱-۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء
		گ		
گرم ہات	اندر جیت سین	کمال احمد	۵-۲۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء
گرومی رکھی موت	سنیل گنگو پادھیائے	ایس-ایم-حیات	۱-۴	جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء
گلشن	شیاما کانت داس	کمال احمد	۷-۳۱-۳۲	اکتوبر تا مارچ ۹۲-۱۹۹۱ء
		و		
وہ بھی چور	منوج مترا	احمد کمال	۴-۱۹	جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء
ویسوویس	شانتی چکرورتی	احمد کمال	۱-۱	اپریل تا جون ۱۹۸۴ء

دوسری زبانوں سے ترجمعه

عنوان	مصنف	مترجم	شمارہ	سنہ اشاعت
		آ-ا		
افسر کا تولیہ	(ہندی) گلاب سنگھ	نسیم فاطمہ	۱۰-۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
ایک معمولی عورت	(آسٹریلیائی)	ابوالخیر محمد فاروق	۲۱-۲۰	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
ایک ایماندار شہر	(ہنگریائی)	روشن لال روشن	۱۳-۴۵	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۷ء
		ب		
بلب اور پروانے	(ہندی) وی-پی-سنگھ	وحید اختر انصاری	۶۸-۶۷	اکتوبر تا مارچ ۲۰۰۳ء
بلیک فرائی ڈے	(ہندی) سدھا اروڑہ	اسعد علی چاپدانوی	۱۴-۵۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء
بے چاری لڑکی	(انگریزی) چیخوف	نذیر الحسن انصاری	۷-۳۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
بیساکھی	(ہندی) جے شری کارتک	زین اللہ صدیقی	۸-۳۳	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء
		پ ت		
پاپا ہم ہندوستان لینگے	(ہندی) سریش کانت	شوکت عظیم	۱۶-۵۶-۵۷	جنوری تا جون ۲۰۰۰ء
پراگندہ	(مراٹھی) شانتا رام	م-ناگ	۱۰-۳۷	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
پتھر سے گفتگو		سعید رحمانی	۱۸-۶۱-۶۰	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
تنہا شہسوار		زاہد امر	۱۸-۶۱-۶۰	جنوری تا جون ۲۰۰۱ء
تیسرا خوف	(ہندی) منو بھنڈاری	شہریار احمد	۱۲-۴۳	جنوری تا جون ۱۹۹۶ء
		چ		
چابی		سید بشارت علی	۱۹-۶۴-۶۳	اکتوبر تا مارچ ۰۱-۲۰۰۲ء
چائے کی چھنی	(ہندی) وی-پی-سنگھ	وحید اختر انصاری	۲۰-۶۸-۶۷	اکتوبر تا مارچ ۲۰۰۳ء
		خ		
خط	(ہندی) دیانند انت	احمد علی	۹-۳۵	اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء
خوف	(ہندی) بھیشم ساہنی	احمد علی	۸-۳۲	اپریل تا جون ۱۹۹۲ء
خواب	(اڑیہ) سریندر ہنستی	کرامت علی کرامت	۴-۱۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۷ء
		د		
دو پھول		محمد حسین	۱۹-۶۶-۶۵	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء

عنوان	مصنف	مترجم	شمارہ	سنہ اشاعت
س ش ط ع غ ق				
سانپ سیڑھی	(مراٹھی) جیوتی ناسکر	متین انصاری	۳۶-۹	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
سرنگی شیر	رسکن بانڈ	زاہدامر	۶۷-۶۸-۲۰	اکتوبر تا مارچ ۲۰۰۳ء
سوال	(نیپالی) وشویشور پرساد کوئرالا	محمد حسین	۴۶-۱۳	اپریل تا جون ۱۹۹۷ء
شوکیش	(انگریزی) لن ڈیکر	آزاد بہراپچی	۴۴-۱۲	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء
طلاق	(چینی) لوشن	محمد حسنین	۷۱-۷۰-۲۰	جولائی تا دسمبر ۰۲-۲۰۰۳ء
عہد وفا	(روسی) یوری ناگیبن	نذیر الحسن انصاری	۳۷-۱۰	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
غریبی ریکھا		احمد علی	۶۳-۶۴-۱۹	اکتوبر تا مارچ ۰۱-۲۰۰۲ء
قاتلوں کی پشیمانی	(انگریزی) پتھلیشور	شہریار احمد	۳۹-۱۰	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء
ک گ				
کتے		ابوبکر جیلانی	۶۵-۶۶-۱۹	اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء
کچھوا (ویت نامی)		نذیر الحسن انصاری	۲۰-۲۱-۵	جنوری تا جون ۱۹۸۹ء
کلمنجارو (انگریزی)	ارنسٹ ہمینگ وے	ابو یوسف	۴۱-۱۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء
گھنٹیاں (جاپانی)	ماتسوتا کوکاباگوچی	محمد حسنین	۴۸-۱۴	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۸ء
م ن ی				
ماسٹر جی		اسلم اختر	۲۳-۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
مالک خان		ابوالخیر محمد فاروق	۲۳-۵	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۹ء
محبت ایک داستان (اڑیہ)	سریندر ہنستی	کرامت علی کرامت	۳-۱	اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء
ندی کے کنارے (ملیالم)	ایس۔کے۔پوٹیکر	شہریار احمد	۳۸-۱۰	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء
یہ ڈرامہ ہے ڈرامہ	(انگریزی) لوپاساں	ابو یوسف	۳۰-۷	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء
ڈراما				
بدلتا ہے رنگ آسمان کیسے کیسے	اودے شنکر بھٹ	احمد علی	۳۷-۱۰	جنوری تا جون ۱۹۹۴ء
سموم	اگسٹ اسٹرنڈبیری	جاوید دانش	۳۴-۸	اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۳ء
کلینڈر کا آخری صفحہ	(ہندی) رام کمار ورما	احمد علی	۴۱-۱۱	جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء

تبصرے

شمارہ ۲ جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء

۱۔ کردار کا غازی / قاضی عدیل عباسی — مبصر: قیصر شمیم

۲۔ ماہنامہ "انکشاف" ہوڑہ / مدیر۔ کلیم حاذق — " : اسد الزماں اسد

شمارہ ۴ جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء

۱۔ سیرت شیخ ابن سینا کے بعض پہلو اور القانون فی الطلب کا مطالعاتی جائزہ / مولانا حکیم محمد زماں حسینی — مبصر: رئیس الدین فریدی

۲۔ غلطہائے مضامین / پروفیسر عطا کاکوی — " : عبدالمنان

۳۔ اعجاز ابتدائی / عطاء الرحمٰن شا — " : قیصر شمیم

شمارہ ۷۔۸ اپریل تا ستمبر ۱۹۸۶ء

۱۔ مغربی بنگال کا ٹیگور نمبر / — مبصر: قیصر شمیم

۲۔ اردو ادب میں عہدویوں کا حصہ / سید لفرت مہدی بداللہی — " : رئیس الدین فریدی

۳۔ لمحوں کا سفر / نذیر فتح پوری — " : عبدالمنان

شمارہ ۱۲ جنوری تا مارچ ۱۹۸۸ء

۱۔ جوہر نامہ / حکیم محمد عرفان الحسینی — مبصر: رئیس الدین فریدی

۲۔ اعتبار / علیم اللہ حالی — " : نصر غزالی

۳۔ محب وطن اقبال / سید مظفر حسین برنی — " : علقمہ شبلی

شمارہ ۱۷ اپریل تا جون ۱۹۸۸ء

۱۔ غزالانِ سخن — مبصر: رئیس الدین فریدی

۲۔ ماہنامہ "شیرازہ"۔ سری نگر / جموں و کشمیر کلچرا اکاڈمی — " : رئیس الدین فریدی

شمارہ ۱۸۔۱۹ جولائی تا دسمبر ۱۹۸۸ء

۱۔ تجلیات حرمین / رخسانہ نکہت امریانی — مبصر: علقمہ شبلی

۲۔ بدلتے موسم کی آہٹ / اشہر ہاشمی — " : نصر غزالی

۳۔ غزالاں / حفیظ بنارسی — " : نصر غزالی

شمارہ ۲۰،۲۱ جنوری تا جون ۱۹۸۹ء

۱۔ گلاب رُت / مصطفےٰ مومن — مبصر: نصر غزالی

شمارہ ۲۲ جولائی تا ستمبر ۱۹۸۹ء

۱۔ یادوں کے سائبان / عارف خورشید — مبصر: فیروز عابد

۲۔ آدھے ادھورے / خورشید عالم — " : فیروز عابد

شمارہ ۲۴ جنوری تا مارچ ۱۹۹۰ء

۱۔ قومی کتابیات / مدیر۔ اقبال احمد — مبصر: مولانا ایم۔ کے معصومی

۲۔ شاد کا عہد اور فن (حصہ دوم) / نقی احمد ارشاد — " : مولانا ایم۔ کے معصومی

۳۔ خلیل الرحمن اعظمی۔ ترقی پسندی سے جدیدیت تک / ڈاکٹر اسلام عشرت — " : نصر غزالی

شمارہ ۲۶ جولائی تا ستمبر ۱۹۹۰ء

۱۔ منتخب التذکرہ / جیے جیے متر ا ارمان مرتب ڈاکٹر رئیس انور رحمان — مبصر: ابو محفوظ الکریم معصومی

۲۔ پردے کے سامنے / پٹنہ بک امپوریم — " : قیصر شمیم

۳۔ رنگِ تماشا / حمید الماس — مبصر: علقمہ شبلی

شمارہ ۲۷ اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۰ء

۱۔ قانون کی تبعی / شمیں مظفر پوری — مبصر: شاہ مقبول احمد

۲۔ تنہا تنہا / سید شکیل دسنوی — " : عبدالمنان

شمارہ ۲۸ جنوری تا مارچ ۱۹۹۱ء

۱۔ شایگان / ڈاکٹر طلحہ رضوی برق — مبصر: شاہ مقبول احمد

۲۔ ترسیل سخن / ناوک حمزہ پوری — " : شاہ مقبول احمد

شمارہ ۲۹ اپریل تا جون ۱۹۹۱ء

۱۔ پردہ سخن کا / مظفر حنفی — مبصر: حسن نعیم

شمارہ ۳۰ جولائی تا ستمبر ۱۹۹۱ء

۱۔ انکار سے اظہار تک / مصطفےٰ اکبر — مبصر: س۔ ل

۲۔ جذبِ رواں / جے ڈی سیٹھی جذب — مبصر: مظفر حنفی

۳۔ متاعِ آخری شب / محسن زیدی — " : علقمہ شبلی

شمارہ ۳۱۔۳۲ اکتوبر ۱۹۹۱ء تا مارچ ۱۹۹۲ء

۱۔ کمندِ حرف / — مبصر: مولانا اے ایم کے معصومی

۲۔ اثبات / — " : نصر غزالی

شمارہ ۳۲ اپریل تا جون ۱۹۹۲ء

۱۔ ہندوستان کی جدوجہد آزادی میں اردو شاعری کا حصّہ / ڈاکٹر درخشاں ناجور — مبصر: محمد امین

۲۔ لہوترنگ / راشد احسن — " : رئیس احمد جعفری

۳۔ سنسان جنگلوں کا راستہ / شبیر اختر — " : فیروز عابد

شمارہ ۳۳ جولائی تا ستمبر ۱۹۹۲ء

۱۔ معتبر ضین ابوالکلام آزاد / عبداللطیف اعظمی — مبصر: مولانا اے ایم کے معصومی

۲۔ ماضی کے تعاقب میں / یونس احمر — " : علقمہ شبلی

شمارہ ۳۴ اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۲ء۔ ۱۹۹۳ء

۱۔ کوئے وفا / صاحبزادہ شبیر کمال عباسی — مبصر: رئیس الدین فریدی

۲۔ نقدِ سخن / ارتضی رضوی — " : شاہ مقبول احمد

۳۔ اردو کا زندانی ادب / ڈاکٹر سعادت علی صدیقی — " : علقمہ شبلی

۴۔ لہو کے چراغ / عاشق فیض آبادی — " : سعید پریمی

۵۔ سوچ لیجئے / نورالعین علی — " : عبدالمنان

شمارہ ۳۵ اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء

۱۔ نئی الف لیلیٰ / شین مظفر پوری — مبصر: عبدالمنان

شمارہ ۳۶ اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء

۱۔ مرصعِ حلم / وقار حلم سیدلگوی — مبصر: ابو محفوظ الکریم معصومی

۲۔ پیراہنِ جاں / منظر شہاب — " : پروفیسر شاہ مقبول احمد

۳۔ کالے جسموں کی ریاضت / مرتبین خالد سہیل — مبصر: پروفیسر علقمہ شبلی

۴۔ اپنے سائے کے سوا / ڈاکٹر اختر بستوی — " : پروفیسر نصر غزالی

شمارہ ۳۷ جنوری تا جون ۱۹۹۴ء

۱۔ شبلی نعمانی کے مقالات کا تنقیدی جائزہ / ڈاکٹر عبدالرحیم انصاری — مبصر: شاہ مقبول احمد

۲۔ ڈراما ''کبھی ایسا بھی ہوتا ہے'' / شکیل شاہ جہاں — " : ڈاکٹر عبدالمنان

۳۔ مغربی بنگال میں بچوں کا اردو ادب / عاصم شہواز شبلی — " : ڈاکٹر عبدالمنان

۴۔ آتشِ چنار / شام بارک پوری — " : فیروز عابد

شمارہ ۳۸ جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء

۱۔ رشحاتِ قلم / طیبت بخش بدایونی — مبصر: ابو محفوظ الکریم معصومی

۲۔ اکثر یاد آتے ہیں / مظہر امام — " : علقمہ شبلی

۳۔ منشا یاد کے بہتریں افسانے / امجد اسلام امجد — مبصر: پروفیسر نصر غزالی

۴۔ رات کے آخر ہوتے ہوتے / عین تابش — " : ڈاکٹر محمد سمیع اللہ اسد

۵۔ روایت و درایت / ڈاکٹر کلیم سہسرامی — " : ڈاکٹر عبدالمنان

۶۔ منٹو اور آٹلو / شیوین نیازی — " : بدر الحسن

شمارہ ۳۹ اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء

۱۔ چشم وا / بندگی سید شاہ محمد برہان الدین بقا نظامی — مبصر: ابو محفوظ الکریم معصومی

۲۔ جہاد / مظہر سلیم — " : رئیس الدین فریدی

۳۔ ریت پر اگا ہوا گلاب / عشرت بیتاب — " : ڈاکٹر عبدالمنان

۴۔ امراؤ جان ادا ایک خصوصی مطالعہ / ڈاکٹر شاہد جمیل — " : پروفیسر نصر غزالی

۵۔ ادھار کی ٹوپی (طنز و مزاح) / فرید الدین فریدی — " : فیروز عابد

۶۔ روپ روپ تیری تجلی / شمیم انجم وارثی — " : بدر الحسن

شمارہ ۴۰ جنوری تا جون ۱۹۹۵ء

۱۔ حلب مضاعف القرآن / ابوالکیف نثار احمد خان — مبصر: ابومحفوظ الکریم معصومی

۲۔ ثبات / صبا اکبرآبادی — " : ابومحفوظ الکریم معصومی

۳۔ دوسرا شجر / شجاع خاور — " : علقمہ شبلی

۴۔ اردو رسائل / مرتب عابد رضا بیدار — " : علقمہ شبلی

۵۔ املا نامہ / مرتب ڈاکٹر گوپی چند نارنگ — " : رئیس احمد جعفری

۶۔ فکرو تحقیق / ڈاکٹر فہمیدہ بیگم اور دوسرے — " : رئیس احمد جعفری

۷۔ خرام حرف / دلکش ساگری (مرحوم) — " : رئیس احمد جعفری

شمارہ ۴۱ جولائی تا ستمبر ۱۹۹۵ء

۱۔ چاندی کے پھول — مبصر: رئیس الدین فریدی

۲۔ محرم راز — " : رئیس الدین فریدی

۳۔ حرف نم دیدہ — " : رئیس احمد جعفری

۴۔ نگارشات — " : فیروز

۵۔ قطار میں آیئے — " : بدرالحسن

شمارہ ۴۲ اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۵ء

۱۔ شخصیت اور کردار / — مبصر: شاہ مقبول احمد

۲۔ نالہ شبگیر / — " : رئیس الدین فریدی

۳۔ آخری خواب سے پہلے / — " : رئیس احمد جعفری

۴۔ خلاف روشنائی / — " : رئیس احمد جعفری

شمارہ ۴۳ جنوری تا جون ۱۹۹۶ء

۱۔ افکار سلیم / حشمت کمال پاشا — مبصر: عبدالرؤف

۲۔ تحقیقی نقوش / علیم صبا نویدی — " : علقمہ شبلی

۳۔ خودرو / سید بشارت علی — " : نصر غزالی

۴۔ لفظ لفظ / کلیم سرونجی — " : عبدالمنان

شمارہ ۴۴ جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء

۱۔ سمند بولتا ہے / رونق نعیم — مبصر: عبدالمنان

۲۔ دامن کہسار / لیاقت حسین شرر — " : عبدالمنان

۳۔ روشن عبارت / سید رحمانی — " : بدرالحسن

۴۔ تلاش بصیرت / ساجدہ زیدی — " : ابومحفوظ الکریم معصومی

۵۔ اثبات ونفی / مدیر عاصم شہنواز شبلی — " : عبدالمنان

۶۔ چاندنی کا درد / منصور اعجاز — " : رئیس الدین فریدی

شمارہ ۴۵ اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۷ء

۱۔ نواب والاجاہ اور حضرت العلام عبدالغنی فرنگی محلی / علیم صبا نویدی — مبصر: ابومحفوظ الکریم معصومی

۲۔ جذب عشق / مرتب ڈاکٹر عبدالرؤف — " : ابومحفوظ الکریم معصومی

۳۔ عرفان محبت / پرکاش ناتھ پرویز — " : مظفر حنفی

۴۔ شہیر جبرئیل / بقا نظامی — " : مظفر حنفی

۵۔ سنگ احساس / انور پانی پتی — " : سالک لکھنوی

شمارہ ۴۶ اپریل تا جون ۱۹۹۷ء

۱۔ صبح کا ستارہ / احتشام اختر — مبصر: مظفر حنفی

۲۔ سرہانے کا چراغ / عزیز تمنائی — " : مظفر حنفی

شمارہ ۴۷ جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء

۱۔ گرداب کی شناوری / زہرا داؤدی — مبصر: محمد امین

۲۔ مولانا محمد علی جوہر۔ ایک عہد ساز شخصیت / فضل حق — " : پروفیسر عبدالمنان

۳۔ پریم چند کے ناولوں میں خواتین کے مسائل کی عکاسی / ڈاکٹر سیما فاروقی — " : پروفیسر عبدالمنان

شمارہ ۴۸ اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۸ء

۱۔ سن اے کاتب / جابر حسین — مبصر: علقمہ شبلی

۲۔ لمحے لمحے سرماہی رسالے (بدایونی) — مبصر: علقمہ شبلی

شمارہ ۴۹۔۵۰ اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء

۱۔ رسالہ مغربی بنگال (فیض نمبر) — مبصر: سالک لکھنوی

۲۔ سانس کی دھار / قیصر شمیم — " : اس الزمان اسد

۳۔ بے ثمر حیات / عشرت بیتاب — " : فیروز عابد

شمارہ ۵۱۔۵۲ اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء

۱۔ مضامین مقبول / ڈاکٹر مقبول احمد — مبصر: علقمہ شبلی

شمارہ ۵۲۔۵۳ جنوری تا جون ۱۹۹۹ء

۱۔ مغربی بنگال میں اردو غزل آزادی کے بعد / جاوید ارشد — مبصر: علقمہ شبلی

۲۔ تشبیہات واستعاراتِ اقبال / گوہر بھاگلپوری — ": اسدالزمان اسد

۳۔ دلِ من / یعقوب یاور — ": رئیس احمد جعفری

۴۔ اردو فکشن کے ارتقاء میں عصمت چغتائی کا حصہ / ڈاکٹر اشرف — ": نصر غزالی

۵۔ نشاط درد / جوہر بلیاوی — ": عبدالمنان

۶۔ مغربی بنگال میں اردو ڈرامے کا سفر / نوشاد رضا — ": کمال احمد

شمارہ ۵۴۔۵۵ جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء

۱۔ نگارستان تاریخ / کلیم سرونجی — مبصر: ابو محفوظ الکریم معصومی

۲۔ شاخ زیتوں / رمز عظیم آبادی — ": مظفر حنفی

۳۔ مطلع / حسین الحق — ": علقمہ شبلی

۴۔ جہاں آرا / کبریٰ بیگم — ": بدرالحسن

شمارہ ۵۶۔۵۷ جنوری تا جون ۲۰۰۰ء

۱۔ شب شکن / ظفر ہاشمی — مبصر: ظہیر انور

۲۔ ایک انار سو بیمار / ڈاکٹر بانو سرتاج قاضی — ": ظہیر انور

۳۔ اسپورٹس کی دنیا / الف انصاری — ": بدرالحسن

۴۔ چھیاں چھیاں / فراغ روہوی — مبصر: ابوالکلام رحمانی

۵۔ بچوں کی رباعیاں / عادل اسیر دہلوی — ": حشمت کمال پاشا

شمارہ ۵۸ جولائی ۲۰۰۰ء تا ستمبر ۲۰۰۰ء

۱۔ خواتین ہند کے تاریخی کارنامے / فصل حق عظیم آبادی — مبصر: اسدالزماں

۲۔ سہ ماہی مژگاں / ایس۔ ایچ۔ بھارتی۔ نوشاد مومن — ": محمد سمیع اللہ اسد

۳۔ ناآشنا جتس / سید بشارت علی — ": نصر غزالی

۴۔ شطرنج کے مہرے / عابد ضمیر — ": عبدالمنان

شمارہ ۵۹ اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء

۱۔ صدائے کرب / عزیز حسین عزیز — مبصر: انجم عظیم آبادی

۲۔ فکر کے دریچے / نور طلعت پوری — ": عبدالمنان

۳۔ لمحے لمحے / "بدایوں" کے عشرت کرنپوری نمبر — ": ابوزر ہاشمی

۴۔ ایک پل کا فاصلہ / حسین رہبر — ": بدرالحسن

۵۔ بچوں کی رباعیاں / ناشر مکتبہ اسلامی دہلی — ": حشمت کمال پاشا

شمارہ ۶۱-۶۰ جنوری تا جون ۲۰۰۱ء

کتاب / مصنف	مبصر
۱۔ ''مغربی بنگال'' (ٹیپو سلطان نمبر) / حکومت مغربی بنگال	مبصر: سالک لکھنوی
۲۔ تحریک و تعبیر / یعقوب یاور	" : علقمہ شبلی
۳۔ اردو تنقید کا سفر / ڈاکٹر تابش مہدی	" : علقمہ شبلی
۴۔ پہاڑ کانپتے ہوئے / قیصر شمیم	" : اعزاز افضل
۵۔ اظہار / نعیم انیس	" : ابوذر ہاشمی
۶۔ منتری جی کی آتم کتھا / انل گندوترہ	" : (کا نام نہیں)

شمارہ ۶۲ جولائی تا ستمبر ۲۰۰۱ء

کتاب / مصنف	مبصر
۱۔ ذکر محفوظ / کمال جعفری	مبصر: مولانا اے۔ایم کے معصومی
۲۔ کیف دروں / محمد شفیع	" : مولانا اے۔ایم کے معصومی
۳۔ حیات ابوالکلام آزاد / عبدالقوی دسنوی	مبصر: علقمہ شبلی
۴۔ اردو مثنویوں میں نسوانی کردار / غدرا رعنا عثمانی	" : رئیس احمد جعفری
۵۔ اردو ادب کے ارتقا میں غازی پور کی خدمت / ڈاکٹر علی شیر خاں	" : رئیس احمد جعفری
۶۔ لفظوں کا سفر / شورش	" : ڈاکٹر شمیم انور
۷۔ ضلع بردوان میں اردو ڈرامہ / سہیل ارشد	" : کمال احمد

شمارہ ۶۴-۶۳ اکتوبر ۲۰۰۱ء تا مارچ ۲۰۰۲ء

کتاب / مصنف	مبصر
۱۔ سید حرمت الاکرام حیات و خدمات / ڈاکٹر ایس۔جی۔آئی حیدر	مبصر: کلیم حاذق
۲۔ تشکیل و تعبیر / عطا عابدی	" : ڈاکٹر شمیم انور
۳۔ بچے پھول ہوتے ہیں / محسن باعش حسرت	" : حشمت کمال پاشا
۴۔ صدائے خاموشی / آزاد سونی پتی	" : ناظم سلطان پوری

شمارہ ۶۶-۶۵ اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء

کتاب / مصنف	مبصر
۱۔ پکار / الحاج مولانا محمد قاسم علوی	مبصر: مولانا ابومحفوظ الکریم جعفری
۲۔ شاد عارفی: فن اور فنکار / مظفر حنفی	" : نصر غزالی
۳۔ جگن ناتھ آزاد فکر و فن / محمد منظور عالم	مبصر: ڈاکٹر شمیم انور
۴۔ آنا کو آنے دو / احمد صغیر	" : فیروز عابد
۵۔ جانور کوئز / پرندہ کوئز / عبدالودود انصاری	" : نورالہدیٰ

شمارہ ۶۸-۶۷ اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء

کتاب / مصنف	مبصر
۱۔ آغا حشر کاشمیری حیات اور ڈراما نگاری / اقبال جاوید /	مبصر: سالک لکھنوی
۲۔ اردو ناول پر تقسیم ہند کے المیے کے اثرات / محمد نسیم	" : عاصم شاہنواز شبلی
۳۔ جگن ناتھ آزاد بہ حیثیت شاعر / محمد جمشید اخوانی	" : عاصم شاہنواز شبلی

شمارہ ۶۹ اپریل تا جون ۲۰۰۳ء

کتاب / مصنف	مبصر
۱۔ مناظر نام / ڈاکٹر عبدالمنان طرزی (منظوم)	مبصر: اے۔ایم۔کے معصومی

شمارہ ۷۱۔۷۰ جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء

۱۔ اونچائیوں سے اترتی صدا / نصر غزالی مبصر: ڈاکٹر یوسف تقی

وفیات

شمارہ ۳۵ اپریل تا ستمبر ۱۹۹۳ء

۱۔ گورنر پروفیسر سید نورالحسن۔ مالک رام۔ گوپال۔ پروفیسر مشتاق انجم۔ مفتی شوکت علی فہمی

شمارہ ۳۶ اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۳ء

۱۔ شانتی رنجن بھٹاچاریہ

شمارہ ۳۷ جنوری تا جون ۱۹۹۴ء

۱۔ شمس الزماں۔ ڈاکٹر سعادت علی صدیقی

شمارہ ۳۸ جولائی تا ستمبر ۱۹۹۴ء

۱۔ ساحر ہوشیار پوری

شمارہ ۳۹ اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۴ء

۱۔ پروین شاکر

شمارہ ۴۳ جنوری تا جون ۱۹۹۶ء

۱۔ پروفیسر خواجہ احمد فاروقی۔ فاروق شفق۔ اوپندر ناتھ اشک۔ پروفیسر نعیم احمد۔ اختر الایمان

شمارہ ۴۴ جولائی تا ستمبر ۱۹۹۶ء

۱۔ پروفیسر ضیاالحسن فاروقی۔ دلیپ سنگھ۔ شین مظفر پوری

شمارہ ۴۵ اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۷ء

۱۔ رام لعل۔ منظر سلیم۔ وحید اختر۔ شجاعت علی سندیلوی۔ رمز عظیم آبادی

شمارہ ۴۶ اپریل تا جون ۱۹۹۷ء

۱۔ محبوب حسین جگر۔ شکیل جمالی۔ آنند نرائن ملا۔ ڈاکٹر نظام الدین نظام

شمارہ ۴۷ جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء

۱۔ الیاس احمد گدی۔ نعیم الدین فضا

شمارہ ۴۸ اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۸ء

۱۔ محمد دایاز۔ مہدی عباس حسینی۔ رباب جعفری۔ ذہین نقوی۔ پروفیسر خلیق احمد نظامی۔ بیگم ممتاز مرزا

شمارہ ۵۰۔۴۹ اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء

۱۔ دلاور نگار۔ قیوم خضر۔ پروفیسر شاہ عطاالرحمن۔ محمد سلمان عباسی۔ ڈاکٹر ہارون ایوب، ایم۔ حسیب خان۔ سید شہاب الدین دسنوی، خلش امتیازی۔ بشمبر ناتھ پانڈے۔ عبدالرشید ارمان۔ ڈاکٹر اختر بستوی۔ قیصر قلندر۔ شبہ الحسن نوہروی

شمارہ ۵۱ اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء

۱۔ سمت پرکاش شوق۔ وامق جونپوری۔ راج نرائن راز۔ بیتاب صدیقی۔ راز مظہری

شمارہ ۵۲۔۵۳ جنوری تا جون ۱۹۹۹ء

۱۔ پروفیسر شاہ مقبول احمد۔ حامی گورکھپوری۔ خمار بارہ بنکوی۔ صابر دت۔ مجیب الرحمن۔ حیات اللہ انصاری

شمارہ ۵۵۔۵۴ جولائی تا دسمبر ۱۹۹۹ء

۱۔ حکیم عبدالحمید۔ حسرت جے پوری۔ پروفیسر عطا کریم برق۔ نشاط انصاری۔ احمد سعدی۔ اندر سروپ دت نادان

شمارہ ۵۷۔۵۶ جنوری تا جون ۲۰۰۰ء

۱۔ شفیق الرحمن۔ حفیظ میرٹھی۔ شہاب جعفری۔ خالد وصی اللہ۔ کیول سوری

شمارہ ۵۸ جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء

۱۔ انجم رومانی۔ حمید انور۔ نوشاد نوری۔ عین رشید۔ ڈاکٹر نگہت سلطانہ

شمارہ ۵۹ اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء

۱۔ ڈاکٹر نورالحسن ہاشمی

شمارہ ۶۱۔۶۰ جنوری تا جون ۲۰۰۱ء

۱۔ ڈاکٹر شبیر عالم۔ رئیس الدین فریدی۔ کالی داس گپتا رضا۔ ضیا الدین احمد

شمارہ ۶۲ جولائی تا ستمبر ۲۰۰۱ء

۱۔ قتیل شفائی۔ ڈاکٹر صغیث الدین فریدی۔ مشتاق احمد

شمارہ ۶۴۔۶۳ اکتوبر تا مارچ ۲۰۰۲ء

۱۔ آل احمد سرور۔ شہور عالم آفاقی۔ ہرچرن چاؤلہ۔ شام بارکپوری۔ ظہیر کیفی۔ جلیل عشرت۔ والی آسی اختر حسین۔ مضطر عظیم آبادی
۔ ڈاکٹر راز عظیم۔ سلامت اللہ۔ قیصر سلطان پوری۔ ہیرانند سوز۔ مولانا قاضی مجاہد الاسلام قاسمی۔ نجش لائل پوری۔ ہرنام سنگھ مہجور۔

شمارہ ۶۶۔۶۵ اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء

۱۔ مصور سبزواری۔ رمز آفاقی۔ اکرم فاروقی۔ غلام رسول ساجد۔ ابوجعفری زیدی۔ عبداللطیف اعظمی۔ عثمان اسد۔ صہبا لکھنوی۔ ڈاکٹر ابومحمد سحر۔ بشیر احمد خان غوری

شمارہ ۶۸۔۶۷ اکتوبر ۲۰۰۲ء تا مارچ ۲۰۰۳ء

۱۔ جون ایلیا۔ سریندر پرکاش۔ جعفر عباس۔ ریوتی لال شاہ۔ رابعہ سلطانہ ناشاد۔ ہری دنش رائے بچن۔ تعزیتی قرارداد (ریوتی لال شاہ)

شمارہ ۶۹ اپریل تا جون ۲۰۰۳ء

۱۔ بیگم حمیدہ سلطان۔ سید ضیاالحسن ندوی۔ شاہ الحسن ندوی۔ شاہ مشتاق احمد۔ ارشد صدیقی۔ اسعد بدایونی۔ امیر قزلباش

شمارہ ۷۱۔۷۰ جولائی تا ستمبر ۲۰۰۳ء

۱۔ ابن فرید۔ سید شاکر حسین رضوی۔ مراد علی خان نشاط۔ رام پرکاش راہی۔ خورشید ملک محمد ایوب سالک بیکانیری۔ نازش انصاری۔ مرزا غلام حسین بیگ۔ محافظ حیدر۔ اسماعیل آذر۔ وفا ملک پوری۔ بھیشم ساہنی

خبرنامہ

شمارہ ۱ اپریل تا جون ۱۹۸۴ء

۱۔ پرویز شاہدی ایوارڈ اور مولانا ملیح آبادی ایوارڈ
۲۔ مغربی بنگال اردو اکاڈمی کی کاوشیں اور کامیابیاں۔ از محمد امین
۳۔ جنرل کونسل کی میٹنگ اور سکریٹری کی رپورٹ
۴۔ کلیم الدین، قاضی عبدالودود اور ساغر نظامی کی رفات پر تعزیتی جلسے

۵۔ کتابوں پر انعامات ۱۹۸۳ء کیلئے اکاڈمی کو مولولہ کتب
۶۔ غیر اردو داں حضرات کیلئے اردو کورس (تصویر)

شمارہ ۲ جولائی تا ستمبر ۱۹۸۴ء

۱۔ بنگلہ۔اردو لغات کی اشاعتی سرگرمیاں
۲۔ رفیقِ تحقیق کی اسکیم کا آغاز
۳۔ درجہ ششم کیلئے طلبا وظائف؟
۴۔ درسی کتابوں کی سیر پنر
۵۔ مسودات پر اشاعتی اعانت
۶۔ اکاڈمی کا اشاعتی پروگرام
۷۔ اکاڈمی کے ڈراموں کا پروگرام
۸۔ ادیبوں کی مالی امداد
۹۔ اکاڈمی کا جلسہ تقسیم انعامات
۱۰۔ اردو صحافت امتحانات کے نتائج

شمارہ ۳ اکتوبر تا دسمبر ۱۹۸۴ء

۱۔ ۱۹۸۳ء کی مطبوعات پر دیئے گئے انعامات
۲۔ منتخبات اردو کی مقبولیت
۳۔ راجندر سنگھ بیدی کا سوگ
۴۔ جنرل کونسل کے ساتویں اجلاس کی کاروائی
۵۔ اکاڈمی کا بجٹ ایک نظر میں
۶۔ جنرل کونسل کی میٹنگ۔سکریٹری کی رپورٹ
۷۔ شری متی اندرا گاندھی کا سوگ
۸۔ بنگال میں اردو شاعری ایک دستاویز
۹۔ صدائے زنداں کی اشاعت
۱۰۔ طلباء کو وظائف
۱۱۔ اردو اکادمی کی مختلف النوع ادبی تقریبات

شمارہ ۴ جنوری تا مارچ ۱۹۸۵ء

۱۔ ڈاکٹر ظفر اوگانوی کو مولانا ملیح آبادی ایوارڈ ۱۹۸۴ء
۲۔ ڈاکٹر خلیق انجم کو پرویز شاہدی ایوارڈ ۱۹۸۴ء
۳۔ اردو کے مسائل پر اکاڈمی کے وفد کی وزیر اعلیٰ سے ملاقات
۴۔ اردو ٹائپ لائنگ کورس کامیاب امیدوار اور انکی فہرست
۵۔ جنرل کونسل اور گورننگ باڈی کی تشکیل نو۔مغربی بنگال اردو اکاڈمی
۶۔ ڈاکٹر شجاعت علی سندیلوی اور شفاعت علی اکاڈمی میں

۷۔ ہوڑہ میں اردو اکادمی کی دو روزہ تقریبات
۸۔ اکاڈمی کے وفد کی سکنڈری ایجوکیشن بورڈ کے صدر سے ملاقات

شمارہ ۵ اپریل تا جون ۱۹۸۵ء

۱۔ اردو کے ساتھ کوئی امتیاز برتا نہیں جائیگا۔ مغربی بنگال کے وزیر اعلیٰ کا اردو کنونشن میں اعلان
۲۔ اردو صحافت کورس کا نیا انتظام
۳۔ حکومت مغربی بنگال کی اردو نوازی ریاست میں اردو تعلیم کی ترقی کیلئے خصوصی اردو کمیٹی
۴۔ جنرل کونسل کی آٹھویں نشت کی کاروائی
۵۔ اردو کی درسی کتابیں
۶۔ جنرل کونسل کی آٹھویں نشت گورننگ باڈی کی رپورٹ
۷۔ پرائمری کے اردو اساتذہ کی تربیت

شمارہ ۶ جولائی تا مارچ ۸۵۔۱۹۸۶ء

۱۔ جنرل کونسل کی نویں نشت میں مغربی بنگال اردو اکادمی کی گورننگ باڈی کی رپورٹ
۲۔ ۱۹۸۴ء کیلئے موصولہ کتابوں پر مصنفوں اور ناشروں کو انعامات
۳۔ اکاڈمی کے رکن محترم رضا مظہری کا انتقال
۴۔ اکاڈمی کے رکن محترمہ کلثوم جلیل کا انتقال
۵۔ یونس احمد کو استقبالیہ
۶۔ درسی کتابوں کی اشاعت

شمارہ ۷۔۸ جولائی تا مارچ ۸۵۔۱۹۸۶ء

۱۔ برطانیہ کے اردو شعراء کے اعزاز میں استقبالیہ
۲۔ حکومت مغربی بنگال کی درسی کتابوں کی اشاعت

شمارہ ۴۶ اپریل تا جون ۱۹۹۷ء

۱۔ ۱۹۹۰ء کی مطبوعہ اردو کتابوں پر مغربی بنگال اردو اکاڈمی کے انعامات
۲۔ مغربی بنگال میں ۱۹۹۰ کی مطبوعہ اردو کتابوں پر انعامات
۳۔ مغربی بنگال میں گورنرس خطاطی ایوارڈ (برائے ۹۴ اور ۱۹۹۵ء

شمارہ ۴۷ جولائی تا ستمبر ۱۹۹۷ء

۱۔ وزیر اعلیٰ جیوتی باسو کے ہاتھوں مغربی بنگال اردو اکادمی کی عمارت کا افتتاح
۲۔ مغربی بنگال میں اردو صحافت پر سمینار
۳۔ کتاب کی رسم اجراء
۴۔ کل ہند مشاعرہ
۵۔ علی سردار جعفری، مجروح سلطان پوری اور ندا فاضلی مغربی بنگال اردو اکیڈمی میں آمد اور تبادلہ خیال
۶۔ شمس الرحمٰن فاروقی کو سرسوتی سمان
۷۔ مظفر حنفی کو بین الاقوامی ایوارڈ

شمارہ ۴۸ اکتوبر تا مارچ ۱۹۹۸ء

۱۔ چاپدانی میں شام ادب اور شام ڈرامہ

۲۔ علی سردار جعفری کو گیان پیٹھ ایوارڈ

شمارہ ۵۰۔۴۹ اپریل تا ستمبر ۱۹۹۸ء

۱۔ مغربی بنگال اردو اکاڈمی کی سہ روزہ تقریبات

۲۔ ریاستی اردو اکاڈمیوں کی دوسری سالانہ کانفرنس منعقد سری نگر

شمارہ ۵۱ اکتوبر تا دسمبر ۱۹۹۸ء

۱۔ گورنر کے ہاتھوں جناب سالک لکھنوی کی کتاب کا اجرا

۲۔ مغربی بنگال اردو اکاڈمی کا دو روزہ ورک شاپ

۳۔ ڈاکٹر جاوید نہال کے انتقال پر اکاڈمی کی تعزیت

۴۔ مغربی بنگال اردو اکاڈمی کا اعلان

۵۔ قومی اردو کانسل کی سرگرمیاں

۶۔ محمود والہی، مظہر امام اور مظفر حنفی کو غالب ایوارڈ

شمارہ ۵۳۔۵۲ جنوری تا جون ۱۹۹۹ء

۱۔ غالب کی ۲ صد سالہ جشن ولادت کی رپورٹ

۲۔ ۱۹۹۷ء کی مطبوعہ اردو کتب پر مغربی بنگال اردو اکاڈمی کے انعامات

۳۔ ۱۹۹۸ء میں مطبوعہ اردو کتابوں پر مغربی بنگال اردو اکاڈمی کے انعامات کے لئے کتابیں طلب کرتی ہے

۴۔ پروفیسر شاہ مقبول احمد کے انتقال پر اکاڈمی کا تعزیتی جلسہ

شمارہ ۵۵۔۵۴ جولائی تا جون ۱۹۹۹

۱۔ مغربی بنگال اردو اکاڈمی میں قومی کانسل برائے فروغ اردو زبان کے اشتراک اور تعاون سے

۲۔ کمپیوٹر ٹریننگ سینٹر کا افتتاح

۳۔ مغربی بنگال اردو اکاڈمی کی سالانہ تقریب، تقسیم انعامات

۴۔ مٹیا برج میں شام ادب اور شام ڈرامہ

۵۔ پاکستانی فنکاروں کا وفد اردو اکاڈمی میں

۶۔ افسانہ نگار جوگندر پال ''اقبال سمان کے لئے'' نامزد

۷۔ ظہیر انور کو غالب انعام ''برائے اردو ڈرامہ''

۸۔ مولانا حکیم محمد زماں حسینی صاحب کی رحلت پر اردو اکاڈمی کی تعزیت

شمارہ ۵۷۔۵۶ جنوری تا جون ۲۰۰۰ء

۱۔ پرویز شاہدی اور مولانا ملیح آبادی ایوارڈ لیس ۱۹۹۸ء

شمارہ ۵۸ جولائی تا ستمبر ۲۰۰۰ء

۱۔ مغربی بنگال اردو اکاڈمی کا سالانہ جلسہ تقسیم انعامات

۲۔ مجروح سلطانپوری کے انتقال پر اکاڈمی کی تعزیتی قرارداد

۳۔ علی سردار جعفری کے انتقال پر اکاڈمی کی تعزیتی قرارداد

۴۔ مغربی بنگال اردو اکاڈمی میں عین رشید کا سوگ

شمارہ ۵۹ اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۰ء

۱۔ اکاڈمی میں ڈاکٹر ایوب مرزا کے اعزاز میں استقبالیہ

۲۔ ریاستی اردو اکاڈمیوں کی تیسری سالانہ کانفرنس

۳۔ قومی اردو کونسل کی سرگرمیاں

شمارہ ۶۱۔۶۰ جنوری تا جون ۲۰۰۱ء

۱۔ سالک لکھنوی کو کل ھند پرویز شاہدی ایوارڈ برائے ۱۹۹۹ء

۲۔ ناظم سلطانپوری کو مولانا عبدالرزاق ملیح آبادی ایوارڈ برائے ۱۹۹۹ء

۳۔ ۱۹۹۹ء کی مطبوعہ اردو کتابوں پر مغربی بنگال اردو اکاڈمی کے انعامات

۴۔ اکاڈمی کی اسکیموں سے اردو طبقہ فیض یاب ہو رہا ہے

۵۔ کتابی میلا ۲۰۰۱ء میں اردو اکاڈمی کا اسٹال

شمارہ ۶۲ جولائی تا ستمبر ۲۰۰۱ء

۱۔ مغربی بنگال اردو اکاڈمی میں مشتاق احمد کے سوگ میں تقریبی جلسہ

شمارہ ۶۴۔۶۳ اکتوبر تا مارچ ۲۰۰۲ء

۱۔ قومی اردو کونسل کی سرگرمیاں اکتوبر تا دسمبر ۲۰۰۱ء

شمارہ ۶۶۔۶۵ اپریل تا ستمبر ۲۰۰۲ء

۱۔ قومی اردو کانسل کی سرگرمیاں (اپریل تا جون ۲۰۰۲ء)

شمارہ ۶۸۔۶۷ اکتوبر تا مارچ ۲۰۰۳ء

۱۔ قومی اردو کانسل کی سرگرمیاں (جولائی تا ستمبر ۲۰۰۲ء)

۲۔ ۲۸ ویں کلکتہ کتابی میلے میں مغربی بنگال اردو اکاڈمی کا اسٹال

۳۔ تیسرے کل ہند اردو کتاب میلے (ممبئی) میں مغربی بنگال اردو اکاڈمی کی شرکت

شمارہ ۷۱۔۷۰ جولائی تا دسمبر ۲۰۰۳ء

۱۔ مغربی بنگال اردو اکاڈمی کا سالانہ جلسہ تقسیم انعامات

۲۔ چوتھے کل ہند اردو کتابی میلے (سری نگر) میں مغربی بنگال اردو اکاڈمی کی شرکت

۳۔ مطبوعہ کتابوں پر انعامات کیلئے درخواستیں مطلوب

ASHARYA
-E-
ROOH-E-ADAB
(An index of Rooh-e-Adab)
Compiled by :
BILQUIS BEGUM